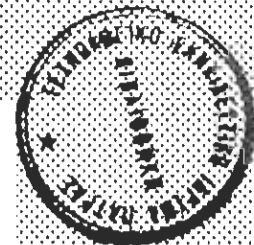

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

ΠΑΤΡΑ 1996

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

2144

Εισηγητής : Ελένη Γούσια.

Σπουδαστές : Γεωργάτος Ηλίας
Σταθάτος Ερνέστος
Φώτης Στέλιος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

Σελίδες

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.	2
• Εισόδημα φυσικών προσώπων.	4
• Εισόδημα νομικών προσώπων.	6
α) Εισόδημα Ν.Π. κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	6
β) Εισόδημα Ν.Π. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	6
1.2. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.	7
• Ορισμός.	7
• Διακρίσεις.	8
1.2.1. ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΕΣ.	9
Διάκριση μετοχών.	22
• Ονομαστικές μετοχές.	22
• Ανώνυμες μετοχές ή μετοχές στον κομιστή.	24
• Προνομιούχες μετοχές.	24
• Μετοχές επικαρπίας.	26
• Δικαιώματα επί της μετοχής.	26

• Μέρισμα.	26
• Μερισματόγραφο.	28
1.2.2. ΟΜΟΛΟΓΑ - ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.	28
Κατηγορίες ομολογιών.	30
• Διαφορές.	31
• Διακρίσεις των ομολογιών.	32
• Διακρίσεις των ομολόγων.	33
• Διακρίσεις των ομολογιών.	34
• Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου σε δραχμές (κοινά).	35
• Ομόλογα Ελληνικού δημοσίου με ρήτρα ECU.	36
• Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου με ρήτρα δολλαρίου Η.Π.Α.	37
1.2.3. ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.	38
• Τοκομερίδια.	40
• Ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου.	41
• Ομολογιακά δάνεια δημοσίων Οργανισμών και Α.Ε.	42
1.2.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΟΧΗΣ - ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.	43
1.2.5. ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ.	44
Διακρίσεις των τραπεζικών ομολόγων.	45
1. Ομόλογα Ε.Τ.Β.Α. κοινά.	45
2. Ομόλογα Ε.Τ.Β.Α. Zero Coupon.	46
3. Ομόλογα Ε.Τ.Ε.Β.Α.	46
4. Ομόλογα της Κτηματικής Τράπεζας.	47

1.2.6. ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ.	47
Πλεονεκτήματα των εντόκων γραμματίων του δημοσίου.	49
1.2.7. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ.	50
• Εμπορικός νόμος 2190/1920.	50
• Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο (Π.Δ. 1123/1980).	53
• Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/1992).	53
• Διαφορές.	55
• Προτεινόμενες Λύσεις.	56
1.2.8. ΟΙ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Ε.Γ.Λ.Σ.	58
• Έννοια των χρεογράφων.	58
• Περιεχόμενο του λογαριασμού 34.	58
• Αξία κτήσεως και αποτιμήσεως των χρεογράφων.	59
• Αποτελέσματα από την πώληση των χρεογράφων.	60
• Περιεχόμενο και λειτουργία των αναλυτικών λογαριασμών του 34	60
• Εμφάνιση του λογαριασμού 34 στον Ισολογισμό.	67

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

1.	<i>ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.</i>	71
1.1	<i>Έννοια του Χρηματιστηρίου.</i>	71
1.2	<i>Λόγοι δημιουργίας του.</i>	71
1.3	<i>Σημασία και ρόλος του χρηματιστηρίου.</i>	72
1.4	<i>Διακρίσεις των χρηματιστηρίων.</i>	73
1.5	<i>Χρηματιστήριο Αξιών.</i>	74
1.6	<i>Ιστορικά στοιχεία.</i>	75
2.	<i>ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.</i>	77
2.1	<i>Ορισμός - Σύσταση - Κανονισμός.</i>	77
2.2	<i>Εποπτεία και Έλεγχος.</i>	77
2.3	<i>Διάκριση του Χ.Α.Α.</i>	78
2.4	<i>Μέλη του Χ.Α.Α.</i>	80

2.5	<i>Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.</i>	81
3.	<i>ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α.</i>	82
3.1	<i>Γενικά.</i>	82
3.2	<i>Προϋποθέσεις σχετικές με την Εταιρία της οποίας οι μετοχές αποτελούν αντικείμενο αίτησης εισαγωγής στο Χ.Α.Α.</i>	82
3.3	<i>Προϋποθέσεις σχετικές με τις μετοχές που πρόκειται να εισαχθούν στο Χ.Α.Α.</i>	85
3.4	<i>Προϋποθέσεις εισαγωγής στο Χ.Α.Α. ομολογιών που έχουν εκδοθεί από εταιρίες.</i>	87
3.5	<i>Προϋποθέσεις εισαγωγής στο Χ.Α.Α. ομολογιών που έχουν εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο Ν.Π.Δ.Δ., Δήμους και κοινότητες, από άλλα κράτη, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης αυτών ή από Διεθνή Οργανισμό Δημόσιου Χαρακτήρα.</i>	89
3.6	<i>Οικονομικές Υποχρεώσεις.</i>	90
4.	<i>ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΓΟΡΑ Η ΠΩΛΗΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α.</i>	91
4.1	<i>Γενικά για τις χρηματιστηριακές Συναλλαγές.</i>	91
4.2	<i>Χρηματιστηριακές συμβάσεις εντός κύκλου.</i>	93
4.3	<i>Χρηματιστηριακές συμβάσεις εκτός κύκλου.</i>	94

4.4	<i>Χρηματιστηριακές συμβάσεις με συμψηφιστική εγγραφή αντιθέτων εντολών.</i>	96
4.5	<i>Απαραίτητες γνώσεις για τις συναλλαγές στο Χ.Α.Α.</i>	97
5.	<i>Η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ Χ.Α.Α.</i>	100
5.1	<i>Έννοια - Σκοπός.</i>	100
5.2	<i>Άρθρο 32 Ν. 1806/1988.</i>	101
5.3	<i>Προϋποθέσεις εισαγωγής μετοχών στην παράλληλη αγορά.</i>	103
5.4	<i>Προϋποθέσεις εισαγωγής ομολογιών στην παράλληλη αγορά.</i>	106
5.5	<i>Οικονομικές Υποχρεώσεις.</i>	109
6.	<i>ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΤΗΣ.</i>	111
6.1	<i>Διακοπή διαπραγμάτευσης μετοχικής αξίας.</i>	111
6.2	<i>Διαγραφή Κινητής Αξίας.</i>	111
6.3	<i>Αναστολή Διαπραγμάτευσης Κινητής Αξίας.</i>	112
6.4	<i>Διαγραφή Κινητής Αξίας από την Παράλληλη Αγορά.</i>	112
7.	<i>ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.</i>	113

7.1	<i>Η στροφή προς το Χ.Α.Α.</i>	113
7.2	<i>Η έκρηξη του 1ου εξαμήνου 1990.</i>	114
7.3	<i>Το Χ.Α.Α. σήμερα.</i>	118

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

•	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ.	126
•	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ.	127
•	ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.	129
•	ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.	133
1.	ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ.	133
2.	ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ.	133
3.	ΤΟΚΟΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ Η ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.	136
4.	ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ.	136
5.	ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΙΔΡΥΤΙΚΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε. ΕΚΜΕΤΑΛΕΥΣΗΣ ΠΛΟΙΩΝ.	136

6. ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΔΕΗ - ΟΤΕ.	138
7. ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.	138
8. ΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ ΜΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ.	139
9. ΟΙ ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ.	139
10. Η ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΠΟΥ ΤΥΧΟΥΝ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΜΕ ΡΗΤΡΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ – Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ (ΕΚΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ).	139
• ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ ΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.	
• ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΟΜΙΣΤΩΝ ΤΙΤΛΩΝ.	145
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.	147

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας μας προσπαθήσαμε να δώσουμε μια πιο γενική άποψη για την έννοια των **Κινητών Αξιών**. Αν και δεν μπορούμε να δώσουμε ποτέ έναν ορισμό απόλυτο μπορούμε να πούμε ότι οι κινητές αξίες σαν όρος χρησιμοποιείται σαν ταυτόσημος του «Δικαιογράφου» και του «Χρεογράφου».

Η εργασία μας διαρθρώνεται σε τρία κεφάλαια.

Πρώτο Κεφάλαιο : Περιλαμβάνει μια γενική άποψη περί του εισοδήματος και μια διεξοδική ανάλυση του όρου και των διακρίσεων των κινητών αξιών.

Κεφάλαιο Δεύτερο : Αναφέρεται στο Χρηματιστήριο και ειδικότερα στους λόγους δημιουργίας, την σημασία του, το ρόλο του και τις διακρίσεις του Χρηματιστηρίου Αξιών των Αθηνών.

Κεφάλαιο Τρίτο : Αναφέρεται πιο συγκεκριμένα στα εισοδήματα από Κινητές Αξίες.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κ. Γούσια για την πολύτιμη βοήθεια και συνεργασία που μας προσέφερε για να πραγματοποιηθεί αυτή η εργασία. Ελπίζουμε η προσπάθειά μας αυτή να αποτελέσει ένα καλό βοήθημα για όσους θα ήθελαν να πάρουν κάποιες γενικές γνώσεις για τις Κινητές Αξίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ο όρος εισόδημα λαμβάνεται με πολλές έννοιες π.χ. εθνικό εισόδημα, ακαθάριστο εισόδημα, φορολογητέο κ.λ.π. Στην οικονομία το εισόδημα μπορεί να οριστεί υπό υποκειμενική και αντικειμενική έννοια, να σημαίνει δηλαδή το σύνολο των εσόδων που από οποιοδήποτε τίτλο πραγματοποιεί σε μια ορισμένη χρονική περίοδο (διαχειριστικό έτος) ένα άτομο, μια επιχείρηση ή ένας δημόσιος οργανισμός ή την καθαρή εκροή αγαθών και υπηρεσιών που κατ' αναφορά πάντοτε προς μια δεδομένη χρονική περίοδο, προκύπτει από την εκτέλεση μιας παραγωγικής διαδικασίας.

Από μακροοικονομική άποψη, όταν π.χ. υπολογίζουμε το εθνικό εισόδημα, οι δύο ορισμοί είναι ταυτόσημοι, επειδή το σύνολο των εσόδων όλων των οικονομικώς ασχολουμένων δεν μπορεί να εξισωθεί με την αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών που έχουν παραχθεί από το οικονομικό σύστημα κατά την αυτή περίοδο. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο όταν λαμβάνεται υπόψη μόνο ένα άτομο ή ένας τομέας.

Όταν γίνεται λόγος για εισόδημα με την υποκειμενική έννοια, νοείται το απολαμβανόμενο ή κερδιζόμενο εισόδημα, ενώ όταν χρησιμοποιείται ο ίδιος ο όρος αντικειμενικά σημαίνει το εισόδημα που έχει παραχθεί. Η διαφορά φαίνεται καθαρά, αν ληφθεί υπ' όψη ότι το ατομικό εισόδημα αποτελείται από το σύνολο των προσόδων που κάθε πρόσωπο αντλεί από τη κυριότητα των συντελεστών της παραγωγής, όπως η γη ή το κεφάλαιο ή από τη συμμετοχή ως εργαζόμενος ή επιχειρηματίας, στην παραγωγική διαδικασία, και επίσης από το

δικαίωμα ή τη δυνατότητα διαθέσεως, δυνάμει ενός ιδιαίτερου τίτλου, του εισοδήματος ή της αγοραστικής δυνάμεως που έχει σχηματιστεί μέσα σε άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές οικονομίες. Με άλλα λόγια το ατομικό εισόδημα συνίσταται σε ημερομίσθια, μισθούς, τόκους, προσόδους, κέρδη και τοκομερίδια που προέρχονται από παραγωγικές πράξεις καθώς και σε επιδόματα, συντάξεις, ασφαλιστικές παροχές, δωρεές κ.λ.π. που ταξινομούνται συνολικά ως μεταβιβάσεις εισοδήματος από μια οικονομία στην άλλη και που από την φύση τους δεν μπορούν να εμφανιστούν στο εισόδημα θεωρούμενο από αντικειμενική άποψη.

Κατά ανάλογο τρόπο το εισόδημα του κράτους περιλαμβάνει τα έσοδα που αποκτά από την οικονομική του δραστηριότητα (πρόσοδοι των δημοσίων κτημάτων, κέρδη των δημοσίων υπηρεσιών) και το προϊόν των φόρων που, όπως οι κάθε είδους εισπράξεις και οι δωρεές, αντιπροσωπεύουν μία μεταβίβαση αγοραστικής δυνάμεως από ένα οικονομικό υποκείμενο σε άλλο.

Τόσο από την έννοια των συνολικών εσόδων, όσο και υπό την έννοια του συνόλου των αγαθών και υπηρεσιών, το εισόδημα ορίζεται κοινώς ως μια εκροή: προσλαμβάνει δηλαδή τη δυναμική εμφάνιση του φαινομένου του πλούτου και κατά τούτο διαφέρει από την περιουσία, η οποία αντίθετα αντιπροσωπεύει τη στατική έννοια αυτού του φαινομένου. Κατά συνέπεια ενώ η περιουσία μπορεί να προσδιοριστεί χωρίς τον παράγοντα της διαστάσεως του χρόνου, για τον υπολογισμό του εισοδήματος είναι αναγκαίο να γίνει αναφορά σε ένα δεδομένο χρονικό διάστημα.

Περιουσία και εισόδημα είναι δύο διαφορετικές όψεις της ίδιας πραγματικότητας: το επίπεδο της πρώτης προσδιορίζει το ύψος του δευτέρου και το μέγεθος του δευτέρου αποτελεί το βασικό στοιχείο για τον καθορισμό της αξίας της πρώτης.

Ας δούμε τώρα πως κατανέμεται το εισόδημα μεταξύ των συμμετεχόντων σε μια κοινότητα. Ως την εποχή που η μόνη πηγή πλούτου αντιπροσωπευόταν από τις πρωτογενείς δραστηριότητες (γεωργία, κτηνοτροφία κ.λ.π.) οι διαφορές στους κόλπους του πληθυσμού δεν αποκτούσαν σημαντικές διαστάσεις και οι περισσότεροι είχαν ένα μέτριο βιοτικό επίπεδο. Αργότερα όμως με τη βιομηχανική επανάσταση δημιουργούνται τεράστιες περιουσίες από τα κέρδη των επιχειρήσεων και επεκτείνεται κατά πολύ η διαφορά της παραγωγικότητας των διαφόρων συντελεστών, προκαλώντας αντίστοιχες διαφορές στα επίπεδα των αμοιβών. Με την πάροδο του χρόνου επετεύχθη η αύξηση της παραγωγικότητας των συντελεστών της παραγωγής και ιδιαίτερα της εργασίας και επιπλέον το κράτος περιέλαβε μεταξύ των βασικών στόχων της οικονομικής πολιτικής την απάμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, διαθέτοντας αποτελεσματικά μέσα επεμβάσεως. Το σκοπό αυτό εξυπηρετούν οι φόροι επί του εισοδήματος ή επί της κληρονομιάς με προοδευτικό συντελεστή, οι έκτακτοι φόροι, τα λαμβανόμενα μέτρα για την ενίσχυση ζωνών και δραστηριοτήτων που βρίσκονται σε οικονομική ύφεση, οι επεμβάσεις για την προστασία της εργασίας, η νομοθεσία κατά των μονοπωλίων κ.λ.π.

Εξετάζοντας τώρα από ποιούς αποκτάται το εισόδημα διακρίνουμε δύο περιπτώσεις.

1. Εισόδημα που αποκτάται από φυσικά πρόσωπα.
2. Εισόδημα που αποκτάται από νομικά πρόσωπα.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Σύμφωνα με το νέο φορολογικό νόμο 1828/89 το εισόδημα ανάλογα με την πηγή προέλευσης του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες ως εξής :

- A-B Εισόδημα από ακίνητα.
- Γ. Εισόδημα από κινητές αξίες.
- Δ. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.
- Ε. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.
- ΣΤ'. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.
- Ζ. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.

Το σύνολο των ακαθάριστων εισοδημάτων του φορολογούμενου από τις διάφορες πηγές εισοδήματος αποτελεί το συνολικό ακαθάριστο εισόδημα.

Όταν λέμε **ακαθάριστο εισόδημα** εννοούμε το εισόδημα πριν τις διάφορες κρατήσεις που επιβαρύνουν αυτόν που αποκτά το εισόδημα ή τα απαλλασσόμενα ποσά από την πηγή εισοδήματος ή την προσωπική κατάσταση του φορολογούμενου ή τις διάφορες προσωπικές απαλλαγές.

Βασικό κριτήριο του ακαθάριστου εισοδήματος είναι χρόνος απόκτησής του που συνήθως είναι ένα διαχειριστικό έτος.

Καθαρό εισόδημα πάνω στο οποίο θα υπολογιστεί ο φόρος είναι το συνολικό εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή εισοδήματος, μετά την αφαίρεση των δαπανών απόκτησης του.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

α) Εισόδημα Ν.Π. κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Σαν **ακαθάριστο εισόδημα** λαμβάνεται:

- Το συνολικό ποσό των ακαθάριστων εσόδων από πώληση εμπορευμάτων ή από την παροχή υπηρεσιών.
- Το εισόδημα από ακίνητα, από κινητές αξίες, από συμμετοχή σε άλλες εμπορικές γενικά επιχειρήσεις, από γεωργικές επιχειρήσεις και από κάθε εισόδημα που δεν συμπεριλαμβάνεται στις γνωστές πηγές εισοδήματος.

Σαν **καθαρό εισόδημα** λαμβάνεται το εισόδημα που προκύπτει από την έκπτωση όλων των δαπανών απόκτησης του εισοδήματος, όπως ακριβώς υπολογίζεται το καθαρό εισόδημα των φυσικών προσώπων.

β) Εισόδημα Ν.Π. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Τα εισοδήματα των επιχειρήσεων, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Δ.Ι. καθώς και των ιδρυμάτων και των ημεδαπών και των αλλοδαπών προσδιορίζονται ως εξής: Για τα εισοδήματα από ακίνητα και από κινητές αξίες σύμφωνα με τα ισχύοντα για τα φυσικά πρόσωπα. Επίσης για τα εισοδήματα που δεν υπάγονται σε καμιά από τις γνωστές πηγές εισοδήματος. Επίσης εκπίπτει και η εισφορά υπέρ ΟΓΑ που αναλογεί στο φόρο των κερδών της χρήσης.

Στην ενότητα που ακολουθεί θα ασχοληθούμε λεπτομερειακά με μία μόνο πηγή εισοδήματος και συγκεκριμένα με το εισόδημα από κινητές αξίες.

1.2 ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Στο Εμπορικό δίκαιο οι κινητές αξίες ως όρος χρησιμοποιείται σαν ταυτόσημος του « δικαιογράφου » και του « χρεογράφου » που είναι τίτλος παραστατικός αξίας. Ως κυριότερα χρεόγραφα θεωρούνται τα ομόλογα του δημοσίου και τα τραπεζικά, οι ομολογίες (ομολογιακών) δανείων του κράτους, δήμων, Ν.Π.Δ.Δ., δημοσίων επιχειρήσεων και ανώνυμων εταιρειών και οι ιδρυτικοί τίτλοι και οι μετοχές (κοινές και προνομιούχες) ανώνυμων εταιρειών. (Κατηγορία χρεογράφων αποτελούν και τα « μερίδια » των Αμοιβαίων Κεφαλαίων). Δεν μπορεί να υπάρξει σύγχυση από το γεγονός ότι στο αρ.1 παρ.1 εδ β´ του Ν.Δ. 608/1970 « για τις Εταρίες Επενδύσεων -Επενδύσεων χαρτοφυλακίου και Αμοιβαίων Κεφαλαίων » αναφέρεται ότι « χρεόγραφα κατά την έννοια του παρόντος είναι ομολογίες, μερίδια ημεδαπών ή αλλοδαπών Αμοιβαίων Κεφαλαίων, αποδείξεις; τραπεζικών καταθέσεων του αρ. 9 του Α.Ν 148/1967 και έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου». Για να καλύψει την αδυναμία αυτού του ορισμού ο νομοθέτης χρησιμοποιεί τη διατύπωση: « Αμοιβαία κεφάλαια είναι σύνολο ενεργητικού σε μετρητά, χρεόγραφα και μετοχές. »

Ο πιο πρόσφατος νόμος 1806/88 για τα χρηματιστήρια Αξιών χρησιμοποιεί εναλλακτικά και ως ταυτόσημους τους όρους « κινητές αξίες », « αξίες » και « τίτλοι ».

Με τον όρο «κινητές αξίες» εννοούνται τα «αξιόγραφα» εκείνα που :

1. Ενσωματώνουν μία αξία κι ένα δικαίωμα.
2. Δίνουν πρόσοδο.
3. Μεταβιβάζονται με τρόπο γρήγορο και απλό.

Ως «κινητές αξίες» χαρακτηρίζονται : τα ομόλογα του δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και τραπεζών, οι ομολογίες του δημοσίου Ν.Π.Δ.Δ., τραπεζών, δημοσίων επιχειρήσεων και ανώνυμων εταιριών (που συνάπτουν ομολογιακά δάνεια) και οι μετοχές Ανώνυμων εταιριών.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Οι κινητές αξίες ή χρεόγραφα γενικά μπορούν να τύχουν των παρακάτω διακρίσεων :

- Κινητές αξίες (Κ.Α.) ή χρεόγραφα σταθερής απόδοσης (ομόλογα, ομολογίες και προνομιούχες μετοχές) και κυμαινόμενης απόδοσης (κοινές μετοχές).
- Κ.Α. εμπορεύσιμες και μη.
- Κ.Α. κρατικές ή δημόσιες.

- Κ.Α. εισηγμένες στο Χ.Α και μη εισηγμένες, που η διαπραγματευσή τους γίνεται εκτός Χ.Α.
- Κ.Α. που κυκλοφορούν και όχι.
- Κ.Α. βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες.
- Κινητή αξία με βέβαιη καλή απόδοση και αντίστοιχη φήμη.
- Κινητή αξία μικρού κινδύνου και μεγάλης ισχύος.
- Κινητή αξία που συγκεντρώνει διαπραγματευτικό ενδιαφέρον στο Χ.Α. και αντίθετα.

1.2.1. ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΕΣ.

Η μετοχή είναι ο αντιπροσωπευτικός τίτλος του μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Εταιρίας. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να τη γνωρίσουμε συνοπτικά. Στη χώρα μας η Α.Ε. διέπεται από τον Κωδικοποιημένο Νόμο 2190/1920, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις που υπέστη και την προσαρμογή του στα ισχύοντα της Ε.Ο.Κ. η οποία έγινε με τα Προεδρικά Διατάγματα 409/12/28.11.1986 και 498/31.12.1987. Βασικά στοιχεία του νόμου αυτού είναι τα εξής:

Κάθε Α.Ε. είναι εμπορική, και εάν ο σκοπός αυτής δεν είναι εμπορική επειχέρηση. Η σύσταση της γίνεται με απόφαση του Υπουργείου Εμπορίας.

Στο καταστατικό της πρέπει να αναφέρονται η εταιρική επωνυμία, ο σκοπός της, η έδρα της, η διάρκειά της, το είδος των μετοχών κάθε κατηγορίας, η περίπτωση μετατροπής ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες και αντίστροφα, τα όσα αφορούν τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου και των Γενικών Συνελεύσεων, οι ελεγκτές, τα δικαιώματα των μετοχών, τα σχετικά με το ισολογισμό και τη διάθεση κερδών, τη λύση της εταιρίας και την εκκαθάριση της περιουσίας της.

Επίσης πρέπει να αναφέρονται, τα ατομικά στοιχεία αυτών που υπέγραψαν το καταστατικό της Α.Ε και το συνολικό ποσό των δαπανών που απαιτήθηκαν για τη σύστασή της.

Είναι δυνατή η ύπαρξη προνομιούχων μετοχών οι οποίες είτε παίρνουν πρώτο μέρος πριν από τις κοινές μετοχές, είτε παίρνουν μέρος και σε χρήσεις που δεν γίνεται καταβολή μερίσματος στις κοινές μετοχές, είτε έχουν σταθερό μέρος ή συμμετέχουν στο σύνολο ή σε μέρος των κερδών της Α.Ε. Οι προνομιούχες μετοχές μπορεί να είναι με ή χωρίς δικαίωμα γήφου. Οι προνομιούχες μετοχές μετά γήφου μπορούν να εκδοθούν και ως μετατρέξιμες σε κοινές μετοχές, οπότε ορίζεται και ο χρόνος της μετατροπής. Οι προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα γήφου είναι δυνατό να έχουν δικαίωμα λήψης τόκου.

Σε περίπτωση έκδοσης ομολογιακού δανείου για ποσό όχι ανώτερο του 1/2 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, επιτρέπεται να χορηγείται στους ομολογιούχους δανειστές δικαίωμα μετατροπής των ομολογιών τους σε μετοχές, με καθορισμό του χρόνου και του τρόπου άσκησης του σχετικού δικαιώματος και της τιμής μετατροπής των μετοχών, που δεν μπορεί η ονομαστική τους αξία να είναι ανώτερη της τιμής έκδοσης των μετατρεπόμενων ομολογιών.

Κατά την έκδοση ομολογιακού δανείου επιτρέπεται να χορηγείται στους ομολογιούχους δανειστές δικαίωμα για απόληξη πέρα από τον τόκο και ορισμένου ποσοστού επί των κερδών, που μένουν μετά την απόληξη του πρώτου μερίσματος από τις προνομιούχες και τις κοινές μετοχές ή για λήψη άλλης παροχής εξαρτημένης από το ύψος της παραγωγής ή από το γενικό επίπεδο δραστηριότητας της Εταιρίας.

Επιτρέπεται η έκδοση από Α.Ε. ομολογιακού δανείου ασφαλισμένου στο σύνολο, μαζί με τους τόκους του, με υποθήκη επί ενός ή περισσότερων ακινήτων της οφειλέτιδας ή ενός τρίτου. Η άδεια για την έκδοση τέτοιου δανείου χορηγείται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η οποία κρίνει την επάρκεια της παρεχόμενης ασφάλειας. Η άδεια αυτή αποτελεί τον τίτλο εγγραφής της υποθήκης.

Η επωνυμία της Α.Ε. παίρνεται από το είδος της επιχείρησης που αυτή ασκεί. Σ' αυτή μπορεί να προστίθεται ένα ονοματεπώνυμο ενός ιδρυτού ή άλλου φυσικού προσώπου και οπωσδήποτε να περιέχονται οι λέξεις « Ανώνυμος Εταιρία ». Η έδρα της Α.Ε. πρέπει να βρίσκεται σε ένα δήμο ή μια κοινότητα της Ελληνικής Επικρατείας.

Ορίζονται οι πράξεις και τα στοιχεία που υποβάλλονται σε δημοσιότητα, όπως και η μορφή της που πραγματοποιείται α) με την καταχώρηση των πράξεων και στοιχείων στο Μητρώο Α.Ε. που τηρείται από την Υπηρεσία Εμπορίου της Νομαρχίας της έδρας της Α.Ε. και β) με δημοσίευση στο Φ.Ε.Κ. (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) της ανακοίνωσης για την παραπάνω καταχώρηση.

Το κεφάλαιο της Α.Ε. αναλαμβάνεται από δύο τουλάχιστον ιδρυτές ή από το κοινό με δημόσια εγγραφή και πρέπει να καταβληθεί στο σύνολό του ή κατά ένα μέρος, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από ένα κατώτατο όριο. Το

κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ορίζεται σε ένα ποσό (για πολλά χρόνια ήταν 5 εκ. δραχμές και πρόσφατα έγινε 10 εκ. δραχμές) και πρέπει να είναι ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά την σύσταση της Α.Ε. Το μετοχικό κεφάλαιο αποτελείται μόνο από στοιχεία του ενεργητικού που μπορούν να τύχουν χρηματικής αποτίμησης. Το κεφάλαιο αυτό δεν μπορεί να μειωθεί πέρα από ένα οριζόμενο κατώτατο όριο.

Το κατώτατο όριο του εταιρικού κεφαλαίου Α.Ε. η οποία προσφεύγει στη συνολική ή μερική κάλυψη του από το κοινό με δημόσια εγγραφή ορίζεται σε ποσό διπλάσιο του παραπάνω κατώτατου ορίου μετοχικού κεφαλαίου.

Η σύναψη ομολογιακού δανείου με δημόσια εγγραφή επιτρέπεται μόνο σε Α.Ε. που έχει το αμέσως προηγούμενο εταιρικό κεφάλαιο, ολοσχερώς καταβεβλημένο και για ποσό όχι μεγαλύτερο αυτού.

Οι Α.Ε. των δύο αμέσως προηγούμενων περιπτώσεων υποχρεώνονται μέσα σ' ένα έτος να ζητήσουν την εγγραφή των παραπάνω χρεογράφων στο Χ.Α.Α.

Τις σχετικές άδειες χορηγεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών γίνεται με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της Α.Ε. που χρονολογείται και υπογράφεται από τον μεταβιβάζοντα μέτοχο και εκείνον στον οποίο γίνεται η μεταβίβαση. Από το νόμο ορίζεται ότι οι μετοχές ορισμένων Α.Ε. (τραπεζικών Ασφαλιστικών, Αεροπορικών, Σιδηροδρομικών κ.λ.π.) είναι υποχρεωτικά ονομαστικές.

Σε περίπτωση μερικής καταβολής του κεφαλαίου της Α.Ε., το τμήμα της αξίας κάθε μετοχής που έχει καταβληθεί δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 1/4 της ονομαστικής αξίας. Η αξία των μετοχών δεν μπορεί να μένει εν μέρει

καταβεβλημένη πάνω από 10 χρόνια. Οι μετοχές μέχρι την αποπληρωμή τους είναι ονομαστικές. Σε περίπτωση, κλοπής απώλειας ή καταστροφής του τίτλου ονομαστικής μετοχής μπορεί να ζητηθεί η ακύρωση του τίτλου με αίτηση στον Πρόεδρο των Πρωτοδικών της έδρας της Α.Ε. που δικάζει με τη διαδικασία του άρθρου 634 της Πολιτικής Δικονομίας.

Η ονομαστική αξία κάθε μετοχής δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 100 δραχμών. Απαγορεύεται η έκδοση μετοχών σε τιμή κάτω του αρτίου. Κατά την ίδρυση της εταιρίας μπορεί να συμφωνηθεί ότι όλοι ή μερικοί από τους ιδρυτές θα πάρουν ως ανταμοιβή αριθμό ιδρυτικών τίτλων που δεν μπορούν να υπερβούν το 1/10 του αριθμού των μετοχών που εκδίδονται. Οι τίτλοι αυτοί δεν έχουν ονομαστική αξία και δεν παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση της Α.Ε. όπως και στο προϊόν της εκκαθάρισης της περιουσίας της. Οι τίτλοι αυτοί παρέχουν αποκλειστικά δικαίωμα απόληξης το πολύ του 1/4 του τμήματος καθαρών κερδών που μένει μετά τις αφαιρέσεις της κρατήσης για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και του απαιτούμενου για διανομή πρώτου μερίσματος ποσού.

Η γενική Συνέλευση έχει το δικαίωμα με απόφασή της που παίρνεται με ειδική πλειοψηφία και δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. να κάνει ολική ή μερική απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου η οποία δεν αποτελεί μείωση του. Η απόσβεση γίνεται με καταβολή στους μετόχους του συνόλου ή μέρους της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους. Η καταβολή γίνεται με τη χρησιμοποίηση σχηματισμένων ειδικών αποθεματικών ή με ποσά που επιτρέπεται από το νόμο να διανεμηθούν. Οι μέτοχοι των οποίων οι μετοχές έχουν αποσβεστεί διατηρούν τα δικαιωμά τους, εκτός της επιστροφής της εισφοράς τους και της συμμετοχής στη διανομή του πρώτου μερίσματος.

Η Α.Ε. μπορεί να αναλαμβάνει την κάλυψη δικών της μετοχών. Απαγορεύεται στην Α.Ε. η απόκτηση δικών της μετοχών με περιορισμένες εξαιρέσεις.

Απαγορεύεται στην Α.Ε. να παίρνει ως ενέχυρο, για τη χορήγηση δανείου που δίνονται σ' αυτή, δικές της μετοχές και μετοχές θυγατρικής της εταιρίας. Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τις τρέχουσες συναλλαγές Τραπεζών και άλλων Χρηματοδοτικών Οργανισμών.

Ορίζεται ο αριθμός των μελών, η διάρκεια της θητείας, ο τόπος και ο χρόνος των συνεδριάσεων, η απαρτία και οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, όπως και η εκπροσώπησή του, ο τρόπος δέσμευσής του, οι ευδύνες των μελών του, οι αμοιβές τους και οι απαγορεύσεις που θέτονται σ' αυτά.

Ορίζεται ο τόπος, η διαδικασία σύγκλησης και συνεδρίασης, η απαρτία, το δικαίωμα γήφου, η λήψη έγκυρων αποφάσεων που πάρθηκαν, των Γενικών Συνελεύσεων των μετοχών των Α.Ε. τακτικών και εκτάκτων.

Ορίζονται τα σχετικά με τους ελεγκτές που κάνουν τον τακτικό έλεγχο των Α.Ε. και ελέγχουν τους ετήσιους λογαριασμούς (ετήσιες οικονομικές καταστάσεις). Οι Α.Ε. οι οποίες υπερβαίνουν κάποια όρια τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 42α, εκλέγουν υποχρεωτικά τους ελεγκτές τους από τους Ορκωτούς Λογιστές του Σώματος Ορκωτών Λογιστών.

Ορίζονται τα δικαιώματα της μειοψηφίας των μετοχών. Έτσι με αίτηση μετοχών που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υποχρεωμένο να συγκαλεί έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετοχών που συνέρχεται εντός 30 ημερών από την ημέρα επίδοσης της

αίτησης στον Πρόεδρο του Δ.Σ. Με αίτηση μετόχων που εκπροσωπούν το 1/3 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, το Δ.Σ. υποχρεώνεται να δώσει σ' αυτούς κατά την επικείμενη τακτική Γενική Συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της Α.Ε.

Ο νόμος παρέχει το δικαίωμα στους μετόχους που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 1/20 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, όπως επίσης και στην Επιτροπή του Χρηματιστηρίου και στον Υπουργό Εμπορίου, να ζητούν έλεγχο της Α.Ε. από τον Πρόεδρο των Πρωτοδικών ή από τον Πρόεδρο του Εφετείου κατά περίπτωση και εάν το κεφάλαιο της Α.Ε. είναι ανώτερο των 10 εκ. δραχμών.

Οι Α.Ε. έχουν υποχρέωση να εκδίδουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν : α) τον Ισολογισμό, β) το λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσεως», γ) τον «πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων» και δ) το προσάρτημα. Ο νόμος ορίζει συγκεκριμένα και αναλυτικά τον τρόπο κατάρτισης, τη δομή, το περιεχόμενο των παραπάνω οικονομικών καταστάσεων, τους κανόνες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων για την σύνταξή τους και τα όσα αφορούν στη δημοσιότητά τους. (δημοσίευση σε μία ημερήσια πολιτική εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας και σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα).

Καθαρά κέρδη της Α.Ε. είναι αυτά που προκύπτουν μετά την αφαίρεση από τα πραγματοποιηθέντα ακαθάριστα κέρδη κάθε εξόδου, κάθε ζημιάς, των νόμιμων αποσβέσεων και κάθε άλλου εταιρικού βάρους. Τα καθαρά κέρδη διανέμονται κατά την εξής σειρά : 1) αφαιρείται η κατά το νόμο ή το καταστατικό κράτηση για τακτικό αποθεματικό, 2) κρατείται το απαιτούμενο ποσό για την πληρωμή πρώτου μερίσματος, που πρέπει να αντιστοιχεί σε 6% τουλάχιστον του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου και 3) το υπόλοιπο διανέμεται όπως ορίζει το καταστατικό.

Για να καταστεί η μετοχή ελκυστική και συμφέρουσα στο αποταμιευτικό κοινό, με το άρθρο 3 Α.Ν. 148/67, που αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 876/1979 ορίστηκε ότι οι Α.Ε. υποχρεώνονται να διανέμουν στους μετόχους σε μετρητά κάθε χρόνο ποσοστό τουλάχιστον 35% επί των καθαρών κερδών, μετά την αφαίρεση μόνο του τακτικού αποδεματικού, αλλά αυτό μπορεί να μην εφαρμοσθεί αν το αποφασίσει η Γενική Συνέλευση των μετόχων με πλειοψηφία 80% του καταβεβλημένου κεφαλαίου. Σ' αυτή την περίπτωση το μη διανεμόμενο μέρος κεφαλαιοποιείται και εκδίδονται νέες μετοχές που δίνονται στους δικαιούχους. Αντίθετα απόφαση μπορεί να ληφθεί από την Γενική Συνέλευση με πλειοψηφία 95% τουλάχιστον.

Επιτρέπεται η διανομή προσωρινών μερισμάτων ή ποσοστών, αν 20 μέρες πριν από αυτή, δημοσιευτεί σε μια ημερήσια εφημερίδα των Αθηνών και στο Φ.Ε.Κ. (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) και υποβληθεί στο Υπουργείο Εμπορίου λογιστική κατάσταση για την Εταιρική Περιουσία. Η διανομή δεν μπορεί να αφορά σε καθαρά κέρδη πάνω από το 50% των αναγραφόμενων στη λογιστική κατάσταση.

Ορίζονται όσα αφορούν στη διάλυση της Α.Ε. Η εταιρία λύεται :

- Με την πάροδο του χρόνου διάρκειας που ορίζεται στο καταστατικό της.
- Με ειδική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης με αυξημένη πλειοψηφία.
- Με κήρυξη της εταιρίας σε κατάσταση πτώχευσης.

Επίσης ορίζονται όσα αφορούν στην ανάκληση της απόφασης του Υπουργού Εμπορίου με σχετική τη σύσταση της Α.Ε. και στην εκκαθάριση της Α.Ε.

Ο νόμος προβλέπει επίσης την επιβολή διαφόρων ποινών (φυλάκιση και χρηματική ποινή) για περίπτωση παραβάσεων της νομοθεσίας για τις Α.Ε.

Ορίζονται όσα αφορούν την μετατροπή Α.Ε. σε ΕΠ.Ε (γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως) και την Μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. (γίνεται με απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων).

Ορίζονται όσα αφορούν στη συγχώνευση και στη διάσπαση Α.Ε. με απορρόφηση από άλλη Α.Ε. ή με σύσταση νέας ή νέων Α.Ε. και στην κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων από μερικές επιχειρήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται και οι θυγατρικές τους.

Τέλος αναφέρονται και μερικές τελικές και μεταβατικές διατάξεις. Θα εξετάσουμε τώρα την μετοχή απ' όλες τις πλευρές της. Κατ' αρχήν στον όρο μετοχή δίνεται συνήθως τριπλή έννοια :

1. Μετοχή σημαίνει τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου.
2. Σημαίνει επίσης τη μετοχική σχέση, απ' την οποία πηγάζουν τα μετοχικά δικαιώματα και οι μετοχικές υποχρεώσεις.
3. Συνήθως όμως νοείται ο τίτλος, το αξιόγραφο, το οποίο ενσωματώνεται η μετοχική σχέση.

Τη μετοχή ως αξιόγραφο θα εξετάσουμε παρακάτω. Όπως αναφέραμε παραπάνω η μετοχή είναι τίτλος αντιπροσωπευτικός δικαιώματος και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, διαπραγματεύσιμος. Είναι περιουσιακό αγαθό μεγάλης εμπορευσιμότητας ακριβώς λόγω της ενσωματώσεώς της σε αξιόγραφο και της εύκολης μεταβιβάσεώς της. Η αξία που περικλείεται στη μετοχή αποτελεί αντανάκλαση της αξίας της εταιρικής περιουσίας. Εντούτοις η μετοχή έχει περιουσιακή αυτοτέλεια έναντι της εταιρικής περιουσίας, αφού ανήκει αποκλειστικά στους μετόχους.

Με βάση την αρχή της πλειοψηφίας των μετοχών σε σχέση με το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. οι μετόχοι που αντιπροσωπεύουν το 51% του κεφαλαίου αυτού, έχουν την δυνατότητα να εκλέγουν τα όργανα διοίκησης της Α.Ε. Αν και όταν οι μετοχές είναι συγκεντρωμένες σε μεγάλο ποσοστό στα χέρια ενός ή λίγων φυσικών προσώπων αυτό πραγματοποιείται εύκολα. Αν και όταν οι μετοχές είναι διεσπαρμένες σε μεγάλο αριθμό φυσικών προσώπων, αυτό είναι αδύνατο και υπάρχει η δυνατότητα αξιοκρατικής και αντικειμενικής επιλογής προσώπων εκτός των μετοχών, επαγγελματικών managers, για την διοίκηση της Α.Ε. Το τελευταίο αυτό φαινόμενο έχει αποκληθεί « λαϊκός καπιταλισμός » γιατί ένας μεγάλος αριθμός μικρο - κεφαλαιούχων μετέχει στο κεφάλαιο μιας επιχείρησης. Αυτό που αναφέραμε παραπάνω για την πλειοψηφία του 51% δεν έχει ισχύ πάντοτε, γιατί σε μερικές περιπτώσεις ο νόμος απαιτεί, ορισμένες σημαντικές αποφάσεις να λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία 2/3 στο μετοχικό κεφάλαιο.

Οι μετοχές έχουν τέσσερα κύρια χαρακτηριστικά:

1. Είναι όλες ίσες, δηλαδή κάθεμία τους έχει την ίδια ονομαστική αξία με τις άλλες. Η αξία της καθεμιάς είναι η ίδια και προκύπτει από το πηλίκον της διαίρεσης του μετοχικού κεφαλαίου δια του συνολικού αριθμού των μετοχών.

2. Είναι αδιαίρετες. Για την Α.Ε. δικαιούχος της μετοχής είναι μόνο ένας. Εάν υπάρχει συγκυριότητα, αντιπροσωπεύεται με ένα πληρεξούσιο.
3. Είναι μεταβιβάστες. Ο τρόπος και η διαδικασία μεταβίβασης τους εξαρτάται, από το είδος της μετοχής και από το αν είναι εισηγμένη στο Χ.Α. ή όχι.
4. Είναι κυμαινόμενης και όχι σταθερής αξίας. Εάν μεν οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α., η αξία τους καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση δηλαδή είναι η χρηματιστηριακή. Αν δεν είναι εισηγμένες, η αξία τους εξαρτάται κυρίως από την «καθαρή δέση» της επιχείρησης (Συνολικό Παθητικό - Υποχρεώσεις προς τρίτους = Ίδια κεφάλαια = Μετοχικό κεφάλαιο + Αποδεματικά κάθε φύσης).

Η μετοχή σαν οικονομικό αγαθό έχει την αξία του αλλά και την τιμή του. Προτού προχωρήσουμε στις διακρίσεις που υπάρχουν, πρέπει να διακρίνουμε τις έννοιες αυτές (της αξίας και της τιμής), επειδή εκφράζουν διάφορα μεταξύ τους γεγονότα και δεν πρέπει να ταυτίζονται. Όταν λέμε αξία που αναφέρεται σε ένα οικονομικό αγαθό, εννοούμε τη δέση του υποκειμένου, δηλαδή του ανθρώπου, σε σχέση με το αγαθό αυτό. Ενώ με την τιμή επιχειρείται να εκφραστεί το μέγεθος της αξιολογήσεως που έχει καταναλωτικό κοινό για ένα οικονομικό αγαθό και με την επίδραση του μηχανισμού της Αγοράς και με έκφραση οι νομισματικές μονάδες ενός οποιουδήποτε νομισματικού συστήματος.

Η διάκριση που γίνεται στην αξία της μετοχής είναι σε:

1. **Ονομαστική αξία.** Το τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου, το οποίο εκπροσωπεί η μετοχή, εκφράζεται στην ονομαστική αξία, η οποία δεν επιτρέπεται να είναι κατώτερη των 100 δραχμών ούτε ανώτερη των 30.000 δραχμών.

Απαγορεύεται η έκδοση μετοχών υπό το άρτιο, δηλαδή κάτω από την ονομαστική τους αξία, ενώ πάνω από το άρτιο επιτρέπεται απεριόριστα. Είναι δυνατόν να μην έχουν όλες οι μετοχές την ίδια ονομαστική αξία, εφόσον είναι διαφορετικής σειράς εκδόσεως.

2. Εσωτερική αξία. Η εσωτερική αξία ή πραγματική αξία της μετοχής προσδιορίζεται βάσει της πραγματικής αξίας της εταιρικής περιουσίας, αντικατροπίζεται δε σ' αυτήν τμήμα της τελευταίας. Η εσωτερική αξία της μετοχής μπορεί να είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη από την ονομαστική αξία και δεν συμπίπτει πάντα με την τρέχουσα ή αγοραία αξία, δηλαδή μ' αυτήν που διαμορφώνεται στην αγορά διότι η διαμόρφωση της τρέχουσας αξίας εξαρτάται και από άλλους παράγοντες. Όταν πωλούνται πολλές μετοχές μαζί (πακέτο), οι οποίες εξασφαλίζουν πλειοψηφία ή ισχυρή πλειοψηφία πληρώνεται για την υπεραξία αυτή ένα επιπλέον ποσό.

3. Χρηματιστηριακή αξία. Είναι η αξία της μετοχής όπως διαμορφώνεται στη χρηματιστηριακή αγορά. Δεν συμπίπτει κατ' ανάγκη με την εσωτερική αξία, διότι η διαμόρφωση της επηρεάζεται και από άλλους παράγοντες (κερδοσκοπικούς, πολιτικούς κ.α.) Πάντως εφόσον οι μετοχές μιας εταιρείας είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η χρηματιστηριακή αξία είναι εκείνη η οποία, εκτός αντίθετης συμφωνίας λαμβάνεται υπ' όψη επί πώλησεως ή αποζημιώσεως. Για να μπορούν να εισαχθούν μετοχές Α.Ε. στο χρηματιστήριο πρέπει η εταιρία να έχει κεφάλαιο τουλάχιστον 50 εκ. δραχμές ολοσχερώς καταβεβλημένο. Υποχρέωση αιτήσεως εγγραφής των μετοχών στο χρηματιστήριο, υπάρχει μόνο επί εταιριών, οι οποίες προσφεύγουν προς κάλυψη του κεφαλαίου τους σε δημόσια εγγραφή.

Η διάκριση τώρα που γίνεται στις τιμές στις οποίες είναι δυνατό να εκφραστεί η αξία της μετοχής είναι σε :

1. **Ονομαστική τιμή.** Είναι η τιμή της μετοχής η οποία γράφεται και τυπώνεται στον τίτλο και ισούται με το πηλίκο της διαιρέσεως του μετοχικού κεφαλαίου δια του συνολικού αριθμού των μετοχών.
2. **Τιμή διαθέσεως μετοχής.** Είναι εκείνη η οποία διατίθεται αυτή στους μετόχους και την οποία υποχρεούνται να καταβάλουν αυτοί στην εταιρία. Η τιμή διαθέσεως είναι δυνατό να συμπίπτει με την ονομαστική τιμή, μπορεί όμως και να διαφέρει, γιατί οι μετοχές διατίθενται στο κοινό στο άρτιο και υπέρ το άρτιο.
3. **Εσωτερική τιμή.** Είναι εκείνη η οποία προκύπτει από τη διαίρεση της συνολικής καθαρής θέσεως της Α.Ε., όπως προκύπτει απ' τον ισολογισμό της δια του αριθμού των μετοχών αυτής, δηλαδή :

$$\frac{\text{Μ.Κ. + Αποδεματικά + κέρδη εις νέο}}{\text{Αριθμός μετοχών}} = \text{Εσωτερική τιμή}$$

4. **Πραγματική τιμή.** Είναι εκείνη η οποία προκύπτει από τη διαίρεση της πραγματικής καθαρής θέσεως της Α.Ε., δια του αριθμού των μετοχών της. Η πραγματική καθαρή θέση, εξευρίσκεται αφού αποτιμηθούν τα περιουσιακά στοιχεία της επιχειρήσεως στην πραγματική τους αξία.
5. **Χρηματιστηριακή τιμή ή αγοραία τιμή.** Είναι αυτή που διαμορφώνεται στο χρηματιστήριο από την προσφορά και ζήτηση της μετοχής. Μπορεί η χρηματιστηριακή τιμή να συμπίπτει με την ονομαστική ή και με τη πραγματική τιμή της μετοχής, συνήθως όμως διαφέρει.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

Οι μετοχές διακρίνονται τόσο από τον τρόπο εκδόσεως τους όσο και για τα δικαιώματα που παραχωρούν στους κατόχους τους. Ανάλογα λοιπόν με τον τρόπο εκδόσεώς τους οι μετοχές διακρίνονται σε ονομαστικές και ανώνυμες (ή μετοχές στον κομιστή).

Ονομαστικές μετοχές.

Είναι εκείνες οι οποίες αναφέρουν το όνομα του μετόχου, το οποίο σημειώνεται επίσης και στο τηρούμενο από την ανώνυμη εταιρία βιβλίο μετοχών. Το βασικό πλεονέκτημα από την έκδοση ονομαστικών μετοχών είναι ότι η εταιρία γνωρίζει τους μετόχους της. Το καταστατικό της εταιρίας πρέπει να προβλέπει αν οι μετοχές θα εκδοθούν ονομαστικές οι ανώνυμες.

Ο νόμος επιβάλλει ειδικά σε ορισμένες εταιρίες, όπως επιχειρήσεις φωταερίου, παραγωγής και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεπικοινωνιών, υδρεύσεως και αποχετεύσεως πόλεων, τραπεζικές, ασφαλιστικές, συδηροδρομικές και αεροπορικές, ραδιοφωνίας, καθώς και εκείνες που ασχολούνται με την κατασκευή κάθε είδους πολεμικού υλικού, να έχουν τις μετοχές τους ονομαστικές. Επίσης ονομαστικές μετοχές εκδίδονται και όταν το κεφάλαιο της Α.Ε. καταβάλλεται σε δόσεις. Η χρονική διάρκεια στην οποία μπορεί να παραμείνουν οι μετοχές ανεξόφλητες δεν πρέπει να υπερβαίνει τη δεκαετία.

Η μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο ρυθμίζεται από το άρθρο 5 ν.δ. 3330/1955 περί καταργήσεως της ονομαστικοποίησεως. Η διάταξη κάνει διάκριση μεταξύ μεταβιβάσεων που

γίνονται εντός και εκτός της περιφέρειας της τέως διοικήσεως πρωτεύουσας. Στην πρώτη περίπτωση η μεταβίβαση γίνεται με οπισθογράφηση από των πωλητή (μεταβιβάζοντα) ενώπιον χρηματιστή, σημειώνεται δε το όνομα του αγοραστή σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζει ο νόμος. Η μεταβίβαση γνωστοποιείται στην εταιρία και σημειώνεται στο βιβλίο των μετοχών. Όταν η μεταβίβαση γίνεται εκτός της περιφέρειας της τέως διοικήσεως πρωτεύουσας, απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, σημείωση των ονομάτων των συμβαλλομένων στον τίτλο καθώς και άλλα στοιχεία που αναφέρονται στον νόμο. Αντίγραφο του συμβολαιογραφικού εγγράφου επιδίδεται στην εταιρεία, η οποία σημειώνει τη μεταβίβαση στο βιβλίο των μετοχών.

Οι μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο ονομαστικές μετοχές μεταβιβάζονται κατόπιν εγγραφής σε ειδικό βιβλίο που τηρεί η εταιρία, καλούμενο « **Βιβλίο Μετοχών** ». Μετά από κάθε μεταβίβαση εκδίδονται νέες μετοχές που δίνονται στον νέο κύριο τους ή πάνω στις παλιές μετοχές σημειώνεται η πράξη μεταβιβάσεως αυτών καθώς και τα άλλα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος.

Στην περίπτωση μεταβιβάσεως μετοχών λόγω κληρονομιάς ή κληροδοσίας, για να γίνει από την εταιρία η καταχώρησή τους στο βιβλίο μετοχών στο όνομα των κληρονόμων ή κληροδόχων, απαιτείται όπως οι ενδιαφερόμενοι κάνουν αίτηση με την υποβολή των εγγράφων νομιμοποίησής τους στην κληρονομία ή κληροδοσία (κληρονομητήρια κ.λ.π.) καθώς και το πιστοποιητικό του οικονομικού Εφόρου.

~~Το καταστατικό μπορεί να περιορίσει την ελεύθερη μεταβίβαση ονομαστικών μετοχών και να ορίσει ότι για την μεταβίβασή τους απαιτείται η συγκατάθεση του Δ.Σ. της Α.Ε. ή της Γ.Σ. Πρόκειται για τις «**δεσμευμένες ονομαστικές μετοχές**». Η Δέσμευση των μετοχών αποσκοπεί στην εισαγωγή προσωπικών στοιχείων στην Α.Ε., ώστε να μην επιτρέπεται η έξοδος παλαιών~~

μετοχών ή η είσοδος νέων χωρίς τη συγκατάθεση του κατά το καταστατικό αρμόδιου οργάνου.

Ανώνυμες μετοχές ή μετοχές στον κομιστή.

Είναι εκείνες στις οποίες δεν αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου και μεταβιβάζονται όπως κάθε κινητό πράγμα, δηλαδή με την παράδοση της μετοχής από τον κύριο, που την μεταβιβάζει, σ' εκείνον που τη λαβαίνει και με συμφωνία και των δύο για την μεταβίβαση της κυριότητας. Ειδικός τύπος για τη μεταβίβαση των μετοχών στον κομιστή δεν απαιτείται. Αν όμως για την μεταβίβαση χρησιμοποιηθεί αποδεικτικό έγγραφο, θα καταβληθεί και το ανάλογο Τέλος χαρτοσήμου.

Προνομιούχες μετοχές.

Οι μετοχές αυτές παρέχουν περισσότερα διακιώματα (προνόμια) στη διανομή των κερδών και της περιουσίας της Α.Ε., από τις νέες μετοχές. Ο λόγος έκδοσής τους είναι η διευκόλυνση καλύψεως του αυξανόμενου κεφαλαίου (διότι οι νέες εκδιδόμενες προνομιούχες μετοχές γίνονται ελαστικότερες) ή η ανταμοιβή μετόχων για υπηρεσίες ή παροχές που προσέφεραν στην εταιρία.

Οι προνομιούχες μετοχές μπορεί να είναι ονομαστικές ή ανώνυμες. Επίσης μπορεί να είναι με δικαίωμα γήφου ή και χωρίς γήφο. Αυτές που παρέχουν δικαίωμα γήφου μπορούν να εκδοθούν και ως μετατρέξιμες σε κοινές, η δε μετατροπή γίνεται με δήλωση του μετόχου μέσα στο χρόνο που έχει οριστεί. Οι προνομιούχες μετοχές πρέπει να διακρίνονται από τις κοινές και να αναγράφονται με μεγάλα στοιχεία στην μπροστινή όψη του τίτλου οι λέξεις « Προνομιούχος μετοχή » καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά αυτών π.χ. « μετατρέξιμη », « μετά ή

χωρίς γήφο», στην δε πίσω όψη του τίτλου η έκταση και οι όροι του παρεχόμενου προνομίου. Τα προνόμια που παρέχουν είναι:

1. Απόληψη πρώτου μερίσματος (που ανέρχεται σε 6% του μετοχικού κεφαλαίου) πριν από τις κοινές μετοχές.
2. Προνομιακή επιστροφή του κεφαλαίου που καταβλήθηκε κατά την εκκαθάριση της περιουσίας που γίνεται με τη λύση της Α.Ε.
3. Προνομιακή καταβολή του πρώτου μερίσματος και για προηγούμενες εταιρικές χρήσεις, στις οποίες δεν καταβλήθηκε μέρισμα, επειδή δεν υπήρχαν κέρδη.
4. Καθορισμό ορισμένου ποσού, το οποίο θα παίρνει κάθε προνομιούχος μετοχή (« σταθερό μέρισμα ») ή συμμετοχή των προνομιούχων με ορισμένο ποσό ή ποσοστό σε όλα ή σε μέρος από τα κέρδη.

Εκτός από τα πιο πάνω προνόμια, ειδικώς οι προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα γήφου μπορούν να παρέχουν δικαίωμα απόληξης τόκου σε περίπτωση που δεν υπάρχουν ή που δεν φθάνουν τα κέρδη για την καταβολή του πρώτου μερίσματος. Οι προνομιούχες μετοχές χωρίς γήφο είναι ενδιάμεση μορφή μεταξύ ομολογιών και κοινών μετοχών. Διαφέρουν από τις ομολογίες διότι δεν ενσωματώνουν έντοκη απαίτηση αλλά συμμετοχή στο Μ.Κ., ενώ διαφέρουν από τις κοινές μετοχές στο ότι δεν παρέχουν δικαίωμα γήφου.

Τα προνόμια των προνομιούχων μετοχών μπορούν να καταργηθούν ή να περιοριστούν με απόφαση, η οποία λαμβάνεται στην ιδιαίτερη συνέλευση των προνομιούχων, στους οποίους αφορά το προνόμιο, με πλειοψηφία των 3/4 του εκπροσωπούμενου κεφαλαίου. Για τη σύγκληση και τη συμμετοχή στη συνέλευση

αυτή, την υπφορορία, την ακύρωση των αποφάσεων της και την παροχή πληροφοριών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί γενικών συνελεύσεων.

Μετοχές επικαρπίας.

Είναι δημιούργημα της πρακτικής, αναγνωρίζονται όμως έμμεσα από το νόμο. Εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό, η εταιρία αποκτά κοινές μετοχές, τις ακυρώνει και μαζί με τους νέους τίτλους, τις μετοχές επικαρπίας, επιστρέφει στους μετόχους ποσό που αντιστοιχεί στην ονομαστική αξία των ακυρωθεισών μετοχών. (Απόκτηση μετοχών από την εταιρία προς σκοπό αποσβέσεως του κεφαλαίου). Οι μετοχές επικαρπίας παρέχουν όλα τα δικαιώματα των κοινών μετοχών, με εξαίρεση τη συμμετοχή στο προϊόν της εκκαθάρισης της Α.Ε. κατά την λύση της και τη συμμετοχή στο διανεμόμενο πρώτο μέρος. Η διαφορά από τις κοινές μετοχές είναι ότι δεν εκπροσωπούν τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου και δεν έχουν ονομαστική αξία. Αν κατά την εκκαθάριση μετά τη διανομή στους λοιπούς μετόχους του ποσού για την εξόφληση της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους απομένει υπόλοιπο, έχουν δικαίωμα να συμμετάσχουν στο προϊόν της εκκαθάρισης του.

Δικαιώματα επί της μετοχής.

Η μετοχή εφόσον είναι κινητό πράγμα, μπορεί να είναι αντικείμενο κυριότητας, συγκυριότητας καθώς και επικαρπίας και ενεχύρου.

Μέρισμα.

Είναι το ποσό του διανεμόμενου καθαρού κέρδους που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της Α.Ε. Η ετήσια τακτική Γ.Σ. των μετόχων αποφασίζει, με τις

δεσμεύσεις και τους περιορισμούς που υπάρχουν από το νόμο και του καταστατικού της, πως θα γίνει η διανομή των καθαρών κερδών που μπορεί να περιλαμβάνει ποσά για τα εξής :

1. Τακτικό αποθεματικό.
2. Έκτακτο αποθεματικό.
3. Ειδικό αποθεματικό.
4. Φόρος εισοδήματος.
5. Μερίσματα χρήσης.
6. Αμοιβές μελών Δ.Σ.
7. Υπόλοιπο για την επόμενη χρήση.

Τα μερίσματα προκύπτουν από το ποσό των καθαρών κερδών που διανέμεται στους μετόχους της Α.Ε. διαιρεμένο δια του αριθμού των μετοχών.

Τα μερίσματα διακρίνονται σε τακτικά, τα οποία διανέμονται μετά την δημοσίευση του ισολογισμού και σε πρόσθετα που διανέμονται μετά από απόφαση της Γ.Σ. Επίσης διακρίνονται σε προνομιακά, που δίνονται στις προνομιακές μετοχές που έχουν προνόμιο λήψης πρώτου μερίσματος πριν από τις κοινές μετοχές και σε κοινά.

Μερισματούγραφο (ή μερισματαπόδειξη)

Είναι αξιόγραφο προσαρτημένο στη μετοχή που ενσωματώνει το δικαίωμα λήψης μερίσματος. Είναι έντυπο, με τυπωμένο τον αύξοντα αριθμό του και το αριθμό της μετοχής. Οι Α.Ε. κάθε φορά που αποφασίζουν και αναγγέλλουν την καταβολή μερίσματος, πρέπει να αναφέρουν με ποιό αριθμό μερισματογράφων θα γίνει η είσπραξη του μερίσματος.

Μετά τον αποχωρισμό του από την μετοχή το μερισματούγραφο αποτελεί αυτοτελή και ανεξάρτητο « τίτλο στον κομιστή », ο οποίος μεταβιβάζεται ελεύθερα.

Αν το μερισματούγραφο κλαπεί, χαθεί ή καταστραφεί, ο μέχρι τότε κομιστής - μέτοχος δικαιούται να απαιτήσει από Α.Ε. της οποίας είναι κάτοχος μετοχής, την πληρωμή, αν πριν από την λήξη τον ειδοποίησε για την κλοπή, την απώλεια ή την καταστροφή και να πριν από την λήξη δεν το παρουσίασε κανείς άλλος για πληρωμή ή κατέθεσε αγωγή για αυτό. Επιτρέπεται όμως με αντίθετη ρήτρα που αναγράφεται πάνω στο μερισματούγραφο να αποκλειστεί τέτοιο δικαίωμα

1.2.2 ΟΜΟΛΟΓΑ - ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ

Οι ομολογίες αποτελούν τίτλους για τοποθέτηση κεφαλαίων. Αν η εταιρία έχει ανάγκη από χρήματα, μπορεί ή να αυξήσει το μετοχικό κεφάλαιο με έκδοση νέων μετοχών ή να συνάγει ομολογιακό δάνειο. Αρμόδιο όργανο για να λάβει αυτή την απόφαση είναι η Γ.Σ.

Όταν η εταιρία συνάπτει ομολογιακό δάνειο, εκδίδει ομολογίες. Η ομολογία είναι αξιόγραφο, το οποίο ενσωματώνει έντοκη απαίτηση κατά της εταιρίας αποτελεί δε τμήμα του δανειζόμενου ποσού. Το δανειζόμενο ποσό διαιρείται σε ίσα τμήματα, καθένα από τα οποία αποτελεί την ονομαστική αξία της ομολογίας.

Η ομολογία αποτελείται από δύο μέρη. Το πάνω μέρος, το οποίο αποτελεί το κύριο σώμα της ομολογίας και στο οποίο αναγράφεται η επωνυμία της εταιρίας, ο αύξων αριθμός του τίτλου, η λέξη « ομολογία », η ονομαστική αξία και αν ο τίτλος είναι απλός, πενταπλός και γενικά οι όροι για την έκδοση και εξόφληση του δανείου.

Το κάτω μέρος αποτελείται από τα τοκομερίδια, στα οποία αναγράφεται ο αύξων αριθμός της ομολογίας, η χρονολογία για καταβολή του τόκου και αν ο τίτλος είναι απλός κ.τ.λ.

Οι ομολογίες εκδίδονται :

- Ονομαστικές, στις οποίες αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου.
- Μικτές - ονομαστικές, που για το μεν κεφάλαιο είναι ονομαστικές για τα τοκομερίδια δε εις τον κομιστήν. Είναι δυνατόν όμως να συμβεί και το αντίθετο, η ομολογία να είναι ονομαστική για τους τόκους και ανώνυμη για το κεφάλαιο.
- « Εις διαταγήν » που μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση.
- « Εις τον κομιστήν » οι οποίες μεταβιβάζονται με απλή παράδοση.

Οι ομολογίες διαδέτονται στο άρτιο, υπέρ το άρτιο και υπό το άρτιο.

Κατηγορίες ομολογιών.

Ο Ν. 2190/1920 προβλέπει τρεις κατηγορίες ομολογιών :

1. Ομολογίες που παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη.
2. Ομολογίες ασφαλισμένες με υποθήκη.
3. Ομολογίες μετατρέξιμες σε μετοχές.

Για τις κατηγορίες αυτές των ομολογιών μιλήσαμε στην προηγούμενη ενότητα όταν αναφερθήκαμε γενικά τις Α.Ε.

Ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα ομόλογα και τις ομολογίες :

1. Πρόκειται για κινητές αξίες σταθερής απόδοσης, βάση γνωστού επιτοκίου.
2. Εκδίδονται ή από το δημόσιο ή από τράπεζες ή από Ν.Π.Δ.Δ. ή από δημόσιες επιχειρήσεις ισχυρής κεφαλαιακής συγκρότησης και εκφράζουν σύναψη δανείου.
3. Συνήθως έχουν ελκυστικό επιτόκιο. Σε περίοδο υψηλού πληθωρισμού καταβάλεται προσπάθεια να βρίσκεται το επιτόκιο σε υψηλότερο επίπεδο από την εξέλιξη του τιμάρθιμου, ώστε να είναι θετικό και όχι αρνητικό.

4. Η διαπραγμάτευσή τους γίνεται στο χρηματιστήριο με μεγάλη άνεση.
5. Κατα κανόνα είναι τίτλοι ανώνυμοι (« στον κομιστή »).
6. Ο τόκος στην ονομαστική τους αξία πληρώνεται σε ορισμένο, σημειούμενο από πριν, γνωστό χρόνο.
7. Για να είναι ελκυστικότερες παρέχονται φορολογικές απαλλαγές τόσο στο εισόδημα από τους τόκους, όσο και στη μεταβίβασή τους.

Διαφορές :

1. Τα ομόλογα συνήθως εκδίδονται από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Τράπεζες, ενώ οι ομολογίες και από αυτούς τους φορείς αλλά και από Α.Ε.
2. Είναι συνηθισμένη η έκδοση ομολόγων και ομολογιών από δημόσιους φορείς και τράπεζες, ενώ οι ιδιωτικές Α.Ε. σπάνια καταφεύγουν στην έκδοση ομολογιών
3. Οι ομολογίες είναι προϊόν έκδοσης ομολογιακού δανείου, ενώ τα ομόλογα αποτελούν διαφορετική, αλλά συγγενή μορφή δημόσιου δανεισμού.
4. Τα ομόλογα εξοφλούνται σε συγκεκριμένη μελλοντική χρονολογία ενώ οι ομολογίες εξοφλούνται με απόσβεση ή με κλήρωση.
5. Οι ομολογίες είναι συνήθως ανώνυμες, αλλά και ονομαστικές ή μικτές, ενώ τα ομόλογα είναι ανώνυμα.

6. Οι ομολογίες μπορεί να εκδίδονται ως λαχειοφόρες ή « με βραβείο », ενώ τα ομόλογα όχι.

7. Σε περίπτωση εκκαθάρισης της εταιρίας που έκανε την έκδοση των ομολογιών, αυτές εξοφλούνται προνομιακά, πριν γίνει οποιαδήποτε διανομή από το ενεργητικό στους μετόχους.

Διακρίσεις των ομολογιών.

Οι ομολογίες με τη χρησιμοποίηση ορισμένων κριτηρίων μπορούν να καταταχθούν σε ορισμένες κατηγορίες. Οι πιο συνηθισμένες διακρίσεις στηρίζονται στον τρόπο εξόφλησης των ομολογιών και με βάση αυτόν οι ομολογίες χωρίζονται :

1. Σ' αυτές που εξοφλούνται σε ορισμένη ημερομηνία και με το επιτόκιο της έκδοσής τους.
2. Σ' αυτές που εξοφλούνται με τοκοχρεολύσια (που περιλαμβάνουν τους τόκους και μέρος του κεφαλαίου).
3. Σ' αυτές που εξοφλούνται με επιτόκιο υψηλότερο από το καθοριζόμενο κατά την έκδοση, που παίρνουν δηλαδή βραβείο και η εξόφλησή τους γίνεται με κλήρωση.
4. Στις « λαχειοφόρες » ομολογίες, οι οποίες εξοφλούνται με κλήρωση και λαχεία.

Ανάλογα με το φορέα της έκδοσης του ομολογιακού δανείου, οι ομολογίες διακρίνονται σε κρατικές, δημοτικές, νομικών προσώπων, μεταξύ των οποίων και των Α.Ε., τραπεζών επιχειρήσεων.

Διακρίνονται επίσης σε :

1. Ομολογίες προπολεμικών δανείων σε συνάλλαγμα.
2. Ομολογίες μεταπολεμικών δανείων.
3. Ομολογίες λαχειοφόρων δανείων.
4. Ομολογίες δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων.
5. Ομολογίες ιδιωτικών Α.Ε. μετατρέξιμες σε μετοχές.

Η τελευταία αυτή διάκριση γίνεται στις ομολογίες στις οποίες μπορούν να επενδύσουν στο Χ.Α.Α.

Διακρίσεις των ομολόγων.

Τα ομόλογα είναι κρατικά ή τραπεζικά. Μπορεί να εκδίδονται σε τιμή που υπολίζεται σε δραχμές ή με ρήτρα ECU ή με ρήτρα δολαρίου. Ενδέχεται να είναι « με τοκομερίδια » ή χωρίς αυτά (Zero Coupon). Στην τελευταία περίπτωση ορίζεται ο χρόνος λήξης τους, το ποσοστό στο οποίο θα φτάσει η τιμή εξόφλησης επί του ποσού που καταβάλλεται σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο και βάσει αυτού ορίζεται η ονομαστική αξία του ομολόγου, που είναι και τιμή

εξόφλησής του στο χρόνο λήξης του. Για τα τραπεζικά ομόλογα θα μιλήσουμε σε επόμενη ενότητα.

Διακρίσεις των ομολογιών

Τα ομόλογα είναι ή κρατικά ή τραπεζικά. Μπορεί να εκδίδονται σε τιμή που υπολογίζεται σε δραχμές ή με ρήτρα ECU ή με ρήτρα δολαρίου. Ενδέχεται να είναι «με τοκομερίδια» ή χωρίς αυτά (zero coupon). Στην τελευταία περίπτωση ορίζεται ο χρόνος λήξης τους, το ποσοστό στο οποίο θα φτάσει η τιμή εξόφλησης επί του ποσού που καταβάλεται σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο και βάσει αυτού ορίζεται η ονομαστική αξία του ομολόγου, που είναι και τιμή εξόφλησής του στο χρόνο λήξης του. Για τα τραπεζικά ομόλογα θα μιλήσουμε σε επόμενη ενότητα.

Τα ομόλογα του δημοσίου εκδίδονται από την τράπεζα της Ελλάδος για το υπουργείο οικονομικών με ημερομηνία την τελευταία του μήνα. Πωλούνται από τις εμπορικές τράπεζες και τα λοιπά εξουσιοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα και τα μέλη του χρηματιστηρίου έναντι προμήθειας που καταβάλλει το δημόσιο. Σε περίπτωση αγοράς τους μετά την ημερομηνία έκδοσης, θα αγοράζεται και ο δεδουλευμένος τόκος. Θεωρούνται μεσοπρόθεσμα μέσα χρηματοδότησης των αναγκών του δημοσίου, ενώ διεθνώς έχουν διάρκεια από 2 ή 3 έως και δέκα έτη χωρίς πάλι σαφή χρονική διαίρεση. Αυτά αγοράζονται στην ονομαστική αξία που εκτείνεται από 100.000 έως 10 εκ. δραχμές ο δε τόκος που σωρεύεται καταβάλλεται στο τέλος κάθε έτους.

Το επιτόκιο και γενικά οι αποδόσεις είναι υψηλότερες των εντόκων γραμματιών του δημοσίου. Αν όμως χρειαστεί να προεξοφληθούν στην Τράπεζα,

γιατί δεν υπάρχει ενδιαφέρον στο χρηματιστήριο, η τιμή συμφωνείται μετά από διαπραγμάτευση με την τράπεζα.

Οι πρώτες εκδόσεις των ομολόγων αυτών είχαν ρήτρα ECU. Αυτό για τους επενδυτές σημαίνει ότι η απόδοση αυξάνεται από τυχόν υποτίμηση της δραχμής σε σχέση με την ECU. Οι αποδόσεις που επιτεύχθηκαν τα πρώτα έτη από τις εκδόσεις δεν ήταν ικανοποιητικές. Η μετατροπή των ECU σε δραχμές για την πληρωμή του κεφαλαίου και του τόκου γίνεται με συντελεστή που είναι ο μέσος αριθμητικός της συναλλαγματικής ισοτιμίας Fixing/δραχμής/ECU κατά τον αμέσως προηγούμενο μήνα από την ημερομηνία πληρωμής. Η ισοτιμία δραχμής και ECU δημοσιεύεται στον καθημερινό οικονομικό τύπο, θεωρούνται κατάλληλα χρεόγραφα για τη συμπλήρωση του εισοδήματος των ατόμων, παρόλο ότι η τρέχουσα απόδοση είναι μικρή, επιτυγχάνουν όμως αποδόσεις λήξης ισοδύναμες ίσως των εντόκων γραμματίων του δημοσίου, λόγω όμως μεγαλύτερης διάρκειας έχουν και μεγαλύτερο ρίσκο σε περίπτωση ανόδου των επιτοκίων.

Ομόλογα Ελληνικού δημοσίου σε δραχμές(κοινά)

Εκδίδονται τακτικά από το Δεκέμβριο 1983, από το δημόσιο και είναι διάρκειας 1-3 ετών, αποβλέπουν δε στην κάλυψη, τόσο βραχυπρόθεσμων, όσο και μεσοπρόθεσμων αναγκών του δημοσίου. Το επιτόκίό τους ακολουθεί τη γενική πορεία των επιτοκίων. Πωλούνται από τις τράπεζες και το Χ.Α.Α. Αγοραστές είναι, αποταμιευτές που επιθυμούν σίγουρη βραχυ- ή μεσοπρόθεσμη τοποθέτηση, όπως επίσης και θεσμικοί επενδυτές, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες κλπ. που επιθυμούν ισορροπημένη συγκρότηση του χαρτοφυλακίου τους. Είναι διαπραγματεύσιμα στο Χ.Α.Α. ώστε σε περίπτωση ανάγκης να μπορούν να ρευστοποιηθούν. Δεν είναι δυνατή η τραπεζική προεξόφλησή τους πριν περάσει βήμηνο από την αγορά τους. Αν γίνει προεξόφληση επιβάλλεται «ποινή» που υπολογίζεται βάσει του χρόνου που απομένει για την κανονική εξόφληση. Ο

κομιστής του ομολόγου πρέπει να εμφανιστεί για την εξόφλησή του μέσα 3 μήνες μετά τη λήξη του, αλλιώς το ομόλογο ανανεώνεται για ένα έτος από την ημερομηνία λήξης του. Έντοκη ανανέωση γίνεται για 5 κατά ανώτατο όριο έτη. Το ομόλογο διατηρείται για άλλα 5 έτη (χωρίς υπολογισμό τόκων) και αν με τη συμπλήρωση 10ετίας δεν εμφανιστεί κομιστής για εξόφλησή του, η αξία του παραγράφεται.

Ομόλογα Ελληνικού δημοσίου με ρήτρα ECU

Πρόκειται για ομόλογα διάρκειας 1-3 ετών, τα οποία για να γίνουν ελκυστικότερα εκδίδονται με «ρήτρα ECU» ώστε να εξουδετερώνονται οι φόβοι, τόσο για τη φανερή υποτίμηση της δραχμής, όσο και για την διολίσθησή της και με ένα σχετικά χαμηλό επιτόκιο. Ο αγοραστής τέτοιων ομολογιών γνωρίζει ότι στη λήξη τους, το ποσό που πλήρωσε για την αγορά τους, θα καταβληθεί μόνο σε δραχμές όπως και οι τόκοι, αλλά προηγουμένως θα υπολογιστεί με βάση την τιμή της ECU κατά τη λήξη του. Η συνολική απόδοση των ομολόγων με ρήτρα ECU αποτελεί συνάρτηση τριών παραγόντων:

1. Της τιμής της ECU κατά το χρόνο έκδοσης του ομολόγου, η οποία θα αποτελέσει τη βάση του υπολογισμού.
2. Της τιμής της ECU κατά το χρόνο λήξης του ομολόγου, η οποία θα συγκριθεί με την προηγούμενη για να διαπιστωθεί η ποσοστιαία διαφορά, που μετατρέπόμενη σε δραχμές, αποτελεί την ωφέλεια του κομιστή του ομολόγου από τη θέσπιση της «ρήτρας ECU».
3. Του επιτοκίου που αποτελεί το σταθερό παράγοντα για τα τρία χρόνια διάρκειας του ομολόγου.

Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου με ρήτρα δολλαρίου Η.Π.Α.

Από τα πιο πρόσφατα ομόλογα του Δημοσίου με ρήτρα δολλαρίου Η.Π.Α., είναι αυτά με ημερομηνία έκδοσης την 28/05/93. Οι εγγραφές για αγορά νέων ομολόγων γίνονται στις τράπεζες, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, στο Χρηματιστήριο, στο κεντρικό κατάστημα και όλα τα υποκαταστήματα της τράπεζας της Ελλάδος.

Για τις εγγραφές μετά την ημερομηνία έκδοσης, οι τιμές διάθεσης των ομολόγων θα επιβαρύνονται με τους αναλογούντες τόκους. Τα ομόλογα είναι ετήσιας και τριετούς διάρκειας και αποφέρουν τόκο με σταθερό επιτόκιο για όλη την διάρκεια του δανείου, που καθορίστηκε ως εξής:

1. Για τα ομόλογα ετήσιας διάρκειας 4,15%.
2. Για τα ομόλογα τριετούς διάρκειας 5,80%.

Η πληρωμή των τοκομεριδίων και του κεφαλαίου, κατά την εξόφληση των τίτλων, γίνεται σε δραχμές με βάση την ισοτιμία δραχμής/δολ.ΗΠΑ πέρα από το επιτόκιο, περιλαμβάνει και τη μεταβολή της αξίας του δολ.ΗΠΑ έναντι της δραχμής. Επειδή το δολάριο κυριαρχεί στις διεθνείς συναλλαγές και τις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου, παρέχει στον επενδυτή την καλύτερη δυνατή προστασία έναντι των διακυμάνσεων της αξίας του εθνικού νομίσματος και τη σιγουριά ότι εξασφαλίζει τόσο το κεφαλαίο του όσο και ένα ικανοποιητικό εισόδημα.

Τα ομόλογα με ρήτρα δολλαρίου Η.Π.Α. είναι ανώνυμη τίτλοι που μεταβιβάζονται ελεύθερα και πληρώνονται στον κομιστή στη λήξη τους. Μπορούν

να τα αγοράσουν ιδιώτες, ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, οι Α.Ε. διαχείρισης και τα Αμοιβαία Κεφάλαια. Είναι εύκολο να ρευστοποιηθούν, διότι είναι διαπραγματεύσιμα στο Χ.Α.Α. Η αξία τους είναι μετατρέψιμη στο ελεύθερο συνάλλαγμα, εφόσον οι τίλοι έχουν αγοραστεί με συνάλλαγμα μη υποχρεωτικά εκχωρητέο. Τέλος οι τόκοι των ομολόγων και η υπεραξία τους δεν φορολογούνται.

1.2.3 ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι χρηματοδότησεως μιας εταιρίας, όπως είναι η αύξηση του κεφαλαίου, η αυτοχρηματοδότηση και ο δανεισμός, εκτός από το κοινό υπάρχει και το ομολογιακό δάνειο, η σύναψη του οποίου γίνεται κατόπιν αποφάσεως της Γ.Σ. Η σύναψη μπορεί να γίνει είτε με ατομικώς ορισμένα πρόσωπα είτε με δημόσια εγγραφή.

Στη δεύτερη περίπτωση απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες είναι οι εξής:

1. Το κεφάλαιο εταιρίας που εκδίδει ομολογιακό δάνειο πρέπει να είναι 10 εκ. δραχμές ολοσχερώς καταβεβλημένο, το δε ποσό του δανείου δεν πρέπει να είναι ανώτερο του κεφαλαίου.
2. Απαιτείται παροχή άδειας από την επιτροπή κεφαλαιαγοράς, η δε κάλυψη του δανείου γίνεται μέσω τραπεζών, του ταμείου παρακαταθηκών και δανείων, των ταχυδρομικών ταμιευτηρίων και του Χ.Α.Α.

3. Οι εταιρείες που συνάπτουν ομολογιακά δάνεια με δημόσια εγγραφή είναι υποχρεωμένες να ζητήσουν εντός έτους την εισαγωγή των ομολογίων στο χρηματιστήριο.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του ομολογιακού δανείου είναι τα εξής:

Το συνολικό ποσό του διαιρείται σε τίτλους (ομολογίες ίσης ονομαστικής αξίας, καθένας από τους οποίους έχει δικαίωμα ανάληψης του κεφαλαίου που κατατέθηκε στον οριζόμενο μελλοντικό χρόνο και είσπραξης των τόκων

1. Οι τίτλοι είναι διαπραγματεύσιμοι στο Χ.Α.Α.
2. Οι ομολογίες συνήθως είναι ανώνυμες (στον κομιστή) μπορεί όμως να είναι και ονομαστικές.
3. Στους τίτλους είναι προσαρτημένα τα «τοκομερίδια» που παρέχουν το δικαίωμα λήψης και τόκων βάσει του αναγραφόμενου επιτοκίου και στον αναγραφόμενο χρόνο.
4. Η έκδοση του δανείου γίνεται μετά από δημόσια διακήρυξη και πρόσκληση των ενδιαφερόμενων να εγγραφούν σε αυτό με τους γνωστοποιούμενους όρους.
5. Στη διακήρυξη αναγράφεται το συνολικό ποσό του δανείου, η διάρκειά του, το επιτόκιο του και ο τρόπος εξόφλησής του.
6. Η διάρκεια των ομολογιακών δανείων είναι μεγάλη (μέχρι και 20 χρόνια).

7. Το γνωστοποιούμενο και αναγραφόμενο επί των τίτλων επιτόκιο, μένει σταθερό σε όλη τη διάρκεια του δανείου.
8. Οι ομολογίες είναι δυνατόν να εκδοθούν στο άρτιο ή υπό το άρτιο και να εξοφλούνται σε τιμή ίση ή υψηλότερη του αρτίου.
9. Η τιμή εξόφλησης ενδέχεται να είναι ίση με το άρτιο, ανεξάρτητα από το χρόνο εξόφλησης της ομολογίας ή να ορίζεται υψηλότερη του αρτίου ανάλογα με τις λήξεις.

Είναι δυνατό να ορίζεται ότι σε κάθε ομολογία, εκτός του τόκου που υπολογίζεται με βάση το γνωστοποιούμενο επιτόκιο, προστίθεται ένα επιπλέον ποσοστό επιτοκίου, με βάση το συντελεστή της απόδοσής της. .

Τοκομερίδια.

Σε κάθε ομολογία είναι προσαρτημένος ένας αριθμός τοκομεριδίων, που δίνει το δικαίωμα στον ομολογιούχο, στις σημειούμενες χρονολογίες, οι οποίες αντιστοιχούν στις περιόδους πληρωμής των τόκων, ανάλογα με τη διάρκεια του ομολογιακού δανείου, να εισπράτουν τον τόκο της ομολογίας, με βάση το αναγραφόμενο σε αυτή ετήσιο επιτόκιο.

Το τοκομερίδιο είναι αξιόγραφο ή δικαιόγραφο, αποτελεί «ανώνυμο τίτλο», εξαρτάται από την ομολογία όσο χρονικό διάστημα βρίσκεται προσαρτημένο σε αυτή, αλλά γίνεται ανεξάρτητο, όταν αποχωρίζεται από αυτή. Η ομολογία και το τοκομερίδιο αντιπροσωπεύουν διαφορετικά δικαιώματα. Η πρώτη αντιπροσωπεύει το δικαίωμα στο κεφάλαιο που καταβλήθηκε και το δεύτερο αντιπροσωπεύει το

δικαίωμα στη λήψη σταθερού ετήσιου τόκου, που προκύπτει από το αναγραφόμενο επί της ομολογίας επιτόκιο.

Ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου.

Ομολογίες Οικονομικής αναπτύξεως : Με έκδοση ομολογιακών δανείων οικονομικής αναπτύξεως το Δημόσιο χρηματοδοτεί τις πιο μακροπρόθεσμες ανάγκες του σε κεφάλαια. Αυτά που εκδόθηκαν στην δεκαετία του 1960 και '70 είχαν διάρκεια 20 ετών.

Τα τοκομερίδια πληρώνονταν κάθε έτος, ενώ οι ομολογίες τους συμμετείχαν στην κλήρωση λαχείου. Όλα σχεδόν τα δάνεια αποσβένονταν με ετήσιες κληρώσεις ενώ οι κληρωνόμενες ομολογίες εξοφλούντο 10% υπέρ το άρτιο για την πρώτη δεκαετία και 15% για την δεύτερη. Μετά το 1972 δεν εκδόθηκαν άλλα ομολογιακά δάνεια. Οι αποδόσεις που επιτύγχαναν στις 10 ετίες του '70 και '80 δεν βρισκόνταν σε αρμονία με τις αποδόσεις που επιτύγχαναν άλλες μορφές επένδυσης, ήταν δηλαδή μικρότερες. Τα περισσότερα από αυτά αγοράστηκαν από τις εμπορικές τράπεζες στο πλαίσιο της υποχρεωτικής επένδυσης κεφαλαίων τους σε χρεόγραφα.

Δάνειο Ενοποιήσεως 1962 : Εκδόθηκε για αντικατάσταση όλων των κρατικών δανείων σε δραχμές που είχαν εκδοθεί προ του 1940. Η ονομαστική του αξία είναι 100 δραχμές και το επιτόκιο 2,5%. Δεν έχει λήξη, κατά το έτος όμως αγοράζονται στο χρηματιστήριο τμηματικά ομολογίες. Υπολογίζεται ότι θα έχει εξαγοραστεί το σύνολο των ομολογιών μέσα στην πρώτη δεκαετία του 2.000.

Ομολογιακά Δάνεια δημοσίων οργανισμών και Α.Ε.

Δάνεια Δ.Ε.Η. : Με την πώληση ομολογιών η Δ.Ε.Η. χρηματοδότησε προγράμματα εξηλεκτρισμού της χώρας. Δεν διέφεραν σε τίποτα των αντίστοιχων του Δημοσίου πλην του ότι αυτά δεν ήταν λαχειοφόρα, είχαν υψηλότερα επιτόκια και τα τοκομερίδια σε ορισμένα πληρώνονταν κάθε εξάμηνο στην πρώτη 10 ετία έκδοσής τους και κάθε χρόνο στην δεύτερη 10 ετία. Η ονομαστική αξία και οι τόκοι σε ορισμένα από αυτά ήταν σε δολλάρια ή μάρκα, πληρώνονταν όμως στο ισοδύναμο ποσό των δραχμών. Στη δεκαετία του 1980 είχε εκδοθεί ένα μόνο δάνειο με ρήτρα γερμανικού μάρκου και ως εκ τούτου οι τιμές τους και τα τοκομερίδια επηρεάζονται από τις τρέχουσες σχέσεις των δύο νομισμάτων.

Δάνεια Κτηματικής Τράπεζας : Αφορά δύο ομολογιακά δάνεια, το ένα σε λίρες Αγγλίας που αντικατέστησε όλα τα δάνεια που εκδόθηκαν στο Λονδίνο και το άλλο σε δραχμές για όλα τα δάνεια που εκδόθηκαν σε δραχμές (Εσωτερικού).

Η ονομαστικά αξία του δανείου σε λίρες είναι £ 10, ο τόκος £ 0,25 πληρώνεται ανά δώδεκα μήνες, την 1.12. σε δραχμές στην Ελλάδα. Τα τοκομερίδια παραγράφονται μετά 6 έτη από την ημερομηνία που αναγράφεται σε αυτά. Η απόσβεση γίνεται με εξαγορές ομολογιών. Η εξόφληση θα περατωθεί το έτος 2.028. Η ετήσια απόδοση του τοκομεριδίου του δανείου σε λίρες, όπως και των άλλων με ρήτρα συναλλάγματος, εξαρτάται από τη διακύμανση της σχέσης λιρών / δραχμών, αφορά δηλαδή ομολογίες κατάλληλες για κερδοσκοπία. Υποτίμηση της δραχμής σε σχέση με τη λίρα συνεπάγεται αύξηση της τιμής και του τοκομεριδίου και η ανατίμηση της δραχμής μείωση στο πλαίσιο πάντοτε των τρέχουσων αποδόσεων των χρεογράφων σταθερού εισοδήματος.

Η ονομαστική αξία του δανείου σε δραχμές είναι 100 δραχμές το επιτόκιο 3,5% και πληρώνεται κάθε έτος την 1.1. Η απόσβεση του δανείου γίνεται με εξαγορές ομολογιών. Η εξόφληση θα περατωθεί το έτος 2.041. Οι αποδόσεις που επιτυγχάνονται των ομολογιών σε δραχμές είναι πολύ χαμηλές και δεν αποτελούν χρεόγραφα κατάλληλα για κερδοσκοπία.

1.2.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΟΧΗΣ - ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.

1. Οι μετοχές προϋποθέτουν την ύπαρξη ανώνυμης εταιρίας ενώ οι ομολογίες εκδίδονται και από το κράτος ή τα Ν.Π.Δ.Δ.
2. Οι μετοχές παρέχουν στον κάτοχό τους δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της εταιρείας, ενώ οι κάτοχοι ομολογιών παίρνουν ορισμένο τόκο, ανεξάρτητα από το οικονομικό αποτέλεσμα της εταιρίας.
3. Οι ομολογιούχοι δεν μπορούν να συμμετάσχουν στη διαχείριση της εταιρίας, δεν έχουν δικαιώματα διοικήσεως.
4. Η ομολογία δεν ενσωματώνει μετοχική σχέση αλλά περικλείει μία απαίτηση, στην οποία ανταποκρίνεται αντίστοιχα της εταιρίας.
5. Οι ομολογίες διαδέτονται και υπό το άρτιο, ενώ απαγορεύεται αυτό για τις μετοχές.
6. Οι ομολογιούχοι αποτελούν κατηγορία εταιρικών δανειστών και σαν δανειστές μπορούν να κυρήξουν την εταιρία σε κατάσταση πτώχευσης, ενώ οι μέτοχοι είναι κεφαλαιούχοι.

7. Η ονομαστική αξία της ομολογίας καθορίζει το ύψος της απαιτήσεως και δεν εκπροσωπεί τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου όπως η μετοχή.

8. Στην εκκαθάριση της εταιρίας ικανοποιούνται πρώτα οι ομολογιούχοι και από το υπόλοιπο που μένει ικανοποιούνται οι μέτοχοι.

9. Οι μέτοχοι καλύπτονται στον κίνδυνο της νομισματικής υποτιμήσεως, ενώ οι ομολογιούχοι είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο αυτό, σε περίπτωση που δεν έχει τεθεί ρήτρα σκληρού νομίσματος.

1.2.5. ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ.

Με έκδοση τραπεζικών ομολόγων αντλούνται κεφάλαια ιδιαίτερα από τις τράπεζες επενδύσεων τα οποία στη συνέχεια τίθενται στη διάθεση των επιχειρήσεων για παραγωγικές επενδύσεις. Πωλούνται στο κοινό από τα υποκαταστήματα της εκδότριας ή συνεργαζόμενης τράπεζας και τα μέλη του χρηματιστηρίου στην ονομαστική αξία προ του τέλους του μήνα από τον οποίο σωρεύονται οι τόκοι. Στα μέχρι σήμερα εκδοθέντα ομόλογα η ονομαστική αξία ήταν 5.000 δραχμές και η διάρκειά τους ετήσια, με δυνατότητα ανανέωσης για τρία ακόμα χρόνια με το νέο όμως επιτόκιο της εκδότριας τράπεζας, αν τυχόν αυτό έχει αλλάξει. Σε κάθε ανανέωση που γίνεται με δήλωση του κομιστή υπολογίζονται οι τόκοι επί των σωρευμένων τόκων των προηγούμενων ετών. Η ανανέωση γίνεται και αυτόματα μετά 3 μήνες από την λήξη τους με αναδρομική σώρευση των τόκων. Τα τραπεζικά ομόλογα διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο Αθηνών, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να έχουν σημειώσει αξιόλογη συναλλακτική κίνηση. Ρευστοποιούνται επίσης από την εκδότρια τράπεζα μετά το πρώτο εξάμηνο υποχρεωτικά με απώλεια όμως τόκων τριών μηνών. Παραγράφονται οι μεν τόκοι μετά 5ετία το δε κεφάλαιο μετά 10ετία.

Αποτελούν ικανοποιητικά εισοδηματικά χρεόγραφα για μεσοπρόθεσμη επένδυση. Σ' αυτά πρέπει να ζητούνται αποδόσεις υψηλότερες από αυτές των ομολόγων του Δημοσίου.

Πρέπει πάντως να σημειώσουμε ότι υπάρχει κάποια αταξία στην ιεράρχηση των αποδόσεων της Ελληνικής χρηματαγοράς, πράγμα που σημαίνει ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν αυτές δεν αντανακλούνται ικανοποιητικά στις αποδόσεις.

Διακρίσεις των τραπεζικών ομολόγων.

1. Ομόλογα Ε.Τ.Β.Α. κοινά

Η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Β.Α.) κυκλοφορεί από πολλά χρόνια ετήσια, διετή και τριετή ομόλογα, με επιτόκια που όχι μόνο προσαρμόζονται στις συνθήκες πληθωρισμού και επιτοκίων καταθέσεων, αλλά είναι και ανώτερα απ' αυτά τα μεγέθη, ώστε να είναι θετικά σε σχέση με τον πληθωρισμό και να είναι γενικότερα ενδιαφέροντα και ελκυστικά.

Τα ετήσια έχουν συνήθως επιτόκιο περίπου 24% ενώ τα διετή με δύο προσαρτημένα τοκομερίδια φτάνουν το 24,5%. Τα παραπάνω ομόλογα είναι ανώνυμα, μεταβιβάζονται άνετα και νομιμοποιείται ως δικαιούχος ο εκάστοτε κομιστής. Οι τόκοι τους είναι αφορολόγητοι. Εξαργυρώνονται εύκολα γιατί ρευστοποιούνται στο Χ.Α.Α. και πριν από τη λήξη τους και η φύλαξή τους γίνεται δωρεάν στα θησαυροφυλάκια της Ε.Τ.Β.Α.

2. Ομόλογα Ε.Τ.Β.Α. Zero Coupon.

Αυτά τέθηκαν για πρώτη φορά σε κυκλοφορία στις 15 Ιουνίου 1990 και σύμφωνα με ανακοίνωση της Ε.Τ.Β.Α. θα κυκλοφορούν τη 15η κάθε μήνα. Τα ομόλογα Zero Coupon, δηλαδή χωρίς κουπόνι - τοκομερίδιο, είναι τριετούς διάρκειας, κυκλοφορούν σε τίτλους ονομαστικής αξίας 1 εκατ. δραχμές και 5 εκατ. δραχμές και προσφέρονται σε τιμή πολύ χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας.

Ο αγοραστής στην ημερομηνία λήξης θα εισπράξει ολόκληρο το ποσό της ονομαστικής αξίας και θα ωφεληθεί τη διαφορά ανάμεσα σε αυτή και στο ποσό που έδωσε κατά την αγορά του ομολόγου. Υπολογίζεται ότι σε τρία χρόνια μπορούν να αποδώσουν μέχρι 93% επί του αρχικού κεφαλαίου. Για παράδειγμα κάποιος αγόρασε ομόλογα Zero Coupon ονομαστικής αξίας 1.000.000 δραχμές στις 15-7-1990 (την οποία θα εισπράξει στη λήξη του ομολόγου στις 15-7-1993) πλήρωσε 518.193 δραχμές, θα ωφεληθεί δηλαδή στην τριετία 481.807 δραχμές. Αυτό σημαίνει απόδοση περίπου 31% ετησίως καθαρό επιτόκιο χωρίς ανατοκισμό, ή επιτόκιο 24% με ανατοκισμό. Για τα ομόλογα Zero Coupon ισχύουν όσα αναφέραμε και για τα κοινά ομόλογα της Ε.Τ.Β.Α.

3. Ομόλογα Ε.Τ.Ε.Β.Α.

Η Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Ε.Β.Α.) εκδίδει από το 1976 ετήσια ομόλογα, ονομαστικής αξίας 100.000, 500.000, 1εκατ., 1,5εκατ., 2εκατ. και 5εκατ. που είναι ανανεώσιμα για 4 χρόνια. Συνήθως το επιτόκίό τους είναι 24%. Είναι ανώνυμα, οι τόκοι τους δεν φορολογούνται και ρευστοποιούνται εύκολα στο Χ.Α.Α.

4. Ομόλογα της Κτηματικής Τράπεζας.

Η Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος εκδίδει ετήσια ομόλογα (κτηματικά). Το επιτόκιο που προσφέρονται είναι και αυτών συνήθως 24%. Είναι ανώνυμα, η διαπραγματευσή τους γίνεται στο Χ.Α.Α., οι τόκοι τους δεν φορολογούνται και η Κτηματική Τράπεζα αναλαμβάνει τη φύλαξή τους. Η φύλαξη είναι υποχρεωτική για τα ομόλογα που αγοράζονται από κατοίκους του εξωτερικού με συνάλλαγμα, μη υποχρεωτικά εκχωρητέο στην Τράπεζα της Ελλάδος και παρέχουν το δικαίωμα μετατροπής σε ελεύθερο συνάλλαγμα του ποσού σε δραχμές που εισπράττεται κατά τη λήξη του ομολόγου (με βάση την τιμή συναλλάγματος της ημέρας είσπραξης).

1.2.6. ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ.

Τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου εκδίδονται τακτικά από την Τράπεζα της Ελλάδος για το Υπουργείο Οικονομικών με ημερομηνία την τελευταία ημέρα του μήνα. Αποσκοπούν στην κάλυψη άμεσων και βραχυπρόθεσμων κρατικών αναγκών. Πωλούνται από τις εμπορικές Τράπεζες και τα λοιπά εξουσιοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα και τα μέλη του Χρηματιστηρίου έναντι προμήθειας που καταβάλλει το Δημόσιο.

Αγοράζονται από αποταμιευτές που επιδιώκουν βραχυπρόθεσμα, σταθερή απόδοση, από θεσμικούς επενδυτές (εταιρείες επενδύσεων και Αμοιβαία Κεφάλαια), από ασφαλιστικές επιχειρήσεις και από τράπεζες. Ένίοτε γίνεται υποχρεωτική η αγορά τους από τράπεζες και συχνά ακολουθείται η μαζική πώλησή τους με δημοπρασία.

Είναι χρεόγραφα βραχυπρόθεσμης διάρκειας, τριών, έξι και δώδεκα μηνών και πωλούνται επί προεξοφλητικής βάσης, που σημαίνει ότι από την ονομαστική αξία που εισπράττει ο αγοραστής στη λήξη, έχει αφαιρεθεί ποσό τέτοιου ύψους ώστε να επιτυγχάνεται με τη λήξη η απόδοση (επιτόκιο) που ανακοινώνεται κατά την έκδοση.

Αν τυχόν χρειαστεί να ρευστοποιηθούν προτού λήξουν υφίστανται ποινή 6% επί της ονομαστικής αξίας για το υπόλοιπο μέχρι τη λήξη χρονικό διάστημα. Όταν λήξουν μπορεί να ανανεωθούν για ίση χρονική διάρκεια. Σε περίπτωση που δεν έχουν εξοφληθεί ή ανανεωθεί εντός 30 ημερών από τη λήξη τους, ανανεώνονται σιωπηρά για μία μόνο φορά, χρονικής διάρκειας ίσης με την προηγούμενη. Ο νέος τόκος που σωρεύεται μετράει από τη λήξη του για όλη τη διάρκεια της σιωπηρής ανανέωσης. Το κεφάλαιο και οι τόκοι παραγράφονται πέντε χρόνια μετά την λήξη τους.

Η τράπεζα της Ελλάδος με ανακοίνωσή της γνωστοποίησε ότι από τον Αύγουστο 1990 θα διενεργούνται δημοπρασίες πώλησης εντόκων γραμματίων του δημοσίου, με την μέθοδο των ανταγωνιστικών πλειοδοτικών, προσφορών και με δικαίωμα συμμετοχής σ' αυτές, χωρίς περιορισμό, πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών ταμείων, Ν.Π.Δ.Δ. όπως και κάθε φύσης Ν.Π.Ι.Δ. και φυσικών προσώπων.

Κάθε επενδυτής θα κάνει προσφορά για ποσό τουλάχιστον 20 εκατ. δραχμές ή για ακέραιο πολλαπλάσιο του, η δε Τράπεζα της Ελλάδας επιφυλάσσεται να μην αποδεχθεί προσφορές που συνεπάγονται αποδόσεις υψηλότερες απ' αυτές που δικαιολογούνται από τις συνθήκες της χρηματαγοράς.

Οι αγοραζόμενοι τίτλοι φυλάσσονται υποχρεωτικά δωρεάν στην Τράπεζα της Ελλάδος και οι επενδυτές περιλαμβάνουν αποδείξεις κατάθεσης τίτλων. Κατά

την λήξη των τίτλων παραδίδονται οι αποδείξεις στα πιστωτικά ιδρύματα και εισπράττεται η ονομαστική τους αξία. Τα πιστωτικά ιδρύματα δικαιούνται να εισπράττουν ως αμοιβή διαμεσολάβησης μέχρι 0,5% της αξίας των εντόκων γραμματίων.

Οι ιδιώτες (εταιρίες και φυσικά πρόσωπα) θα μπορούν να συμμετάσχουν και στη συμφωνία επαναγοράς των εντόκων γραμματίων από την Τράπεζα της Ελλάδας μέσα σε ορισμένη προθεσμία.

Τα πιο πρόσφατα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου με ημερομηνία έκδοσης 31.5.1993 είναι τρίμηνης, εξάμηνης και ετήσιας διάρκειας και αποδίδουν τόκο 18,25%, 20,25% και 21,75% αντίστοιχα. Μετά την ημερομηνία έκδοσης, οι τιμές διάθεσης των εντόκων γραμματίων του δημοσίου θα επιβαρύνονται με τους αναλογούντες τόκους. Διατίθενται στην ονομαστική τους αξία μειωμένη κατά τους αναλογούντες τόκους. Για παράδειγμα έντοκο γραμμάτιο ονομαστικής αξίας 1εκατ. δραχμές, ετήσιας διάρκειας πωλείται 821.355 δραχμές, εξάμηνης διάρκειας πωλείται 908.059 δραχμές και τρίμηνης διάρκειας πωλείται 956.366 δραχμές. Έχουν ονομαστική αξία 100.000, 500.000, 1εκατ., 5εκατ., 10εκατ. και 50εκατ. δραχμές.

Πλεονεκτήματα των εντόκων γραμματίων του δημοσίου.

1. Είναι ανώνυμοι τίτλοι, που μεταβιβάζονται ελεύθερα και πληρώνονται στον κομιστή στη λήξη τους.
2. Μπορούν να τα αγοράσουν ιδιώτες, ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιες επιχειρήσεις και Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, οι Α.Ε. Διαχείρισης και τα Αμοιβαία Κεφάλαια.

3. Οι επιχειρήσεις μπορούν να επενδύσουν τα διαθέσιμά τους σε έντοκα γραμμάτια του δημοσίου, ανεξάρτητα από το εάν χρηματοδοτούνται ή όχι από το τραπεζικό σύστημα.
4. Είναι εύκολο να ρευστοποιηθούν σε περίπτωση ανάγκης διότι προεξοφλούνται από τις τράπεζες, σύμφωνα με τους ισχύοντες όρους.
5. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σύσταση εγγυοδοσίας και τη χορήγηση δανείων από Τράπεζες στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας.
6. Η αξία τους είναι μετατρέγιμη σε ελεύθερο συνάλλαγμα, εφόσον οι τίτλοι έχουν αγοραστεί με συνάλλαγμα μη υποχρεωτικά εκχωρητέο.
7. Οι τόκοι τους δεν φορολογούνται.

1.2.7. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ.

Ο εμπορικός νόμος 2190/1920, το Ε.Γ.Λ.Σ. και ο Κ.Β.Σ. προβλέπουν διαφορετικούς τρόπους αποτίμησης των συμμετοχών και χρεογράφων. Ας δούμε λοιπόν την κάθε περίπτωση ξεχωριστά για να εξετάσουμε στη συνέχεια τις διαφορές που υπάρχουν και τις τυχόν λύσεις που προτείνονται.

Εμπορικός νόμος 2190/1920.

Στο άρθρο 43 παράγραφο 6 του Ν. 2190/20 « περί ανωνύμων εταιριών » ο οποίος έχει προσαρμοστεί υπό τις διατάξεις της 4ης οδηγίας της Ε.Ο.Κ. (78/660 Ε.Ο.Κ.), με το Π.Δ. 409/1986 ορίζει ότι :

- « Με την επιφύλαξη της παρακάτω περίπτωσης δ' αυτής της παραγράφου, οι συμμετοχές σε ανώνυμες εταιρίες και τα χρεόγραφα, καθώς και οι μετοχές ανώνυμων εταιριών και οι κάθε φύσης τίτλοι χρεογράφων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων, αποτιμούνται στη συνολικά χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσης ή αποτίμησης τους στην προηγούμενη απογραφή και της τρέχουσας τιμής τους.

Η διαφορά μεταξύ της συνολικής τιμής κτήσης και της αντίστοιχης χαμηλότερης τρέχουσας τιμής, που προκύπτει από την αποτίμηση της περίπτωσης αυτής καταχωρείται σε λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, με χρεωπίστωση των οικείων λογαριασμών συμμετοχών, τίτλων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων και χρεογράφων.

- Με την επιφύλαξη τις παρακάτω περίπτωσης δ' αυτής της παραγράφου, οι συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, που δεν έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρίας, και οι τυχόν τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων των επιχειρήσεων αυτών, αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής τους.

Οι τυχόν διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση της περίπτωσης αυτής καταχωρούνται σε λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, με πίστωση του οικείου λογαριασμού προβλέψεων.

- Για την εφαρμογή αυτού του Νόμου, ως τρέχουσα τιμή θεωρείται:

α) Για τους εισαγμένους στο χρηματιστήριο τίτλους (μετοχές, ομολογίες κ.λ.π.) ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης.

β) Για τις μετοχές ανώνυμων εταιριών, που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, τις συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις και τους τυχόν τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων των άλλων αυτών επιχειρήσεων, που συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του Νόμου, η εσωτερική λογιστική αξία των μετοχών ή των συμμετόχων ή των τίτλων αυτών, όπως προκύπτει από το νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό των πιο πάνω επιχειρήσεων.

γ) Για τις λοιπές συμμετοχές, τα μη εισηγμένα στο χρηματιστήριο χρεόγραφα και τους λοιπούς τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων, η τιμή κτήσης τους.

δ) Για τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης.

ε) Για τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης.

- Τα κάθε φύσης χρεόγραφα και τίτλοι, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν είναι εισηγμένα στο χρηματιστήριο, όπως είναι τα έντοκα γραμμάτια Δημοσίου αποτιμούνται στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Η αξία αυτή προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου.

- Για τον προσδιορισμό της δραχμικής τρέχουσας αξίας των κινητών αξιών (χρεογράφων και άλλων τίτλων) σε ξένο νόμισμα εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις της υποπαραγράφου 2.3.301 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980, όπως ισχύει.

Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο (Π.Δ. 1123/1980).

Τα ίδια ορίζουν και οι διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ. του Π.Δ. 1123/1980, παράγραφος 2.2.112, όπου κατονομάζονται οι λογαριασμοί της ομάδας 6 στους οποίους θα καταχωρηθούν οι διαφορές αποτίμησης : 64.11 « διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων » στην περίπτωση α' του Νόμου 2190/20 και 68.01 « προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε. επιχειρήσεις » στην περίπτωση β'. Σημειωτόν ότι οι προβλέψεις αυτές δεν εκπίπτονται φορολογικά από τα ακαθάριστα έσοδα.

Η εφαρμογή του Ε.Γ.Λ.Σ. έχει καταστεί για ορισμένες επιχειρήσεις υποχρεωτική με το άρθρο 7 παράγραφο 2 του Κ.Β.Σ με σοβαρές κυρώσεις για όσες δεν το εφαρμόζουν.

Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/1992)

Η παράγραφο 5 του άρθρου 28 του Κ.Β.Σ. ορίζει: « Για την αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων ισχύουν τα ακόλουθα :

α) Οι μετοχές, οι ομολογίες και τα λοιπά χρεόγραφα που είναι εισηγμένα στο χρηματιστήριο, καθώς και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής τους.

β) Για τα χρεόγραφα τις πιο πάνω περιπτώσεως α' ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης. Ειδικά, για τα αμοιβαία κεφάλαια ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης.

γ) Οι μετοχές ανωνύμων εταιριών που δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο και οι συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δεν έχουν την μορφή ανώνυμης εταιρίας αποτιμώνται στην τιμή κτήσης τους.

δ) Τα κάθε φύσεως χρεόγραφα και τίτλοι, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, όπως είναι τα έντοκα γραμμάτια Δημοσίου, αποτιμώνται στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Η αξία αυτή προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου».

Εξ άλλου η φορολογική διάταξη του άρθρου 13 του Ν. 2020/1992 (Φ.Ε.Κ. Α' 34/28.2.1992) ορίζει ότι :

« Η ζημιά που τυχόν προκύπτει κατά την απογραφή στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης από την αποτίμηση μετοχών και ομολογιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Σ. μεταφέρεται σε χρέωση των Λογαριασμών Αποθεματικά από Χρεόγραφα, που εμφανίζονται στα βιβλία της επιχείρησης και τα οποία προέκυαν από την πώληση χρεογράφων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης τους με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 10 του Α.Ν. 148/1967 (Φ.Ε.Κ. 173 Α') είτε από την ανταλλαγή ή λήξη δωρεάν χρεογράφων με βάση τις διατάξεις του άρθρου 1 του Α.Ν. 148/1967 του άρθρου 19 του Ν. 542/1977 (Φ.Ε.Κ. 41 Α') του άρθρου 16 του Ν. 1249/1982 (Φ.Ε.Κ. 43 Α') του άρθρου 7 του κεφαλαίου Β' της Ε. 2665/84/22.2.1988 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής οικονομίας και Οικονομικών, που κυρώθηκε με το Ν. 1839/1989 (Φ.Ε.Κ. 90 Α'). Σε περίπτωση που τα ποσά των αποθεματικών αυτών δεν επαρκούν να καλύψουν το ποσό της παραπάνω ζημιάς, το τυχόν ακάλυπτο ποσό αυτής δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα αλλά μεταφέρεται σε ειδικό λογαριασμό του Ενεργητικού προκειμένου να συμπληφιστεί με κέρδη, που τυχόν θα προκύψουν στο μέλλον από την πώληση χρεογράφων.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν για ζημιά από αποτίμηση χρεογράφων, που προκύπτουν από ισολογισμούς, που κλείνουν μετά την 31 Δεκεμβρίου 1991. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, παύουν να ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 6 του Ν. 1473/1984 (Φ.Ε.Κ. 127 Α´ ».

Η διάταξη αυτή του άρθρου 13 έρχεται σε πλήρη αντίθεση με ρητές διατάξεις της 4ης οδηγίας της Ε.Ο.Κ., οι οποίες, όπως τονίσαμε και παραπάνω, έχουν ενσωματωθεί (με το Π.Δ. 409/1986) στον Ν. 2190/1920 και στο Ε.Γ.Λ.Σ. (Π.Δ. 1123/1980) και ορίζουν ότι:

- το υπόδειγμα ισολογισμού που προβλέπεται στο άρθρο 42γ´ του Ν.2190/20 και στην παρ. 4.1.103 του Ε.Γ.Λ.Σ. είναι υποχρεωτικής εφαρμογής και απαγορεύεται η τροποποίησή του με την προσθήκη νέων λογαριασμών απαγορευμένου περιεχομένου.
- Στο ενεργητικό του ισολογισμού καταχωρούνται (με την πραγματική τους αξία) μόνο πραγματικά περιουσιακά στοιχεία και όχι ζημιές, γιατί σε αντίθετη περίπτωση θα έχουμε ισόποση εικονική αύξηση του τελικού αποτελέσματος χρήσεως και σε περίπτωση διανομής, διανομή εικονικών κερδών στους μετόχους με τελική συνέπεια τη βαθμιαία αποδυνάμωση της επιχείρησης.

Διαφορές που προκύπτουν μεταξύ του Ν. 2190/1920, Ε.Γ.Λ.Σ. του 1123/1980 και του Κ.Β.Σ., φορολογικού Ν. 2020/1992 :

Κατά τον Ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ. οι συμμετοχές σε ανώνυμες εταιρίες (με τις μετοχές τους εισαγμένες ή μη στο χρηματιστήριο) και τα χρεόγραφα αποτιμώνται στη συνολική χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσης και της

τρέχουσας τιμής τους, ενώ κατά τον Κ.Β.Σ. διαχωρίζονται τα εισαγμένα στο Χρηματιστήριο χρεόγραφα από τα μη εισαγμένα και μόνο τα εισαγμένα (μετοχές, ομολογίες και λοιπά χρεόγραφα) αποτιμώνται στο τέλος της χρήσεως στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής τους.

Οι λοιπές μετοχές Α.Ε. κατά τον Κ.Β.Σ. διατιμώνται στην τιμή κτήσης τους.

- Οι τυχόν ζημιά αποτίμησης κατά τον Ν. 2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ. καταχωρείται σε λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, ενώ κατά τη φορολογική διάταξη του νόμου 2020/1992 καταχωρείται σε χρέωση του δημιουργηθέντος αποδεματικού από την πώληση χρεογράφων ή λήψη δωρεάν μετοχών και κατά το μέρος που δεν καλύπτεται σε ειδικό λογαριασμό του ενεργητικού του ισολογισμού.

Προτεινόμενες λύσεις :

Δεδομένου ότι:

- α)** Η παράβαση των διατάξεων του Ν. 2190/1920 επιφέρει τις κυρώσεις του άρθρου 57 του νόμου αυτού.
- β)** Η παράβαση των διατάξεων του Ε.Γ.Λ.Σ. από τις επιχειρήσεις εκείνες που η υποχρεωτική εφαρμογή του έχει αρχίσει από 1/1/91 και 1/1/92, όπως αναφέρεται παραπάνω, επιφέρει τις κυρώσεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 148/1984.
- γ)** Η παράβαση των διατάξεων του Κ.Β.Σ. σε ότι αφορά τον τρόπο αποτίμησης των συμμετοχών και χρεογράφων και του άρθρου 13 του Ν. 2020/1992 σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της ζημιάς αποτίμησης, επιφέρει εκτός των άλλων τη φορολογική αναμόρφωση των αποτελεσμάτων με όλες τις επακόλουθες συνέπειες

σε ενδεχόμενο έλεγχο, προτείνεται η αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 και του Ε.Γ.Λ.Σ. για τον προσδιορισμό των πραγματικών αποτελεσμάτων χρήσεως και τη φορολογική αναμόρφωσή τους στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος με το ποσό της διαφοράς αποτίμησης, για τον προσδιορισμό των φορολογητέων αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. και το άρθρο 13 του Ν.2020/1992.

Εξ άλλου ο Υπουργός Οικονομικών με την υπ' αριθμό 1039650/16.3.1993 ανακοίνωσή του σχετικά με το πρόβλημα που προκύπτει για τους τρόπους αποτίμησης των συμμετοχών και χρεογράφων αναφέρει ότι : Επιτρέπεται ο ισολογισμός και ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης να συντάσσεται με βάση την αποτίμηση που θα διενεργείται με τις διατάξεις του κωδ. Ν.2190/1920, με την προϋπόθεση όμως ότι σε ιδιαίτερο χώρο του τηρούμενου βιβλίου απογραφών θα καταχωρείται διακεκριμένα και η αποτίμηση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 28 του Κ.Β.Σ.

Είναι αυτονόητο ότι η διαμόρφωση των φορολογικών αποτελεσμάτων θα γίνεται με βάση την αποτίμηση που διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα. Επίσης σημειώνεται ότι για τη φορολογική αντιμετώπιση της διαφοράς αποτίμησης των χρεογράφων στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου, έχουν εφαρμοστεί οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του Ν.2020/1992.

Τα ανωτέρω ισχύουν μέχρι την εναρμόνιση των σχετικών διατάξεων. Ήδη προωθείται τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του Ε.Γ.Λ.Σ. (Π.Δ. 1123.1980), καθώς και του κωδ. Ν. 2190/1920, οπότε μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω ρυθμίσεων θα υπάρξει πλήρης εναρμόνιση με το Κ.Β.Σ.

1.2.8. ΟΙ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Ε.Γ.Λ.Σ.

Οι κινητές αξίες ή χρεόγραφα παρακολουθούνται στο λογαριασμό 34 «ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ» του Ε.Γ.Λ.Σ.

Έννοια των Χρεογράφων.

Χρεόγραφα είναι έγγραφα, ανώνυμα ή ονομαστικά, που εγκλείουν αξίωση για παροχή και για τα οποία η αγορά διαμορφώνει τιμή άσχετη με την τιμή που αναγράφεται πάνω σ' αυτά. Δεν είναι συνεπώς χρεόγραφα όλα τα αξιόγραφα, αλλά εκείνα μόνο που η αξία τους στις συναλλαγές διαμορφώνεται άσχετα με την αξία που αναγράφεται πάνω σ' αυτά. Οι συναλλαγματικές, τα γραμμάτια «εις διαταγήν», οι επιταγές, οι φορτωτικές και τα ασφαλιστήρια δεν είναι χρεόγραφα, μολονότι είναι αξιόγραφα, γιατί στις συναλλαγές τα έγγραφα αυτά διαπραγματεύονται στις τιμές που αναγράφονται σ' αυτά άσχετα αν για ειδικούς λόγους, ειδικά η συναλλαγματική ή η φορτωτική, δυνατό να «αγοράζονται» σε τιμή διαφορετική απ' εκείνη που αναγράφεται στον τίτλο.

Περιεχόμενο του λογαριασμού 34.

Στους λογαριασμούς του 34 παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που αποκτά η οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίων της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου, όπως είναι:

1. Οι μετοχές ανωνύμων εταιριών.
2. Οι ομολογίες ομολογιακών δανείων.

3. Τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού δημοσίου.
4. Τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.
5. Τα ομόλογα Τραπεζών.
6. Οι μερισματοποδείξεις των μετοχών που έχουν αποκοπεί από τις μετοχές μετά τη γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων.

Χρεόγραφα που καταχωρούνται στον λογαριασμό 34 είναι :

- Οι μετοχές των Α.Ε. που αντιπροσωπεύουν συμμετοχή κάτω από 10% του κεφαλαίου των εκδοτριών εταιριών, για τις οποίες υπάρχει πρόθεση της εταιρίας να τις πωλήσει μέσα στην επόμενη χρήση. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση, οι μετοχές αυτές πρέπει να εμφανίζονται ως « τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων ». Η λύση αυτή πρέπει ν' ακολουθείται ιδιαίτερα για τις μετοχές που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, αφού η ρευστοποίησή τους αντιμετωπίζει κατά κανόνα δυσχέρειες.
- Οι ομολογίες και τα λοιπά παραπάνω χρεόγραφα που απαριθμεί το Ε.Γ.ΛΣ., εφόσον όμως η εταιρία προτίθεται να τα ρευστοποιήσει μέσα στην επόμενη χρήση. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση και οι τίτλοι αυτοί πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό ως « τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων »

Αξία κτήσεως και αποτιμήσεως των χρεογράφων.

Τα χρεόγραφα καταχωρούνται στους οικείους υπολογαριασμούς του 34 με την αξία κτήσεώς τους. **Αξία κτήσεως** είναι το ποσό που καταβάλλεται , είτε απ' ευθείας στην εταιρεία κατά τη συγκρότηση του κεφαλαίου της, είτε για την αγορά του

χρεογράφου, καθώς και ονομαστική αξία των τίτλων που δίνονται στην οικονομική μονάδα χωρίς αντάλλαγμα λόγω νόμιμης αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων του ισολογισμού της εκδότριας εταιρίας ή κεφαλαιοποίησης αποθεματικών της.

Στο τέλος της χρήσεως τα χρεόγραφα αποτιμούνται μαζί με τις συμμετοχές και τους τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων που νομικά έχουν τα χαρακτηριστικά χρεογράφων, όπως εκτενώς αναπτύξαμε στην αμέσως προηγούμενη ενότητα (1.2.7).

Αποτελέσματα από την πώληση των χρεογράφων

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από πωλήσεις χρεογράφων καταχωρούνται στον αποτελεσματικό λογαριασμό **76.04.02 "Διαφορές (κέρδη) από πώληση χρεογράφων"** ή στο λογαριασμό **64.12.02 " Διαφορές (ζημιές) από πώληση χρεογράφων"**, ανάλογα αν πρόκειται περί κέρδους ή ζημίας.

Το αποτέλεσμα από την πώληση των χρεογράφων προκύπτει από τη σύγκριση του αντίτιμου πωλήσεως με το κόστος κτήσεως αυτών.

Περιεχόμενο και Λειτουργία των Αναλυτικών Λογαριασμών του 34.

Λογαριασμοί:

- 34.00 "Μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού"
- 34.01 "Μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού"
- 34.10 "Μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού"
- 34.11 "Μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού"

Στους παραπάνω λογαριασμούς παρακολουθούνται οι ολοσχερώς εξοφλημένες μετοχές που αποκτά κατά κυριότητα η οικονομική μονάδα.

Λογαριασμοί:

34.02 "Ανεξόφλητες μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού"

34.03 "Ανεξόφλητες μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού"

34.12 "Ανεξόφλητες μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού"

34.13 "Ανεξόφλητες μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού"

Στους παραπάνω λογαριασμούς καταχωρείται αντίστοιχα η συνολική αξία των μετοχών που η οικονομική μονάδα αποκτά, χωρίς πρόθεση διαρκούς κατοχής, από την κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρίας, με τον όρο της τμηματικής καταβολής αυτού. Το συνολικό ποσό που οφείλεται για τις μετοχές αυτές καταχωρείται αντίστοιχα στην πίστωση του λογαριασμού **53.07 " Οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων"**. Μετά από ολοκληρωτική εξόφληση μετοχών, η συνολική αξία των εξοφλημένων μεταφέρεται από τους λογαριασμούς 34.02, 34.03 και 34.12, 34.13 στους λογαριασμούς 34.00, 34.01 και 34.10, 34.11 αντίστοιχα.

Λογαριασμοί:

34.04 "Μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιριών εσωτερικού"

34.14 "Μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιριών εξωτερικού"

Παρακολουθούνται οι μερισματαποδείξεις που αποκόπτονται μετά την έγκριση του ισολογισμού της οικείας (εκδότριας) Α.Ε. από τη Γ.Σ. των μετόχων της και τη γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων. Με τα ποσά των μερισμάτων που δικαιούται η οικονομική μονάδα, με βάση τις μερισματαποδείξεις που αποκόπτονται, χρεώνονται οι παραπάνω λογαριασμοί και πιστώνονται οι λογαριασμοί **76.00 "Εσοδα συμμετοχών"**, όταν πρόκειται για μερισματαποδείξεις από συμμετοχές και **76.01 "Εσοδα χρεογράφων"**, όταν πρόκειται για μερισματαποδείξεις από χρεόγραφα.

Στις περιπτώσεις που στις μετοχές δεν είναι ενσωματωμένες σχετικές μερισματαποδείξεις (π.χ. όταν πρόκειται για ονομαστικές μετοχές ή για προσωρινούς τίτλους μετοχών) η απαίτηση της οικονομικής μονάδας για είσπραξη μερισμάτων καταχωρείται στους λογαριασμούς **33.95 "Λοιποί χρεώστες διάφοροι σε δρχ."** και **33.96 "Λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν."**, κατά περίπτωση. Η χρέωση των παραπάνω λογαριασμών 34.04, 34.14 ή 33.95 και 33.96 γίνεται με το ονομαστικό ποσό των μερισμάτων. Οι λογαριασμοί αυτοί πιστώνονται κατά την είσπραξη των μερισμάτων με χρέωση των χρηματικών διαθεσίμων για το εισπρατόμενο ποσό και των οικείων υπολογαριασμών του **33.13 "Ελληνικό Δημόσιο - προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι"** για το ποσό του φόρου επί των μερισμάτων που παρακράτησε η εταιρία που διένειμε τα μερίσματα.

Λογαριασμοί:

34.05 "Ομολογίες ελληνικών δανείων"

34.06 "Ανεξόφλητες ομολογίες ελληνικών δανείων"

34.15 "Ομολογίες αλλοδαπών δανείων"

34.16 "Ανεξόφλητες ομολογίες αλλοδαπών δανείων"

Με τους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι ομολογίες οι οποίες αποκτούνται από την οικονομική μονάδα. Σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των λογαριασμών αυτών ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στους προηγούμενους λογαριασμούς, ειδικότερα δε για τις ανεξόφλητες ομολογίες εφαρμόζονται αναλογικά τα όσα αναφέρθηκαν για τις ανεξόφλητες μετοχές.

Οι λαχειοφόρες ομολογίες παρακολουθούνται με τον αύξοντα αριθμό τους κατά τρόπο που να γίνεται εξατομίκευση κάθε ομολογίας, για να διασφαλίζονται τα συμφέροντα της οικονομικής μονάδας κατά τις κληρώσεις των λαχών.

Λογαριασμοί:

34.07 "Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού"

34.17 "Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού"

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού ή εξωτερικού κατά περίπτωση.

Λογαριασμοί:

34.08 "Έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου"

Πρόκειται για τίτλους που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει επείγουσες χρηματικές ανάγκες, που ικανοποιούνται ουσιαστικά με προεξόφληση των εσόδων του Δημοσίου. Κατά την αγορά των εντόκων γραμματίων καταβάλλεται η παρούσα αξία αυτών, δηλαδή η ονομαστική αξία αυτών, δηλαδή η ονομαστική τους μειωμένη με τον τόκο που αναλογεί μέχρι τη λήξη τους, που υπολογίζεται με βάση το ισχύον επιτόκιο κατά τους κανόνες της εσωτερικής υφαιρέσεως. Το έντοκο γραμμάτιο εξοφλείται κατά τη λήξη του ή προεξοφλείται πριν απ' αυτή στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στις εξουσιοδοτημένες εμπορικές τράπεζες.

Επειδή το έντοκο γραμμάτιο δεν προορίζεται για ευρεία κυκλοφορία και επειδή οι συναλλαγές δε διαμορφώνουν τιμές γι' αυτά άσχετα με την αξία που αναγράφεται σ'αυτά, συνάγεται ότι δεν πρόκειται περί "χρεογράφων", αλλά μάλλον περί προθεσμιακών καταθέσεων. Τη λύση αυτή, σε ότι αφορά την αποτίμησή τους ακολουθεί και το ΕΓΛΣ, ενώ επιβάλλει την εμφάνισή τους στον ισολογισμό μεταξύ των χρεογράφων και συγκεκριμένα μεταξύ των "λοιπών χρεογράφων".

Λογαριασμοί:

34.09 "Λοιπά χρεόγραφα εσωτερικού"

34.19 "Λοιπά χρεόγραφα εξωτερικού"

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που δεν εντάσσονται σε μια από τις συγκεκριμένες κατηγορίες που προβλέπονται από τους υπολογαριασμούς του 34.

Λογαριασμοί:

34.20 "Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εσωτερικού"

34.21 "Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εξωτερικού"

34.22 "Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εσωτερικού"

34.23 "Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εξωτερικού"

Στους λογαριασμούς αυτούς καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλονται στις περιπτώσεις προεγγραφών σε εκδόσεις μετοχών και ομολογιακών δανείων. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας για την οριστική εγγραφή στις υπό έκδοση μετοχές ή ομολογίες, η αξία κτήσεώς τους μεταφέρεται στους οικείους υπολογαριασμούς του 34.

Λογαριασμός:

34.24 "Χρεόγραφα σε τρίτους για εγγύηση"

Σ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που ενεχυριάζονται για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για εγγύηση χρηματοδοτήσεων που η οικονομική μονάδα λαβαίνει ή για εγγύηση εκδόσεως εγγυητικών επιστολών. Ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται, με αντίστοιχη πίστωση του οικείου υπολογαριασμού του 34, όταν γίνεται π.χ. η ενεχυρίαση, και πιστώνεται με αντίστοιχη χρέωση του οικείου υπολογαριασμού του 34, όταν γίνεται η αποδέσμευση ή επιστροφή των χρεογράφων.

Λογαριασμός:

34.25 "Ίδιες μετοχές"

Στο λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι μετοχές εκδόσεως της εταιρίας, στις περιπτώσεις εκείνες που επιτρέπεται από τη νομοθεσία η απόκτησή τους. Όπως είναι ευνόητο, η έναντι ανταλλάγματος απόκτηση ίδιων μετοχών αποτελεί στην ουσία ελλάτωση του μετοχικού κεφαλαίου δι' εξαγοράς και ο σχολιαζόμενος λογαριασμός είναι αντίθετος του λογαριασμού "μετοχικό κεφάλαιο". Για το λόγο αυτόν ο Ν. 2190/1920 στο άρθρο 42Σ παρ. 13 επιβάλλει όπως:

"σε περίπτωση που στο τέλος της χρήσης κατέχονται ίδιες μετοχές σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, σχηματίζεται αποδεματικό ισόποσο με την αξία κτήσης των μετοχών αυτών. Το σχετικό ποσό καταχωρείται σε λογαριασμό του παθητικού με τον τίτλο **"Αποδεματικό για τις ίδιες μετοχές"**. Το αποδεματικό αυτό σχηματίζεται από τα κέρδη της χρήσης, από τα οποία επιτρέπεται να αφαιρεθούν προηγουμένως μόνο τα ποσά που είναι αναγκαία για το σχηματισμό του τακτικού αποδεματικού και για τη διανομή πρώτου μερίσματος.

Αν δεν υπάρχουν κέρδη για σχηματισμό του παραπάνω αποδεματικού, ο λογαριασμός του ενεργητικού **"Ίδιες μετοχές"** εμφανίζεται στο παθητικό αφαιρετικά από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων".

Σε περίπτωση που τα κέρδη δεν επαρκούν για να σχηματιστεί αποδεματικό ισόποσο με την αξία των ιδίων μετοχών και να κρατηθεί ανάλογος φόρος εισοδήματος επί του αποδεματικού αυτού, η διαφορά πρέπει επίσης να εμφανίζεται στο παθητικό αφαιρετικά από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων.

Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται, αφού σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα οι κατεχόμενες ίδιες μετοχές θα πρέπει, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη του άρθρου 16 του Ν. 2190/1920, να ακυρωθούν ή πωληθούν, οπότε το αποδεματικό πρέπει να διαλυθεί και ο επ' αυτού φόρος εισοδήματος να επιστραφεί στην εταιρεία.

Εμφάνιση του λογαριασμού 34 στον ισολογισμό.

Οι υπολογαριασμοί του 34 εμφανίζονται στον ισολογισμό ως εξής:

Υπολογαριασμοί του 34

Λογ/σμοί ισολογισμού

34.00 "Μετοχές εισ/νες στο χρημ/ριο εταιριών εσωτερικού"

34.01 "Μετοχές μη εισ/νες στο χρημ/ριο εταιριών εσωτ/κού"

34.02 "Ανεξόφλητες μετ. εισ/νες στο χρημ/ριο εταιριών εσωτ/κού"

34.03 "Ανεξόφλητες μετ. μη εισ/νες στο χρημ/ριο
εταιρ. εσωτ/κού"

34.10 - 34.13 Οι αντίστοιχοι με τους παραπάνω λογαριασμούς
για τις μετοχές εξωτερικού.

34.20 - 34.21 Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών
εσωτερικού - εξωτερικού.

34.05 "Ομολογίες ελληνικών δανείων"

34.06 "Ανεξόφλητες ομολογίες ελληνικών δανείων"

34.15 - 34.16 Οι αντίστοιχοι με τους παραπάνω
λογαριασμούς για τις ομολογίες εξωτερικού.

34.22 - 34.23 Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια
εσωτερικού - εξωτερικού.

→ "Μετοχές"

→ "Ομολογίες"

34.04 "Μεριασματαποδείξεις εισπρ.μετοχών εσωτ/κού
34.07 - 34.17 Μεριδία αμοιβαίων κεφαλαίων
εσωτερικού - εξωτερικού.
34.08 "Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου"
34.09 - 34.19 Λοιπά χρεόγραφα εσωτερικού - εξωτερικού
34.24 "Χρεόγραφα σε τρίτους για εγγύηση"

"Λοιπά
χρεόγραφα"

34.25 "Ίδιες μετοχές"

"Ίδιες μετοχές"

Λογαριασμός:

38.02 "Ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη"

Στο λογαριασμό αυτό εμφανίζονται τα τοκομερίδια των ομολογιών του χαρτοφυλακίου της οικονομικής μονάδας που έχουν λήξει και είναι ασφαλούς εισπράξεως. Ο λογαριασμός χρεώνεται με πίστωση των λογαριασμών εσόδων **76.01.02 "Έσοδα ομολογιών ελληνικών δανείων"** και **76.01.07 "Έσοδα ομολογιών αλλοδαπών δανείων"** κατά περίπτωση, οι οποίοι εμφανίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως **"Έσοδα χρεογράφων"**.

Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις που τα έσοδα από τα εισπρακτέα τοκομερίδια είναι φορολογητέα, στο σχολιαζόμενο λογαριασμό πρέπει να εμφανίζεται όχι το ονομαστικό ποσό των τοκομεριδίων, αλλά το καθαρό προϊόν, δηλαδή το ποσό που θα εισπράξει η οικονομική μονάδα από τα τοκομερίδια. Τα ποσά των φόρων που πρόκειται να παρακρατηθούν κατά την είσπραξη των τοκομεριδίων και

τα οποία θα έλθουν σε μείωση της ονομαστικής τους αξίας, πρέπει να καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού **33.13.06 "Ελληνικό Δημόσιο - παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από τόκους"** για να συμψηφιστεί με το φόρο εισοδήματος της οικονομικής μονάδας.

Επίσης στο σχολιαζόμενο λογαριασμό δεν πρέπει να εμφανίζονται επισφαλούς εισπράξεως τοκομερίδια, καθώς και τοκομερίδια που έχουν παραγραφεί.

Λογαριασμοί:

76.00 "Έσοδα συμμετοχών" και

76.01 "Έσοδα χρεογράφων"

Στους λογαριασμούς αυτούς καταχωρούνται τα έσοδα από μερίσματα συμμετοχών και χρεογράφων, καθώς και οι τόκοι από χρεόγραφα (π.χ. ομολογίες). Τα έσοδα αυτά καταχωρούνται στα ονομαστικά τους ποσά, ενώ ο φόρος που παρακρατείται καταχωρείται σε λογαριασμούς απαιτήσεων της ομάδας 3 ως εξής:

- Για μερίσματα μετοχών εταιριών ημεδαπής εισαγμένων στο χρηματιστήριο, στη χρέωση του λογ/σμού 33.13.01.
- Για μερίσματα μετοχών εταιριών ημεδαπής μη εισαγμένων στο χρηματιστήριο, στη χρέωση του λογ/σμού 33.13.02.
- Για μερίσματα μετοχών αλλοδαπής προελεύσεως, στη χρέωση του λογ/σμού 33.13.03.
- Για προσόδους από μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, στη χρέωση του λογ/σμού 33.13.05.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ.

1. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ.

1.1 Έννοια του Χρηματιστηρίου.

Επιστημονικά τα χρηματιστήρια θεωρούνται ως οργανωμένες αγορές συνήθως επίσημα αναγνωρισμένες από τα κράτη, στις οποίες συναντιούνται οι ενδιαφερόμενοι για, τη διενέργεια αγοραπωλησιών κινητών αξιών ή εμπορευμάτων. Τα χρηματιστήρια είναι οργανωμένες αγορές διότι έχουν:

- Ορισμένο τόπο εγκατάστασης.
- Διέπονται από ορισμένους κανόνες λειτουργίας.
- Αφορούν τη διαπραγμάτευση και αγοραπωλησία ορισμένων αγαθών.
- Διαδέτουν ορισμένα όργανα λειτουργίας διοίκησης και εποπτείας που συμπληρώνουν την οργανωσή τους.

1.2 Λόγοι δημιουργίας τους.

Τα χρηματιστήρια δημιουργήθηκαν εξαιτίας:

- Της επιδίωξης εξεύρεσης βραχυ - μεσοπρόθεσμων αλλά κυρίως μακροπρόθεσμων κεφαλαίων.
- Της ανάγκης για σύναψη αγοραπωλησιών μεγάλων ποσοτήτων εμπορευμάτων τα οποία βρίσκονται μακριά από τον τόπο διαπραγμάτευσης τους, ενώ απαιτούνται γι' αυτά σοβαρά (υψηλά) κεφάλαια.
- Της τάσης της κερδοσκοπίας, μία τάση που θεωρείται θεμιτή στον καπιταλισμό.

Οι παραπάνω λόγοι είναι η γενεσιουργός αιτία των χρηματιστηρίων, όμως την οργανωμένη μορφή τους επέβαλαν :

- Η ταχύτητα διενέργειας συναλλαγών.
- Η αμεσοτητα τους.
- Η δημοσιότητα τους.
- Η καθαρότητα των συναλλαγών.

1.3 Σημασία και ρόλος των Χρηματιστηρίων.

Ο οικονομικός τους ρόλος συνογίζεται στα εξής :

1. Διευκολύνουν τις συναλλαγές, γιατί δίνουν τη δυνατότητα στους εκπροσώπους προσφοράς και ζήτησης να συναντώνται σε ορισμένο χρόνο και χώρο.
2. Στα χρηματιστήρια διαμορφώνονται ελεύθερα οι τιμές των αγαθών με βάση το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης, αποφεύγεται έτσι η δημιουργία τεχνητών τιμών.
3. Συμβάλλουν στην τόνωση της παραγωγής και στην οικονομική ζωηρότητα γιατί οι μεν επιχειρήσεις μέσω του χρηματιστηρίου βρίσκουν φτηνότερα κεφάλαια από την αποταμίευση, οι δε αποταμιευτές επενδύουν εκεί τα χρήματά τους με την προσδοκία του κέρδους.

1.4 Διακρίσεις των Χρηματιστηρίων.

Ανάλογα με τα αντικείμενα των συναλλαγών που γίνονται σ' αυτά τα χρηματιστήρια διακρίνονται σε:

- Αξιών, όπου γίνονται αγοραπωλησίες κινητών αξιών και κυρίως, μετοχών Ανώνυμων Εταιριών, κοινών και προνομιούχων ομολόγων και ομολογιών δημοσίων δανείων ή ομολογιακών δανείων οργανισμών και επιχειρήσεων.
- Χρηματιστήρια εμπορευμάτων και κυρίως, ορισμένων εμπορευμάτων όπως είναι η ζάχαρη, τα σιτηρά, το πετρέλαιο, ο καφές κ.λ.π. Σήμερα τα περισσότερα χρηματιστήρια εμπορευμάτων έχουν εξειδικευθεί σε ένα ή περιορισμένο αριθμό εμπορευμάτων. Στη χώρα μας τέτοιου είδους χρηματιστήρια είναι τα χρηματιστήρια Εμπορευμάτων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, ο ρόλος τους όμως είναι περιορισμένος και δεν φθάνουν στη σημασία τα χρηματιστήρια αξιών.
- Νυώλων και κυρίως φορτηγών ποντοπόρων πλοίων μεταφοράς ξηρού και υγρού φορτίου.

Άλλα είδη χρηματιστηρίων είναι τα χρηματιστήρια εργασίας και τα χρηματιστήρια έργων τέχνης.

Ανάλογα με το φορέα που τα χρηματιστήρια αποτελούν ιδιωτικούς οργανισμούς με τη μορφή ειδικής Α.Ε. ή δημόσιους οργανισμούς (Νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου) Ν.Π.Δ.Δ. που το διέπει ειδική νομοθεσία.

Στην Ελλάδα το χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.) είναι Ν.Π.Δ.Δ. που λειτουργεί όμως ως Ν.Π.Ι.Δ.

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στα Χρηματιστήρια Αξιών στα οποία γίνεται κατά κύριο λόγο η διακίνηση των κινητών αξιών και ειδικότερα θα μας απασχολήσει το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών το οποίο για τις ανάγκες αυτής της εργασίας θα αναφέρεται στη συνέχεια με τα αρχικά του (Χ.Α.Α.).

1.5 Χρηματιστήριο Αξιών

Έννοια.

Τα χρηματιστήρια Αξιών αποτελούν τις οργανωμένες ιδιομορφίες και με ειδικούς όρους λειτουργούσες κεφαλαιαγορές, όπου ασκείται το εμπόριο των «αξιών» γενικά. Στην έννοια «αξίες» περιλαμβάνονται τα νομίσματα εγχώρια και ξένα καθώς και τα χρεόγραφα ή κινητές αξίες εγχώρια και ξένα.

Στα χρηματιστήρια αξιών γίνονται διαπραγματεύσεις κύρια σε κινητές αξίες, όπως είναι τα ανώνυμα ομόλογα και οι ανώνυμες ομολογίες δημοσίων δανείων ή ομολογιακών δανείων οργανισμών και επιχειρήσεων και οι μετοχές ανωνύμων εταιριών, κοινές; και προνομιούχες (με γήφο ή χωρίς). Οι συναλλαγές αυτές ανάλογα με τη νομοθεσία κάθε χώρας μπορεί να περιορίζονται μόνο σε ημεδαπές ομολογίες και μετοχές ή να επεκτείνονται και σε αλλοδαπές.

Την προσφορά τίτλων (κινητών αξιών) αντιπροσωπεύουν, ως προς τις ομολογίες και τα ομόλογα το κράτος το οποίο αναζητά μεσο - μακροπρόθεσμα κεφάλαια για τις ανάγκες του, ως προς τις ομολογίες οργανισμών και επιχειρήσεων, εκείνοι και εκείνες που εκδίδουν ομολογιακά δάνεια σε δημόσια εγγραφή και ως προς τις μετοχές, οι ανώνυμες εταιρίες οι οποίες κυκλοφορούν μέρος των μετοχών τους στο χρηματιστήριο αξιών δέλοντας να αντλήσουν κεφάλαια.

Τη ζήτηση τίτλων εκπροσωπούν κατ' αρχήν οι αποταμιευτές. Οι αποταμιευτές ζητούν άλλοτε σταθερή απόδοση, αγοράζοντας ομολογίες και άλλοτε με την ελπίδα του μεγάλου κέρδους, επενδύουν το κεφάλαιο τους αγοράζοντας μετοχές όπου βέβαια η απόδοση είναι κυμαινόμενη και εμπριέχει την αβεβαιότητα και τον κίνδυνο.

Τη ζήτηση τίτλων εκπροσωπούν και οι λεγόμενοι δεσμικοί επενδυτές, οι οποίοι είναι ορισμένες εταιρίες, οι οποίες είτε έχουν την υποχρέωση από το νόμο να έχουν στο ενεργητικό τους μια ποσότητα κινητών αξιών (όπως οι ασφαλιστικές εταιρίες, οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και τα αμοιβαία κεφάλαια) είτε προσπαθούν να δημιουργήσουν «χαρτοφυλάκιο τίτλων» με την αγορά μιας ποσότητας και ποικιλίας αξιών.

Τη ζήτηση σε μετοχές εκπροσωπούν και πρόσωπα τα οποία «παίζουν» στο χρηματιστήριο αξιών με καθαρά κερδοσκοπικές επιδιώξεις.

Στις μέρες μας ο ρόλος του χρηματιστηρίου Αξιών στο πλαίσιο μιας ελεύθερης καπιταλιστικής ή μικτής οικονομίας είναι σημαντικός γιατί το χρηματιστήριο Αξιών είναι ο χώρος που αναγνωρίζεται ο ρόλος του νόμου της προσφοράς και της ζήτησης. Η εφαρμογή αυτού του νόμου σε συνδιασμό με τη δημιουργία περιβάλλοντος υγιούς ανταγωνισμού μπορεί να δώσει λύση σε πολλά προβλήματα της παγκόσμιας οικονομίας.

1.6 Ιστορικά Στοιχεία.

Στις συναδροίσεις των εμπόρων σε ορισμένα ιερά (Δήλου Δελφών) ή πόλεις (Πειραιάς) στην εποχή των Φοινίκων και των Αχαιών τοποθετούνται οι ρίζες των Χρηματιστηρίων Αξιών. Στην Αρχαία Ρώμη οι συναδροίσεις πήραν την

μορφή του Forum (αγορά) και των Collegia Mercatorum (συνάξεις εμπόρων), ενώ στο Μεσαίωνα την εποχή της κυριαρχίας των Ενετών έχουμε εμποροπανήγυρες, όπου εκτός από αγοραπωλησίες εμπορευμάτων γίνονται και πράξεις δανεισμού χρημάτων και μεταβίβασης συναλλαγματικών.

Χρηματιστήρια που πλησιάζουν στη νεότερη μορφή μπορούν να χαρακτηρισθούν, τα ιταλικά « **Προξενεία** » του Ριάλτο της Βενετίας και του Μαρκάτο Νουόβο της Φλωρεντίας που λεγόνταν Loggia (στοές). Όμως το πρώτο Χρηματιστήριο με τη σύγχρονη έννοια ήταν αυτό της Αμβέρσας. Είχε μικτό χαρακτήρα (Χρηματιστήριο εμπορευμάτων και αξιών) και άρχισε να λειτουργεί το 1460. Ακολούθησε το χρηματιστήριο αξιών του Άμστερταμ που άρχισε να λειτουργεί στο τέλος του 16ου αιώνα καθώς και άλλα χρηματιστήρια σε χώρες της δυτικής Ευρώπης.

Το 1792 άρχισε να λειτουργεί στη Wall Street της Ν. Υόρκης το πρώτο χρηματιστήριο αξιών των Η.Π.Α. που έμελλε να γίνει στο 20ο αιώνα ένα από τα σημαντικότερα στον κόσμο, ιδιαίτερα δε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, το σημαντικότερο.

Στο 19ο αιώνα ιδρύεται με το διάταγμα της 30-9-1876 το χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Ένα χρόνο πριν είχε ιδρυθεί χρηματιστήριο και στον Πειραιά το οποίο όμως δεν λειτούργησε, αργότερα λειτούργησε υποτυποδώς ως χρηματιστήριο Εμπορευμάτων Πειραιώς.

2. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

2.1 Ορισμός - Σύσταση - Κανονισμός

Το Χ.Α.Α. είναι Ν.Π.Δ.Δ. στο οποίο καταρτίζονται οι χρηματιστηριακές συναλλαγές επί των κινητών αξιών, σύμφωνα με το νόμο (αρ.1 Ν. 3632/1928). Λειτουργεί όμως με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 1/β´ του Ν.1892/1990.

Η σύσταση του χρηματιστηρίου γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 18 Ν. 1806/88, με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού εθνικής οικονομίας, το οποίο εκδίδεται με τη γνώμη της επιτροπής κεφαλαιαγοράς. Με το ίδιο διάταγμα δημιουργείται το κοινό Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Ασφαλείας των Χρηματιστηριακών συναλλαγών (δημιουργείται με καταθέσεις χρηματιστών και χρηματιστηριακών εταιριών και αποτελεί συνεγγύηση τους για την εξασφάλιση των συναλλασομένων στο Χ.Α.Α.)

Όσες απ' τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας δεν αφορούν αποκλειστικά το Χ.Α.Α., διέπουν όλα τα χρηματιστήρια αξιών. Όσον αφορά τον κανονισμό εξακολουθεί να ισχύει ο κανονισμός του Χ.Α.Α., εφόσον δεν αντίκειται στη νομοθεσία για τα χρηματιστήρια αξιών. Για κάθε νέο χρηματιστήριο Αξιών ο κανονισμός θα καταρτίζεται με απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας ύστερα από γνώμη της επιτροπής κεφαλαιαγοράς (αρ. 19 Ν.1806/88).

2.2 Εποπτεία και Έλεγχος.

Τα Χρηματιστήρια Αξιών εποπτεύει ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας σύμφωνα με το άρθρο 1 Ν.1806/88. Ειδικά για την καλύτερη παρακολούθηση και

εποπτεία στα Χρηματιστήρια αξιών με τον αρ. 34 Ν. 1806/88 προβλεπόταν σύσταση στο ΥΠΕΘΟ « Διεύθυνσης Κεφαλαιαγοράς και Χρηματιστηριακών αξιών». Ο παραπάνω δεσμός δεν λειτούργησε, έτσι με τον νέο οργανισμό του Υπουργείου Εθνικής οικονομίας, συστάθηκε :

1. « Τμήμα κεφαλαιαγοράς » υπαγόμενο στη « Διεύθυνση πιστωτικής και δημοσιονομικής πολιτικής ».
2. « Διεύθυνση Εποπτείας Χρηματιστηρίων » η οποία ασκεί την κυβερνητική εποπτεία στο Χ.Α.Α.

Τις εξουσίες του πρώην Γενικού Κυβερνητικού Επόπτη ασκεί ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης. Με απόφαση του ΥΠΕΘΟ καταρτίζεται κανονισμός εποπτείας. Τα όργανα εποπτείας δικαιούνται να ελέγχουν τα βιβλία και στοιχεία που τηρούν το Χ.Α.Α., τα μέλη του και οι επιχειρήσεις που έχουν εισηγμένα χρεόγραφα (αρ.1 παρ. 4 και 5 του Ν.1806/88).

2.3 Διοίκηση του Χ.Α.Α.

Σύμφωνα με το άρθρο 57 του Ν. 1892/90 το Χ.Α.Α. διοικείται από 9μελές διοικητικό συμβούλιο. Τρία από τα μέλη του προτείνονται με απόφαση των μελών του Χ.Α.Α. και είναι ένας τουλάχιστον χρηματιστηριακός εκπρόσωπος και τα άλλα δύο είναι χρηματιστές ή χρηματιστηριακοί εκπρόσωποι. Άλλα τρία μέλη προτείνονται ένα από τις εταιρίες που έχουν χρεόγραφα στην κύρια αγορά, ένα από τους εργαζόμενους στο χρηματιστήριο και ένα από τους ελληνικούς οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες. Τα λοιπά τρία μέλη επιλέγει ο ΥΠΕΘΟ.

Το Δ.Σ. έχει τριετή θητεία και ο διορισμός του γίνεται από το ΥΠΕΘΟ. Το Δ.Σ. εκλέγει από τα μέλη του τον πρόεδρο του Χ.Α.Α., ο οποίος παρέχει τις υπηρεσίες του κατά κύρια απασχόληση. Επίσης το Δ.Σ. εκλέγει τον αντιπρόεδρο που αναπληρώνει τον πρόεδρο, ενώ γραμματέας τοποθετείται υπάλληλος του Χ.Α.Α., έχει δε τη γενική εποπτεία των εργασιών του και όλες τις αρμοδιότητες που του παρέχει η κείμενη νομοθεσία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο:

1. Διοικεί το Χ.Α.Α. και διαχειρίζεται την περιουσία του.
2. Εκπροσωπεί το Χ.Α.Α. δικαστικώς και εξωδίκως.
3. Εποπτεύει για την ομαλή εκτέλεση των εργασιών σ' αυτό.
4. Έχει όλες τις αρμοδιότητες που είχε η διοικούσα επιτροπή.
5. Μπορεί να αναθέτει την άσκηση των αρμοδιοτήτων του σε μία ή περισσότερες εκτελεστικές επιτροπές, οι οποίες αποτελούνται από μέλη του ή και ανώτερους υπαλλήλους του Χ.Α.Α. με επαρκή μόρφωση και πείρα.
6. Μπορεί να αναθέτει την εκπροσώπηση ή άσκηση μέρους των αρμοδιοτήτων του σε ένα ή περισσότερα από τα μέλη του.
7. Συνεδριάζει τακτικά σε ημέρες και ώρες που καθορίζει το ίδιο και εκτάκτως μετά από πρόσκληση του προέδρου.

8. Συνεδριάζει έγκυρα όταν παρίστανται αυτοπροσώπος τουλάχιστον 5 από τα μέλη του.
9. Αποφασίζει με πλειοψηφία 5 τουλάχιστον παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων μελών του.
10. Στις συνεδριάσεις τηρούνται πρακτικά από το γραμματέα.
11. Οι αμοιβές των μελών του ορίζονται με απόφαση του ΥΠΕΘΟ μετά από γνώμη του ίδιου (Δ.Σ.) και της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Χ.Α.Α.

2.4 Μέλη του Χ.Α.Α.

Κατά το άρθρο 2 του Ν. 1806/88 τα μέλη του Χ.Α.Α. διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα. Τακτικά μέλη είναι οι χρηματιστές και οι χρηματιστηριακές εταιρίες και έκτακτα είναι οι αντικρυστές.

Η χρηματιστηριακή εταιρία είναι ανώνυμη εταιρία με αποκλειστικό σκοπό τη διεξαγωγή χρηματιστηριακών συναλλαγών. Το μετοχικό της κεφάλαιο καταβάλλεται σε μετρητά και έχει ελάχιστο ύψος δραχμές 70.000.000 που πρέπει να έχουν καταβληθεί ολοσχερώς κατά την σύσταση της εταιρίας. Το όριο αυτό μπορεί να αυξηθεί με απόφαση του ΥΠΕΘΟ, μετά από γνώμη της επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Ο χρηματιστής διορίζεται με απόφαση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς. Πρέπει να έχει τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα και να επιτύχει σε ειδικές εξετάσεις. Ο αντικρυστής είναι έκτακτο μέλος του Χ.Α.Α., διορίζεται με

συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο από τον χρηματιστή ή την Ανώνυμη Χρηματιστηριακή εταιρία, παρέχει τις υπηρεσίες του μόνο σε ένα τακτικό μέλος και απαγορεύεται να κάνει χρηματιστηριακές συναλλαγές για λογαριασμό του.

2.5 Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Υπάγεται στο ΥΠΕΘΟ το οποίο ορίζει τον πρόεδρο και τα μέλη της. Αρμοδιότητες της είναι:

- Αποφασίζει μετά από πρόταση της επιτροπής του χρηματιστηρίου την διαγραφή Α.Ε. από την επίσημη και παράλληλη αγορά.
- Παρέχει τη σύμφωνη γνώμη σε απόφαση της επιτροπής του Χ.Α.Α. για αναστολή διαπραγμάτευσης μιας αξίας.
- Αποφασίζει για τις ασφαλιστικές ρήτρες, τις φορολογικές απαλλαγές και άλλες διευκολύνσεις των υπό έκδοση δανείων ή προνομιούχων μετοχών
- Παρέχει έγκριση για έκδοση σε δημόσια εγγραφή μετοχικού κεφαλαίου ή ομολογιακού δανείου και την επάρκεια της παρεχόμενης υποθήκης στην τελευταία περίπτωση.
- Γνωμοδοτεί στο ΥΠΕΘΟ για τον διορισμό νέου χρηματιστή.

3. ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α.

3.1 Γενικά.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις εισαγωγής μετοχών και ομολογιών στο Χ.Α.Α. καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα 350/24.5.1985. Το διάταγμα αυτό αποτελεί προσαρμογή της νομοθεσίας μας στην υπ' αριθμό 79/279 οδηγία της Ε.Ο.Κ. «περί συντονισμού των όρων εισαγωγής κινητών αξιών σε χρηματιστήριο αξιών».

Η εισαγωγή στο Χ.Α.Α. κινητών αξιών που εκδίδονται από ανώνυμες εταιρίες, ημεδαπές ή αλλοδαπές, το Ελληνικό Δημόσιο, Νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Δήμους και κοινότητες ή από άλλο κράτος ή οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοικήσεως ή από Διεθνή οργανισμό δημοσίου χαρακτήρα γίνεται με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Χ.Α.Α., η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών της.

Ως κινητές αξίες κατά την έννοια του νόμου αυτού νοούνται οι μετοχές και οι ομολογίες.

3.2 Προϋποθέσεις σχετικές με την Εταιρία της οποίας οι μετοχές αποτελούν αντικείμενο αίτησης εισαγωγής στο Χ.Α.Α.

1. Η νομική της κατάσταση πρέπει να είναι σύμφωνη προς τους νόμους και τους κανονισμούς, όσο αφορά την ίδρυση της και την καταστατική της λειτουργία.

2. Το ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων συμπεριλαμβανομένων και των αποτελεσμάτων της τελευταίας χρήσεως, καθορίζεται με βάση 1 εκατ. Ευρωπαϊκές Λογιστικές Μονάδες (ECU). Το ποσό αυτό σύμφωνα με το φορολογικό πολυνομοσχέδιο (Ν. 1914/1990) είναι 500 εκατ, δραχμές. Αν μεταβληθεί η αντιστοιχία του ECU έναντι της δραχμής σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% κατά την διάρκεια ενός έτους, ο υπουργός εθνικής οικονομίας αποφασίζει και αναπροσαρμόζει το ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων. Η προϋπόθεση ελάχιστου ύψους ιδίων κεφαλαίων δεν εφαρμόζεται προκειμένου για την εισαγωγή συμπληρωματικής σειράς μετοχών της ίδιας κατηγορίας με τις ήδη εισηγμένες.

3. Η εταιρία πρέπει να έχει δημοσιεύσει 5 τουλάχιστον ετήσιους ισολογισμούς και να πραγματοποιήσει ικανοποιητικά αποτελέσματα εκμετάλευσης για τις 5 οικονομικές χρήσεις, που προηγούνται της αίτησης εισαγωγής στο Χ.Α.Α. Επίσης θα πρέπει να έχει ικανοποιητική περιουσιακή διάρθρωση με βάση τον τελευταίο ισολογισμό της. Παρέκκλιση απ' τις προϋποθέσεις αυτές χωρεί όταν πρόκειται για εταιρίες με βραχύτερο βίο ή νεοσύστατες εταιρίες, όταν αυτή είναι για το συμφέρον της εταιρίας ή των επενδυτών και υπάρχει η βεβαιότητα ότι δίνονται στους επενδυτές όλες οι απαραίτητες πληροφορίες ώστε να σχηματίσουν σαφή γνώμη για την εταιρία και τις μετοχές της. Στην περίπτωση αυτή η απόφαση εισαγωγής λαμβάνεται από την επιτροπή κεφαλαιαγοράς κατόπιν εισηγήσεως του Διοικητικού Συμβουλίου του Χ.Α.Α. Στις συνήθεις περιπτώσεις, όταν η αιτούσα εταιρία έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα εκμετάλευσης κατά την τελευταία πενταετία και έχει δημοσιεύσει 5 ετήσιους Ισολογισμούς, η απόφαση για την εισαγωγή των μετοχών της λαμβάνεται από το διοικητικό συμβούλιο του Χ.Α.Α.

4. Η εταιρία που πρόκειται να εισάγει μετοχές στο Χ.Α.Α. δεσμεύεται εγγράφως ότι θα διαθέσει σε δημόσια εγγραφή μετοχές που θα προέρχονται μόνο από αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου και θα αντιπροσωπεύουν, σε ονομαστική αξία , το 25% τουλάχιστον του ποσού που προκύπτει από το άθροισμα του

μετοχικού κεφαλαίου της Α.Ε. και του ποσού που ενδεχομένως δε διατίθεται σε δημόσια εγγραφή (Ν.1914/1990).

Η εταιρία θα πρέπει σε ικανοποιητικό χρόνο πριν από τη διάθεση των μετοχών να δημοσιεύσει ένα ενημερωτικό δελτίο. Η δημόσια εγγραφή πραγματοποιείται μέσω τραπεζής ή τραπεζών που αναλαμβάνουν το ρόλο αναδόχου της έκδοσης (UNDER WRITER).

Η τιμή εισαγωγής των μετοχών στο Χ.Α.Α. να προσδιορίζεται από τον ή τους ανοδόχους εκδόσεως μετοχών δια δημοσίας εγγραφής. Επίσης ο ανάδοχος εκδόσεως μετοχών αποβάλλει στην επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κατάσταση νέων μετοχών από την οποία θα προκύπτει η επίσης επαρκής διασπορά των μετοχών.

Σύμφωνα με το Ν.1914/1990 η διάταξη για εγγύηση ενός εξαμήνου από τον ανάδοχο για κάλυψη των μετοχών της έκδοσης που δεν θα καλυφθούν από το κοινό στην τιμή εισαγωγής προς το χρηματιστήριο καταργείται και αφήνεται στις επιχειρήσεις και τις αναδόχους τράπεζες το δικαίωμα να κάνουν ιδιωτικές συμφωνίες για την εγγύηση.

Το πιο πάνω έχουν εφαρμογή και για μετοχές που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήρια αξιών ενός ή περισσοτέρων τρίτων κρατών. Αντίθετα τα περί αυξήσεως κεφάλαιο δεν έχουν εφαρμογή όταν πρόκειται:

1. Για εισαγωγή στο Χ.Α.Α. μετοχών εταιρίας που οι μετοχές της είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο αξιών άλλων κρατών μελών της Ε.Ο.Κ.
2. Για σύσταση εταιρίας η οποία προκύπτει από συγχώνευση εταιριών των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α.

3. Για απορρόφηση εταιρίας της οποίας οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες από εταιρία της οποίας οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α.

3.3 Προϋποθέσεις σχετικές με τις μετοχές που πρόκεινται να εισαχθούν στο Χ.Α.Α.

1. Η νομική κατάσταση των μετοχών πρέπει να είναι σύμφωνη με τους νόμους και τους κανονισμούς στους οποίους υπόκεινται.
2. Οι μετοχές πρέπει να είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες.
3. Όταν εκδίδονται μετοχές δια δημοσίας εγγραφής, η εισαγωγή τους πραγματοποιείται μετά τη λήξη της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας είναι δυνατή η αποβολή ασκήσεως εγγραφής.
4. Το αργότερο κατά το χρόνο εισαγωγής πρέπει να υπάρχει επαρκής διασπορά των μετοχών στο κοινό της Ελληνικής επικρατείας ή της επικρατείας άλλων κρατών μελών.

Θεωρείται δε επαρκής η διασπορά, όταν το 25% τουλάχιστον του μετοχικού της κεφαλαίου σε ονομαστική αξία είναι κατανεμημένο στο κοινό και σε αριθμό τουλάχιστον 100 φυσικών ή και νομικών προσώπων.

Αν οι μετοχές είναι εισηγμένες και σε άλλα χρηματιστήρια αξιών τρίτων κρατών, το διοικητικό συμβούλιο του χρηματιστηρίου μπορεί, κατά παρέκκλιση των παραπάνω διατάξεων να προβλέγει κατά περίπτωση την ύπαρξη επαρκούς διασποράς μετοχών των εταιριών.

Σε περίπτωση αιτήσεως εισαγωγής στο Χ.Α.Α. συμπληρωματικής σειράς μετοχών της ίδιας κατηγορίας, το Διοικητικό Συμβούλιο του χρηματιστηρίου μπορεί να κρίνει αν η διασπορά των μετοχών στο κοινό είναι επαρκής σε σχέση με το σύνολο των μετοχών που έχουν εκδοθεί και όχι μόνο ως προς αυτή τη συμπληρωματική σειρά.

5. Η αίτηση εισαγωγής στο Χ.Α.Α. πρέπει να αναφέρεται σε όλες τις μετοχές της ίδιας κατηγορίας που έχουν ήδη εκδοθεί.

6. Στην περίπτωση των μετοχών εταιρίας με έδρα ένα κράτος μέλος της ΕΟΚ για την εισαγωγή τους στο Χ.Α.Α. η εμφάνιση των μετοχών αυτών απαιτείται να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις που ισχύουν σε αυτό το κράτος μέλος. Αν αυτές διαφέρουν από τις ισχύουσες στην Ελλάδα διατάξεις, το Διοικητικό Συμβούλιο του χρηματιστηρίου θα πρέπει να το γνωστοποιεί στο επενδυτικό κοινό.

Σχετικά με την εμφάνιση των μετοχών εταιριών με έδρα τρίτο κράτος (εκτός ΕΟΚ) θα πρέπει αυτή να δίνει επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των επενδυτών στην Ελλάδα.

7. Πάντως απαραίτητη προϋπόθεση, για να εισαχθούν οι μετοχές μιας εταιρίας με έδρα τρίτο κράτος (εκτός ΕΟΚ) είναι η προηγούμενη εισαγωγή τους στο Χρηματιστήριο Αξιών που έχει την έδρα της η εταιρία ή της χώρας που οι μετοχές της έχουν τη μεγαλύτερη διασπορά και συναλλακτική κίνηση.

3.4 Προϋποθέσεις εισαγωγής στο Χ.Α.Α ομολογιών που έχουν εκδοθεί από εταιρίες.

1. Η νομική κατάσταση της εταιρίας πρέπει να είναι σύμφωνη με τους νόμους και τους κανονισμούς, όσο αφορά την ίδρυση της και την κατάσταση της λειτουργίας.
2. Η εκδότρια εταιρία πρέπει να έχει ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων (μετοχικό κεφαλαίο , αποθεματικό) δρχ 500 εκατ. με βάση τον τελευταίο προς την έκδοση των ομολογιών, ισολογισμό της εταιρίας.
3. Επίσης η εταιρία θα πρέπει να πληρεί τις υπο στοιχεία 3 και 4 προϋποθέσεις για για την εισαγωγή μετοχών που αναφέρονται στην διάρκεια της λειτουργίας της, την περιουσιακή της διάρθρωση και τα οικονομικά της αποτελέσματα. Αναφερόμαστε στις προϋποθέσεις 3 και 4 τις σχετικές με την εταιρία της οποίας οι μετοχές αποτελούν αντικείμενο αίτησης εισαγωγής στο Χ.Α.Α.
4. Η νομική κατάσταση των ομολογιών πρέπει να είναι σύμφωνη με τους νόμους και τους κανονισμούς στους οποίους υπόκεινται.
5. Οι ομολογίες πρέπει να είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες.
6. Όταν εκδίδονται ομολογίες δια δημόσια εγγραφή η εισαγωγή τους γίνεται μετά τη λήξη της περιόδου εγγραφής δεν είναι καθορισμένη.
7. Η αίτηση εισαγωγής στο Χ.Α.Α πρέπει να αναφέρεται σε όλες τις ομολογίες της αυτής εκδόσεως.

8. Για εισαγωγή στο Χ.Α.Α ομολογιών που έχουν εκδοθεί απο εταιρίες με έδρα σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ο.Κ απαιτείται, η εμφάνιση αυτών να είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες διατάξεις σ' αυτό το άλλο μέλος. Όταν η εμφάνιση των ομολογιών αυτών δεν είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες στην Ελλάδα διατάξεις, το Διοικητικό συμβούλιο του Χ.Α.Α γνωστοποιεί αυτό στο κοινό.

Πάντως η εμφάνιση των ομολογιών που έχουν εκδοθεί στην Ελλάδα ή σ' ένα μόνο κράτος - μέλος πρέπει ν' ανταποκρίνεται στις διατάξεις που ισχύουν στην Ελλάδα ή σ' αυτό το κράτος μέλος.

Η εμφάνιση των ομολογιών που έχουν εκδοθεί απο το εταιρίες με έδρα τρίτο κράτος (εκτός Ε.Ο.Κ) πρέπει να παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των επενδυτών

9. Το ύψος του εκδιδόμενου ομολογιακού δανείου, μαζί με τα ανεξόφλητα κατά το χρόνο έκδοσης του νέου δανείου υπόλοιπα ομολογιακών δανείων της ίδιας εταιρίας δεν πρέπει να είναι ανώτερο από το ήμισυ της λογιστικής καθαρής θέσης της εταιρίας. Το ελάχιστο ύψος ομολογιακό δάνειο που απαιτείται για να γίνει δυνατή η εισαγωγή των ομολογιών στο Χρηματιστήριο πρέπει να ανέρχεται στο ποσό των 20εκατ. Το ποσό αυτό είναι το ελάχιστο και μπορεί να αναπροσαρμοσθεί με απόφαση του υπουργού εθνικής οικονομίας.

10. Μπορούν να εισαχθούν στο Χρηματιστήριο οι μετατρέξιμες ομολογίες, οι ανταλλάξιμες και τα παραστατικά δικαιώματος προς κτήση ομολογιών (WARRANTS) μόνο αν οι μετοχές στις οποίες αναφέρονται έχουν εισαχθεί προϋγουμένως στο Χ.Α.Α ή εισάγονται ταυτόχρονα.

3.5 Προϋποθέσεις εισαγωγής στο Χ.Α.Α ομολογιών που έχουν εκδοθεί απο το Ελληνικό δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ, Δήμου και Κοινότητες, απο άλλα Κράτη, Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως αυτών ή απο Διεθνή Οργανισμό Δημοσίου χαρακτήρα.

1. Οι ομολογίες πρέπει να είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες.
2. Όταν εκδίδονται ομολογίες δια δημοσίας εγγραφής, η εισαγωγή πραγματοποιείται μετά τη λήξη της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας είναι δυνατή η υποβολή αιτήσεων εγγραφής. Δεν εφαρμόζεται η διάταξη σε περίπτωση συνεχούς εκδόσεως ομολογιών, όταν η ημερομηνία λήξεως της περιόδου εγγραφής δεν είναι καθορισμένη.
3. Η αίτηση εισαγωγής στι Χ.Α.Α πρέπει να αναφέρεται σε όλες τις ομολογίες της αυτής έκδοσεως.
4. Για να εισαχθούν στο Χ.Α.Α ομολογίες που έχουν εκδοθεί απο το κράτος-μέλος της Ε.Ο.Κ ή οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης αυτών, πρέπει η εμφάνιση των ομολογιών αυτών να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις που ισχύουν σ'αυτό το κράτος -μέλος. Όταν η εμφάνιση των ομολογιών αυτών δεν είναι σύμφωνη με τις Ελληνικές διατάξεις, το Διοικητικό Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου το γνωστοποιεί στο κοινό.

Η εμφάνιση ομολογιών που έχουν εκδοθεί απο τα κράτη εκτός της Ε.Ο.Κ ή απο οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης αυτών ή απο διεθνείς οργανισμούς με δημόσιο χαρακτήρα πρέπει να παρέχει εγγυήσεις για την προστασία των επενδύσεων.

3.6 Οικονομικές Υποχρεώσεις.

Ο εκδότης υποχρεούται να καταβάλλει στο Χ.Α.Α τα εξής ποσά :

1. Δικαίωμα εισαγωγής 200.000 δρχ.

2. Δικαιώματα διαπραγμάτευσης ανα τρίμηνο, τα οποία κυμαίνονται από $0,12 \text{ ‰}$ - $0,22 \text{ ‰}$ επί της τρέχουσας χρηματιστηριακής αξίας των τίτλων, με βάση είτε την τιμή εισαγωγής είτε τη μέση τομή των τίτλων της εταιρίας ή του εκδότη κατά τον τελευταίο μήνα του προηγούμενου τριμήνου.

3. Η εταιρία ανά τρίμηνο καταβάλλει τα εξής δικαιώματα διαπραγμάτευσης :
 1. Ποσοστό $0,12 \text{ ‰}$ όταν η αξία του συνόλου των τίτλων που είχαν εισαχθεί (με βάση τη μέση τιμή του τελευταίου μηνός του προηγούμενου τριμήνου) δεν είναι μεγαλύτερη των 200,000,000 δρχ.

 2. Ποσοστό $0,090 \text{ ‰}$ για ποσό από 200,000,001 μέχρι 500,000,000 δρχ.

 3. Ποσοστό $0,060 \text{ ‰}$ για ποσό από 500,000,001 μέχρι 1000,000,000 δρχ.

 4. Ποσοστό $0,048 \text{ ‰}$ για ποσό από 1000,000,001 μέχρι 3000,000,000 δρχ.

 5. Ποσοστό $0,033 \text{ ‰}$ για ποσό από 3,000,000,001 μέχρι 5000,000,000 δρχ.

 6. Ποσοστό $0,0275 \text{ ‰}$ για ποσό από 5000,000,001 μέχρι 20,000,000,000 δρχ.

7. Ποσοστό $0,022 \frac{0}{00}$ για ποσό πέρα των 20.000,000,000 δρχ.

Το κατώτερο ποσό της τριμηνιαίας συνδρομής ορίζεται σε 50.000 δραχμές. Στη συνδρομή του τριμήνου υπολογίζεται τέλος χαρτοσήμου με κράτηση για τον Ο.Γ.Α. ποσοστού 2,40%.

Ως μέση τιμή των αξιών για τον υπολογισμό των τριμηνιαίων συνδρομών λαμβάνεται η τιμή που υπολογίζει η Στατιστική Υπηρεσία του Χ.Α.Α. βάσει των ημερήσιων τιμών κλεισίματος κάθε αξίας. Σαν τιμή κλεισίματος λαμβάνεται η τιμή προσφοράς για αγορά ή πώληση που αναγράφεται στο Ημερήσιο Δελτίο, όταν αυτή δεν υπάρχει λαμβάνεται η τελευταία τιμή συναλλαγών προδεσμίας και αν και αυτή δεν υπάρχει λαμβάνεται η τελευταία τιμή συναλλαγών τοις μετρητοίς.

Αν καμία από τις πιο πάνω τιμές δεν σημειωθεί, λαμβάνεται η τιμή της στήλης προηγούμενης συναλλαγής. Οι ομολογίες Δανείων του Ελληνικού Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. απαλλάσσονται από το δικαίωμα εγγραφής και κάθε συνδρομής.

4. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΓΟΡΑ Η ΠΩΛΗΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α.

4.1 Γενικά για τις χρηματιστηριακές συναλλαγές.

Οι χρηματιστηριακές συναλλαγές σύμφωνα με το κεφάλαιο Ε΄ του Νόμου 1806/1988 είναι μόνο :

α) Η πώληση τοις μετρητοίς, που σημαίνει ότι η παράδοση του χρηματιστηριακού πράγματος και η αντίστοιχη καταβολή του τμήματος της αξίας

του πρέπει να γίνει εντός 48 ωρών από τη σύναψη της συναλλαγής ή την επόμενη εργάσιμη μέρα.

β) Η πώληση με ειδικές συμφωνίες όπως :

1. Πράξεις επί προθεσμία 15θήμερου. Η εκκαθάριση των οποίων είναι απαραίτητο να γίνει στο τέλος κάθε 15θήμερου κάθε μήνα. Βέβαια για την πραγμάτωση της πράξης αυτής, ακολουθείται η σχετική νομοθετική διαδικασία και καταβάλλονται οι ανάλογες εγγυήσεις στο μέρος των αγοραστών και των πωλητών. Σήμερα οι πράξεις αυτές δεν πραγματοποιούνται σχεδόν καθόλου στο Χ.Α.Α. λόγω των ειδικών συνθηκών που επεκράτησαν σε αυτό τα τελευταία χρόνια.

2. Σύμβαση μεταφοράς, είναι και αυτή πράξη με προθεσμία μιας ή περισσότερων χρηματιστηριακών περιόδων (15θήμερων) που τελούν όμως υπό περιορισμό και συνήθως οι εκκαθαρίσεις γίνονται στις τιμές κλεισίματος τοις μετρητοίς στο τέλος του 15θήμερου. Ο ένας συμβαλλόμενος παραδίδει στον άλλο μια ποσότητα κινητών αξιών, εισπράτοντας το τίμημα στην τρέχουσα τιμή. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, ο πρώτος συμβαλλόμενος επιστρέφει στο δεύτερο τα χρήματα, τα οποία, ανάλογα με τις συνθήκες ως προς την προσφορά και την ζήτηση τίτλων είναι : ίσα μ' αυτά που είχε εισπράξει, είτε είναι περισσότερα από εκείνα (η διαφορά λέγεται report), είτε είναι λιγότερα (η διαφορά λέγεται deport) και παίρνει πίσω τις κινητές αξίες.

3. Πράξεις επί δώρο είναι πράξεις με προθεσμία ή μεταφορά, που τελούν υπό αίρεση. Δηλαδή ο αγοραστής ή ο πωλητής που έχει δικαίωμα εκλογής (option) για να γίνει υποχρεωτική η σύμβαση, δίνει ως αντάλλαγμα (δώρο) στον άλλο συμβαλλόμενο ένα χρηματικό ποσό. Ανάλογα με την πορεία της τιμής της μετοχής προχωρεί σε πραγματοποίηση της πράξης ή σε ακύρωση της, οπότε καταβάλει αποζημίωση και ανάλογα κερδίζει, αν η τιμή της μετοχής έχει ανέβει

ή χάνει αν η τιμή της μετοχής έχει πέσει. Οι όροι και η διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της πώλησης με ειδικές συμφωνίες, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού, ύστερα από γνώμη της επιτροπής κεφαλαιαγοράς.

4. Γενικά κάθε δικαιοπραξία συναφής με τη διενέργεια και την εκτέλεση των παραπάνω συμβάσεων.

Μέχρι να εκδοθεί απόφαση, σύμφωνα με την περίπτωση β' επιτρέπεται να συνάπτονται μόνο πωλήσεις τοις μετρητοίς. Χρηματιστηριακές συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την δημοσίευση του Νόμου 1806/1988 διέπονται από τη νομοθεσία που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψής τους.

Προβλέπονται όμως στη χρηματιστηριακή νομοθεσία και άλλες πράξεις όπως : πράξεις απλές, STELLAGE, διπλού και πολλαπλού δικαιώματος, Δώρου προθεσμίας μιας ημέρας, πράξεις επί διπλασιασμό. Σήμερα όμως όλες αυτές οι κατηγορίες δεν πραγματοποιούνται στο Χ.Α.Α. εδώ και πολλά χρόνια, γιατί αυτές καθαυτές οι πράξεις έχουν αυξημένο ποσοστό κερδοσκοπίας.

4.2 Χρηματιστηριακές συμβάσεις εντός κύκλου.

Οι Χρηματιστηριακές συμβάσεις εντός κύκλου είναι οι συμβάσεις που συνάπτονται με τη συμμετοχή του μέλους του χρηματιστηρίου στη συνεδρίαση του χρηματιστηρίου, με δήλωση προσφοράς από το ένα μέλος του χρηματιστηρίου και αποδοχής της προσφοράς από άλλο μέλος. Οι δηλώσεις αυτές γίνονται με εκφώνηση και αντιφώνηση αντίστοιχα ή με άλλον τρόπο, που θα διασφαλίζει τη δημοσιότητα των δηλώσεων και ο οποίος καθορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο του χρηματιστηρίου.

Η σύμβαση εντός κύκλου γίνεται εφ' όσον γίνει η καταγραφή των στοιχείων της και η έγγραφη ανακοίνωση τους προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Χρηματιστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ν.1806/1988 περί «**διαφάνειας των συναλλαγών**».

Κάθε μέλος του χρηματιστηρίου μπορεί να κάνει χρηματιστηριακές συμβάσεις εντός κύκλου. Το διοικητικό συμβούλιο του χρηματιστηρίου μπορεί να κάνει χρηματιστηριακές συμβάσεις εντός κύκλου. Το διοικητικό συμβούλιο του χρηματιστηρίου καθορίζει τη διάρκεια των συνεδριάσεων η οποία πρέπει να είναι τουλάχιστον τεσσάρων ωρών. Για κάθε αξία μπορούν να γίνουν συναλλαγές σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης.

4.3 Χρηματιστηριακές συμβάσεις εκτός κύκλου.

Χρηματιστηριακές συμβάσεις εκτός κύκλου συνάπτονται χωρίς κάποια συμμετοχή του μέλους του χρηματιστηρίου στη συνεδρίαση του χρηματιστηρίου.

Η σύναψη αυτού του είδους σύμβασης, επιτρέπεται μόνο στις ανώνυμες Χρηματιστηριακές εταιρίες και με τις εξής προϋποθέσεις :

1. Το μετοχικό κεφάλαιο της ανώνυμης χρηματιστηριακής εταιρίας πρέπει να είναι τουλάχιστον 200 εκατ. δραχμές. Ύστερα από γνώμη της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και με απόφαση του υπουργού, το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται.

2. Η ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρία πρέπει να υποβάλλει γραπτώς προς το χρηματιστήριο, κατάλογο των αξιών για τις οποίες θα συνάπτει συμβάσεις εκτός κύκλου και να έχει αναρτημένο στα γραφεία της στο χώρο του χρηματιστηρίου,

πίνακα που περιλαμβάνει τις αξίες, τις τιμές αγοράς και πώλησης που θα προσφέρει κάθε φορά, καθώς και το κατώτατο όριο της ποσότητας αξιών που υποχρεούται να καλύπτει κατά εντολέα.

3. Ο πωλητής ή αγοραστής αξιών πρέπει να έχει δηλώσει στην ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρία ότι επιθυμεί να γίνει η σύμβαση εκτός κύκλου.

Η ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρία υποχρεούται να καλύγει την προσφορά ή τη ζήτηση των αξιών στην τιμή που έχει γραμμένη στον αναρτημένο πίνακα κατά την στιγμή υποβολής του αιτήματος και μέχρι το όριο ποσότητας που δηλώνει στον ίδιο πίνακα. Αν ο εντολέας συμφωνήσει, η σύμβαση μπορεί να γίνει στην τιμή και την ποσότητα που συνομολογούν τα δύο μέρη.

Στις εκτός κύκλου συμβάσεις η ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρία πρέπει να αναγγείλει αμέσως και εγγράφως στο χρηματιστήριο τη σύναψη σύμβασης εκτός κύκλου. Ως έγγραφο θεωρείται και το τηλετυπικό μήνυμα αλλά και κάθε άλλο μέσο που εξασφαλίζει ασφαλή πληροφόρηση. Η αναγγελία αυτή περιλαμβάνει τα στοιχεία που η νομοθεσία θεωρεί αναγκαία, για την πληρότητα των δηλώσεων προσφοράς (εκφώνησης) και αποδοχής (αντιφώνησης) στις συμβάσεις εντός κύκλου.

Πρέπει επίσης η Ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρία να τηρεί όλες τις άλλες υποχρεώσεις που προβλέπει ο νόμος, σχετικά με τη λήψη εντολών και τη σύναψη χρηματιστηριακών συμβάσεων. Οι χρηματιστηριακές συμβάσεις εκτός κύκλου συνάπτονται κατά τις ώρες εργασίας των αρμοδίων υπηρεσιών του χρηματιστηρίου.

Μια χρηματιστηριακή σύμβαση που συνάπτεται στο χώρο και κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων του χρηματιστηρίου χωρίς όμως συμμετοχή στη διαδικασία που προβλέπεται για τις συμβάσεις εντός κύκλου (εκφώνηση - αντιφώνηση), θεωρείται ως σύμβαση εκτός κύκλου, εφόσον πληρούνται οι όροι των προηγούμενων παραγράφων.

4.4 Χρηματιστηριακές συμβάσεις με συμψηφιστική εγγραφή αντιθέτων εντολών

Κάθε μέλος του χρηματιστηρίου μπορεί να συνάπτει χρηματιστηριακή σύμβαση εκτελώντας αντίθετες μεταξύ τους εντολές αγοράς και πώλησης χωρίς συμμετοχή στη συνεδρίαση του χρηματιστηρίου, μόνο στην περίπτωση πώλησης ονομαστικών μετοχών Ανώνυμης Εταιρίας και εφόσον με την πώληση αυτή αυτός που αποκτά τις μετοχές συγκεντρώνει μετοχές που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 10% του μετοχικού κεφαλαίου της εκδότριας των μετοχών εταιρίας.

Για να συναφθεί η προηγούμενη σύμβαση χρειάζεται άδεια του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου του χρηματιστηρίου και της επιτροπής κεφαλαιαγοράς, οι οποίοι ελέγχουν εάν υπάρχουν οι προϋποθέσεις που ορίζει αυτή η διάταξη και εάν η σύμβαση είναι αυθεντική.

Η εντολή για σύμβαση με συμψηφιστική εγγραφή είναι πάντα έγγραφη και περιλαμβάνει την τιμή της σύμβασης, η οποία καθορίζεται ελεύθερα μεταξύ των συναλλασσομένων.

Το μέλος του χρηματιστηρίου που συνάπτει χρηματιστηριακή σύμβαση με συμψηφιστική εγγραφή είναι υποχρεωμένο να την αναγγείλει αμέσως και

εγγράφως στο χρηματιστήριο. Η αναγγελία αυτή μπορεί να γίνει με κάθε μέσο επικοινωνίας που εξασφαλίζει ασφαλή πληροφόρηση, ως έγγραφο νοείται και το τηλετυπικό μήνυμα. Η αναγγελία πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που η νομοθεσία θεωρεί αναγκαία για την πληρότητα των δηλώσεων προσφοράς (εκφώνησης) και αποδοχής (αντιφώνησης) στις συμβάσεις εκτός κύκλου.

4.5 Απαραίτητες γνώσεις για τις συναλλαγές στο Χ.Α.Α.

1. Η αγορά μετοχών (επειδή αυτές κυρίως ενδιαφέρουν μόνο του ότι η απόδοσή τους είναι κυμαινόμενη και όχι σταθερή όπως των ομολόγων και των ομολογιών) γίνεται μόνο μέσω των τακτικών μελών του Χ.Α.Α., Αωνύμων Χρηματιστηριακών Εταιριών και χρηματιστών.

2. Η εντολή αγοράς ή πώλησης δίνεται σε συγκεκριμένο χρηματιστή ή Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρία. Όσοι ζουν στην επαρχία όπου δεν υπάρχει υποκατάστημα του Χ.Α.Α., μπορούν να απευθυνθούν σε μια τράπεζα, η οποία θα διαβιβάσει την εντολή σε ένα από τα επίσημα μέλη του Χ.Α.Α.

3. Το επίσημο μέλος του Χ.Α.Α. που πέρνει την εντολή αναλαμβάνει να την εκτελέσει. Οι εντολές πρέπει να είναι σαφής, ως προς το αντικείμενο, την ποσότητα των μετοχών και την τιμή.

Οι εντολές αυτές πρέπει να είναι:

α) ΣΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ: Σημαίνει ότι ο εντολέας δίνει εντολή και επαφίεται στην κρίση του χρηματιστή για το τι εκτιμά αυτός το καλύτερο.

β) ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΗ ΤΙΜΗ: Σημαίνει ότι ο εντολέας καθορίζει την τιμή που θα εκτελέσει την εντολή ο χρηματιστής ή ο χρηματιστηριακός εκπρόσωπος.

γ) ΠΕΡΙΠΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΤΙΜΗ: Καθορίζει ο εντολέας μια τιμή και αφήνει ένα ποσοστό απόκλισης στην κρίση του εντολοδόχου.

δ) ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ Η ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ: Είναι σαφής εδώ η εντολή.

ε) ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΟ « ΤΑΜΠΛΩ » ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ ΔΙΝΕΤΑΙ Η ΕΝΤΟΛΗ.

Για να δοθεί η εντολή και να εκτελεστεί πρέπει να καταβληθούν εγγυήσεις από τους εντολείς (προκαταβολές, παράδοση τίτλων, κ.λ.π.) όμως στην πράξη κυριαρχεί η καλή πίστη, καθοριστικό μέχρι σήμερα στοιχείο για την ομαλή λειτουργία του Χ.Α.Α.

4. Ο χρηματιστής και η χρηματιστηριακή εταιρία εισπράτουν προμήθεια από τους εντολείς για την εκτέλεση των εντολών.

α) Για συνολικό ποσό συναλλαγής μέχρι 1,000,000 δραχμές, ποσοστό 1%.

β) Για συνολικό ποσό 1,000,001 δραχμές μέχρι 3,000,000 δραχμές ποσοστό 0,75%

γ) Για συνολικό ποσό από 3,000,001 και πάνω ποσοστό 0,50%.

Κατώτερο όριο μεσιτικών δικαιωμάτων κατά συναλλαγή είναι δραχμές 100. Σε περίπτωση μεταβίβασης ονομαστικών μετοχών καταβάλλεται επιπλέον $3\frac{0}{100}$ της αξίας τους ως δικαίωμα μεταβίβασης.

5. Οι χρηματιστηριακές συναλλαγές γίνονται κάθε εργάσιμη μέρα, όλο το χρόνο από Δευτέρα ως και Παρασκευή (εκτός του Ιουλίου και του Αυγούστου που γίνονται από Δευτέρα μέχρι και Πέμπτη) στις ώρες από 8.30 μέχρι 12.30 το μεσημέρι.

6. Τα χρηματιστηριακά γραφεία εργάζονται από τις 8.30 π.μ. μέχρι τις 13.30 κάθε εργάσιμη μέρα.

7. Οι συναλλαγές γίνονται ή τοις μετρητοίς ή επι προθεσμία.

8. Για κάθε συναλλαγή εκδίδεται « πινακίδιο εκτέλεσης συναλλαγής», στο οποίο αναγράφεται, το είδος της συναλλαγής, το είδος και η ποσότητα του αντικειμένου της, η τιμή κατά μονάδα και το συνολικό τίμημα. Το πινακίδιο αυτό αποτελεί απόδειξη της συναλλαγής.

9. Αν κατατεθούν σε χρηματιστηριακό γραφείο χρήματα ως εγγύηση (τα ονομαζόμενα περιθώρια) ζητείται ειδική απόδειξη του χρηματιστηρίου.

10. Τόσο για συναλλαγές για τις οποίες εκδόθηκε « πινακίδιο » όσο και για τα «περιθώρια » για τα οποία υπάρχει απόδειξη, ευθύνεται το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Ασφαλείας Χρηματιστηριακών Συναλλαγών.

Το κεφάλαιο αυτό συστάθηκε για να παρέχει εγγύηση για τις συναλλαγές που πραγματοποιούν οι χρηματιστές, οι οποίοι μετέχουν υποχρεωτικά σε αυτό.

11. Όταν λήξουν οι καθημερινές συνεδριάσεις του Χ.Α.Α. γίνονται οι εκκαθαρίσεις των πράξεων της ημέρας και συντάσσεται από τον κυβερνητικό επόπτη το ημερήσιο δελτίο τιμών του Χ.Α.Α. Σε αυτό αναγράφονται οι τιμές που διαμορφώνονται κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης και με την αναγραφή τους εκεί είναι κατά το νόμο αδιάβλητες και παραδεκτές από κάθε αρχή.

12. Το μέλος του χρηματιστηρίου συνάπτει συμβάσεις μόνο για λογαριασμό του εντολέα του, μη μέλους του χρηματιστηρίου. Κατ' εξαίρεση:

α) Μέλος του χρηματιστηρίου συνάπτει σύμβαση για δικό του λογαριασμό ή για λογαριασμό άλλου μέλους του χρηματιστηρίου, μόνο αν η σύμβαση συνάπτεται εκτός κύκλου (εκφώνηση, αντιφώνηση) και τηρείται η διαδικασία για τις εντός κύκλου συμβάσεις.

β) Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρία η οποία πληρεί τις προϋποθέσεις του άρθρου « περί χρηματιστηριακών συμβάσεων εκτός κύκλου » επιτρέπεται να συνάπτει για δικό της λογαριασμό εκτός κύκλου σύμβαση και με μέλος του χρηματιστηρίου, το οποίο μπορεί να συναλλάσσεται μαζί της τόσο για λογαριασμό εντολέα του όσο και για δικό του λογαριασμό.

5. Η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΓΟΡΑ ΤΟ Χ.Α.Α.

5.1 Έννοια - Σκοπός

Παράλληλη Χρηματιστηριακή Αγορά είναι μια οργανωμένη αγορά χρεογράφων στην οποία εισάγονται αξίες (κυρίως μετοχές), που δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις εισαγωγής τους στην κύρια αγορά. Η

παράλληλη αγορά του Χ.Α.Α είναι επίσημη. Λειτουργεί δε στο πλαίσιο του Χ.Α.Α με την υπάρχουσα κρατική εποπτεία και τους ισχύοντες γι' αυτό κανονισμούς αλλά με διαφορετικές προϋποθέσεις εισαγωγής μετοχών.

Με τη σύσταση της εξυπηρετούνται οι εξής σκοποί:

- 1) Οι επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους που θέλουν ν' αντλήσουν κεφάλαια με την διαδικασία του Χ.Α.Α.
- 2) Οι επενδυτές που επιθυμούν ν' αγοράσουν μετοχές των παραπάνω εταιριών, με την καθαρότητα, τη δημοσιότητα και τις εγγυήσεις που περιέχει το Χ.Α.Α.
- 3) Η εθνική οικονομία γιατί μέσα απο την παράλληλη αγορά δίνεται η δυνατότητα σε επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους να εκσυγχρονιστούν και να αναπτύχθουν.

Η παράλληλη αγορά ανήκει σε Ν.Π.Δ.Δ (που είναι και το Χ.Α.Α αν και λειτουργεί με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια αρ. 51 παρ 1/β' Ν.1892/1990).

Όλες οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης και της φορολογικής, που ισχύουν για την κύρια αγορά, ισχύουν και για την παράλληλη αγορά.

5.2 Άρθρο 32 Ν 1806/1988.

Σύμφωνα μ' αυτό :

- 1) Η παράλληλη αγορά ιδρύεται με προεδρικό διάταγμα (το διάταγμα

εκδόθηκε και είναι το Π.Δ.489/1989).

2) Στην παράλληλη αγορά αντικείμενο συναλλαγών είναι αξίες που δεν είναι εισηγμένες στην κύρια αγορά του Χ.Α.Α.

3) Οι λεπτομέρειες λειτουργίας της καθορίζονται με απόφαση του ΥΠΕΘΟ.

4) Στην παράλληλη αγορά επιτρέπεται μόνο η πώληση τοις μετρητοίς.

5) Για να μεταδερθούν αξίες από την πώληση στην κύρια αγορά του Χ.Α.Α χρειάζεται αίτηση του εκδότη τους και ακολουθείται στη συνέχεια η διαδικασία που προβλέπεται στη συνέχεια για την εισαγωγή αξίων στην κύρια αγορά. Με απόφαση του ΥΠΕΘΟ, μετά από γνώμη της επιτροπής κεφαλαιαγοράς μπορούν να επιτρέγουν παρεκλίσεις από αυτή τη διαδικασία, εφόσον όμως έχουν τηρηθεί οι αντίστοιχες υποχρεώσεις του εκδότη αξίων για την εισαγωγή τους στην παράλληλη αγορά.

6) Οι διατάξεις της νομοθεσίας που διαθέτουν τη λειτουργία της κύριας αγοράς διέπουν και τη λειτουργία της παράλληλης αγοράς. Το ίδιο ισχύει και για τις υποχρεώσεις και την ευθύνη των μελών του Χ.Α.Α.

7) Οι διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας που αναφέρονται στις αξίες που έχουν εισαχθεί και τους κομιστές του, εφαρμόζονται και στην παράλληλη αγορά .

5.3 Προϋποθέσεις εισαγωγής μετοχών στην παράλληλη αγορά.

Σύμφωνα με την απόφαση αριθ 119 ΕΚ 50454 της 15-12-89 του ΥΠΕΘΟ ορίζονται οι εξής προϋποθέσεις για να εισάγει μια ανώνυμη εταιρία τις μετοχές της στην παράλληλη αγορά.

1) Ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων (μετοχικό και αποθεματικά) τουλάχιστον Δρχ 100 εκατομμυρίων (αλλάζει με απόφαση του ΥΠΕΘΟ). Για τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων λαμβάνονται υπ' όψιν και τα νέα κέρδη σε νέο.

2) Να έχει δημοσιεύσει τουλάχιστον τρεις ισολογισμούς ,από τους οποίους ο τελευταίος να έχει ελεχθεί από το σώμα ορκωτών λογιστών και να έχει ικανοποιητική περιουσιακή διάρθρωση με βάση τον τελευταίο ισολογισμό της.

3) Να έχει ικανοποιητικά κέρδη εκμετάλλευσης κατά την τελευταία τριετία.

Εξαιρέση στις υπ' αριθμόν 2, 3, προϋποθέσεις αποτελούν οι περιπτώσεις νεοσύστατων εταιριών ή εταιριών με βίο βραχύτερο των τριών ετών ή και εταιριών που για ειδικούς λόγους δεν παρουσίασαν ικανοποιητικά κέρδη σε ένα από τα τρία προ της αιτήσεως της εισαγωγής χρόνια, αν η εισαγωγή των μετοχών της εταιρίας είναι προς το συμφέρον της και υπάρχει βεβαιότητα ότι οι επενδυτές έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για να σχηματίσουν σαφή γνώμη για την εταιρία και τις μετοχές της.

Στην περίπτωση αυτή η απόφαση της εισαγωγής λαμβάνεται από την επιτροπή κεφαλαιαγοράς μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Χρηματιστηρίου. Όταν η εταιρία πληρεί τις προϋποθέσεις εισαγωγής των μετοχών

της, η απόφαση λαμβάνεται από το ΔΣ. του Χ.Α.Α. με πλειοψηφία 3/5 του συνόλου των μελών του.

4. Η υπογήφια εταιρία θα πρέπει να προβεί σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου ίση τουλάχιστον με το 15% αυτού. Οι μετοχές που προέρχονται από την αύξηση αυτή, διατίθενται στο κοινό με δημόσια εγγραφή πριν από την εισαγωγή τους στην παράλληλη αγορά.

Για την με δημόσια εγγραφή κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου απαιτείται απόφαση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς. Η διασπορά των μετοχών της εταιρίας στο ευρύ κοινό αποδεικνύεται με κατάσταση που υποβάλλει η εταιρία στο Χ.Α.Α. Υπάρχει δε επαρκής διασπορά όταν οι μετοχές βρίσκονται στα χέρια 100 τουλάχιστον φυσικών οι νομικών προσώπων.

Δεν απαιτείται αύξηση του Μ.Κ. σε περίπτωση που μια εταιρία έχει εισηγμένες μετοχές σε κύρια ή παράλληλη αγορά του χρηματιστηρίου ενός ή περισσότερων κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. προκειμένου να εισαχθούν οι μετοχές της στην παράλληλη αγορά του Χ.Α.Α. Επίσης εξαιρούνται από την υποχρέωση αύξησης του Μ.Κ. και οι νέες εταιρίες που προέρχονται από συγχώνευση δύο ή περισσότερων εισηγμένων στην παράλληλη αγορά εταιριών ή από απορρόφηση εταιριών εκ των οποίων η μία έχει εισηγμένες τις μετοχές της στην παράλληλη αγορά του Χ.Α.Α.

5. Να υπάρξει ανάδοχος έκδοσης (UNDERWRITER) που είναι συνήθως μια τράπεζα. Για την ανάδοχο ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στην περίπτωση αναδόχου εισαγωγής της μετοχής στην κύρια αγορά.

6. Η εταιρία δημοσιεύει, πριν την έναρξη των εγγραφών συμμετοχής στην αύξηση του Μ.Κ., ενημερωτικό δελτίο, το περιεχόμενο του οποίου ορίζεται με απόφαση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του Χ.Α.Α.

Πριν τη δημοσίευσή του το δελτίο αυτό εγγρίνεται από το Δ.Σ. του χρηματιστηρίου και πρέπει να βρίσκεται στη διάθεση των επενδυτών δέκα εργάσιμες ημέρες πριν από την έναρξη εγγραφών συμμετοχής στην αύξηση του κεφαλαίου.

Ενημερωτικό δελτίο δημοσιεύεται και σε περίπτωση αύξησης του Μ.Κ. με καταβολή μετρητών, εταιριών που έχουν ήδη τις μετοχές τους εισηγμένες στην παράλληλη αγορά.

7. Εταιρίες που τηρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής τους στην κύρια αγορά του χρηματιστηρίου μπορούν με απόφασή τους να εισαχθούν στην παράλληλη αγορά.

8. Με απόφαση του Δ.Σ. του Χ.Α.Α. και ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής κεφαλαιαγοράς οι κινητές αξίες που έχουν εισαχθεί στην Παράλληλη Αγορά του Χ.Α.Α. μπορούν να μεταφερθούν στην κύρια αγορά εφόσον ο εκδότης τους πληρεί τις προϋποθέσεις εισαγωγής στην αγορά αυτή.

Για την εισαγωγή στην παράλληλη Αγορά του Χ.Α.Α. πρέπει οι μετοχές να έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία και να είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες. Δεν είναι δεκτές μετοχές σε προσωρινούς τίτλους, εκτός αν το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. κρίνει ότι ο εκδότης παρέχει τις εγγυήσεις για την προστασία των επενδυτών. Επίσης η αίτηση εισαγωγής μετοχών στην παράλληλη αγορά πρέπει να αφορά όλες τις μετοχές της ίδιας κατηγορίας (κοινές, προνομιούχες, ονομαστικές, ανώνυμες).

9. Αν εισαχθούν στην παράλληλη αγορά του χρηματιστηρίου μετοχές εταιρίας με έδρα ένα κράτος - μέλος της Ε.Ο.Κ., πρέπει η εμφάνιση των μετοχών αυτών να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις που ισχύουν σ' αυτό το κράτος - μέλος. Αν διαφέρουν το Δ.Σ. του χρηματιστηρίου θα πρέπει να το γνωστοποιεί στο επενδυτικό κοινό.

Σχετικά με την εμφάνιση των μετοχών Εταιριών με έδρα κράτος μέλος εκτός Ε.Ο.Κ. θα πρέπει η εταιρία να δίνει επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των επενδυτών.

Για να εισαχθούν οι μετοχές μιας εταιρίας με έδρα κράτος εκτός Ε.Ο.Κ. στο Χ.Α.Α., προϋπόθεση είναι η προηγούμενη εισαγωγή μετοχών της στη κύρια και στην παράλληλη αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών που έχει την έδρα της η εταιρία ή της χώρας που οι μετοχές της έχουν τη μεγαλύτερη διασπορά.

10. Με την υποβολή της αίτησης εισαγωγής μετοχών στην παραλληλη αγορά καταβάλλεται από την εταιρία παράβολο 50.000 δρχ.

5.4 Προϋποθέσεις εισαγωγής Ομολογιών στην Παράλληλη Αγορά.

Οι προϋποθέσεις εισαγωγής Ομολογιών στην παράλληλη αγορά του καθορίζονται με την απόφαση αριθμού ΕΚ 50454 της 15-12-1989 του ΥΠΕΘΟ είναι:

1. Η νομική κατάσταση της εταιρίας πρέπει να είναι σύμφωνη με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς, όσον αφορά την ίδρυση και τη λειτουργία της. Επίσης

πρέπει και η νομική κατάσταση των ομολογιών της εταιρίας να γίνει σύμφωνη με τους νόμους. Οι ομολογίες πρέπει να είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες.

2. Το ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων της εκδότριας εταιρίας (Μ.Κ. και αποθεματικά) πρέπει να είναι δρχ. 100 εκατ. (μεταβάλλεται με απόφαση του ΥΠΕΘΟ) με βάση τον τελευταίο προ της έκδοσης των ομολογιών ισολογισμό της εταιρίας. Επίσης η εταιρία θα πρέπει να πληρεί τις προϋποθέσεις 1, 2, 3, και 4, που ισχύουν και για την εισαγωγή μετοχών στην παράλληλη αγορά και αναφέρονται στη διάρκεια λειτουργίας της, την περιουσιακή της διάρθρωση και τα οικονομικά της αποτελέσματα.

3. Όταν εκδίδονται ομολογίες με δημόσια εγγραφή, η εισαγωγή τους στην παράλληλη αγορά γίνεται μετά την λήξη της περιόδου εγγραφών για την κάλυψη της έκδοσης. Δεν εφαρμόζεται αυτή η διάταξη όταν πρόκειται για περίπτωση συνεχούς έκδοσης ομολογιών, όταν η μερομηνία λήξης της περιόδου εγγραφών δεν είναι καθορισμένη.

4. Το ύψος του εκδιδόμενου ομολογιακού δανείου μαζί με τα ανεξόφλητα υπόλοιπα προηγούμενων δανείων, κατά το χρόνο έκδοσης του δανείου, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το μισό της λογιστικής καθαρής θέσης της εταιρίας.

5. Το ελάχιστο ύψος ομολογιακού δανείου που απαιτείται προκειμένου να είναι δυνατή η εισαγωγή των ομολογιών της έκδοσης στο Χρηματιστήριο, πρέπει να ανέρχεται στο ποσό των 20 εκατ. δραχμών (το ελάχιστο αυτό αναπροσαρμόζεται με απόφαση του ΥΠΕΘΟ).

6. Η αίτηση εισαγωγής στην Παράλληλη αγορά ομολογιών που έχουν εκδοθεί από εταιρίες με έδρα άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ο.Κ., απαιτείται η εμφάνιση τους

να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις που ισχύουν σ' αυτό το κράτος μέλος. Αν η εμφάνιση δεν είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες στην Ελλάδα διατάξεις το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. γνωστοποιεί αυτό στο κοινό. Γενικά η εμφάνιση των ομολογιών που έχουν εκδοθεί στην Ελλάδα ή σε ένα κράτος μέλος της Ε.Ο.Κ. πρέπει να ανταποκρίνεται στις διατάξεις που ισχύουν στην Ελλάδα ή σε αυτό το κράτος μέλος.

Μπορούν να εισαχθούν στην παράλληλη αγορά οι μετατρέξιμες ή ανταλλάξιμες ομολογίες και τα παραστατικά δικαιώματος για απόκτηση ομολογιών (WARRANTS) μόνο αν οι μετοχές ή οι ομολογίες στις οποίες αναφέρονται έχουν προηγουμένως εισαχθεί ή εισάγονται ταυτόχρονα στην κύρια ή στην παράλληλη αγορά του Χ.Α.Α. Με απόφαση του Δ.Σ. του Χ.Α.Α. ορίζονται τα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβάλλει η αιτούσα Εφορία για την εισαγωγή των τίτλων της στην παράλληλη αγορά καθώς και οι υποχρεώσεις των εταιριών για ενημέρωση, του χρηματιστηρίου και του επενδυτικού κοινού.

Το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. μπορεί να απορρίπτει αίτηση για εισαγωγή κινητών αξιών, αν η κατάσταση του εκδότη είναι τέτοια, ώστε να μην εξυπηρετεί τα συμφέροντα των επενδυτών.

Επίσης το Δ.Σ. μπορεί να θέττει οποιοδήποτε ειδικό όρο κρίνει αναγκαίο, στην εισαγωγή κινητών αξιών στην παράλληλη αγορά προκειμένου να προστατεύσει τους επενδυτές. Επίσης το Δ.Σ. του χρηματιστηρίου μπορεί να θέττει οποιοδήποτε ειδικό όρο κρίνει αναγκαίο, στην εισαγωγή κινητών αξιών στην παράλληλη αγορά προκειμένου να προστατεύσει τους επενδυτές.

Επίσης το Δ.Σ. του χρηματιστηρίου μπορεί να αρνηθεί την εισαγωγή στην παράλληλη αγορά του Χ.Α.Α., κινητών αξιών που έχουν ήδη εισαχθεί σε

παράλληλη αγορά αλλού ή άλλων κρατών μελών της Ε.Ο.Κ., όταν ο εκδότης δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του στο χρηματιστήριο αυτού του κράτους μέλους.

Κατά των αποφάσεων άρνησης εισαγωγής μιας κινητής αξίας στην παράλληλη αγορά, εκτός αν ζητήσει το ΔΣ. συμπληρωματικές πληροφορίες οπότε, η απόφαση του κοινοποιείται εντός των επομένων έξι μηνών από την παροχή των συμπληρωματικών πληροφοριών. Αν η απόφαση δεν εκδοθεί εντός των προθεσμιών αυτών θεωρείται σιωπηρή απόφαση απόρριψης της αίτησης, η οποία υπόκεινται σε αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Επίσης οι εισηγμένες στην παράλληλη αγορά εταιρίες πρέπει να δημοσιεύσουν εξαμηνιαία λογιστική κατάσταση (Π.Δ. 360/85) και υπόκεινται στις ίδιες διατάξεις του κανονισμού λειτουργίας του Χ.Α.Α. για τις εισηγμένες εταιρίες στην κύρια Αγορά.

5.5 Οικονομικές Υποχρεώσεις.

Μετά την απόφαση εισαγωγής η εταιρία ή ο εκδότης υποχρεούται να καταβάλλει στο Χ.Α.Α. :

1. Δικαιώματα εισαγωγής στην παράλληλη αγορά 50.000 δρχ. όταν πρόκειται για εισαγωγή μετοχών ή ομολογιών.

Δικαιώματα διαπραγμάτευσης ανά τρίμηνο, τα οποία υπολογίζονται με ποσοστά κυμαινόμενα από 0,01 % - 0,00125% επί της τρέχουσας χρηματιστηριακής αξίας των εισαγόμενων αξιών, με βάση είτε την τιμή εισαγωγής των τίτλων στην παράλληλη αγορά είτε την μέση τιμή των τίτλων της εταιρίας ή του εκδότη κατά τον τελευταίο μήνα του προηγούμενου τριμήνου.

Τα δικαιώματα διαπραγμάτευσης που καταβάλει η εταιρία καθορίζονται ως εξής;

- 1.. Ποσοστό $0,075\%$ όταν η αξία του συνόλου των τίτλων που έχουν εισαχθεί, όπως υπολογίζεται παραπάνω, δεν είναι μεγαλύτερη των 200 εκατομ. δρχ.
2. Ποσοστό $0,060\%$ για ποσό από 200,000,001 - 500,000,000 δρχ.
3. Ποσοστό $0,035\%$ για ποσό από 500,000,001 - 1,000,000,000 δρχ.
4. Ποσοστό $0,025\%$ για ποσό άνω των 1,000,000,001 δρχ.

Το κατώτερο ποσό τριμηνιαίας συνδρομής είναι 30,000 δρχ.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Χ.Α.Α., ορίζεται η μονάδα διαπραγμάτευσης των τίτλων που εισάγονται στην παράλληλη αγορά. Αυτή μπορεί να είναι οι 10 ή οι 25 μετοχές ή ομολογίες ανάλογα με την τιμή εισαγωγής αυτών στην παράλληλη αγορά.

6. ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΤΗΣ.

6.1 Διακοπή διαπραγμάτευσης μετοχικής αξίας.

Μια τέτοια απόφαση λαμβάνεται από τον πρόεδρο του Χ.Α.Α. όταν εντός μιας συνεδρίασης σημειώνεται απότομη και αδικαιολόγητη διακύμανση της τιμής μιας μετοχικής αξίας.

6.2 Διαγραφή κινητής αξίας

Αυτεπάγγελτα ή κατόπιν εισήγησης του Δ.Σ. του χρηματιστηρίου μπορεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να αποφασίσει τη διαγραφή μιας κινητής αξίας από το χρηματιστήριο Αθηνών όταν έχει την πεποίθηση ότι λόγω ειδικών συνθηκών η ομαλή και κανονική λειτουργία της αγοράς, δεν μπορεί να διατηρηθεί για αυτή την κινητή αξία.

Επίσης ισχύουν οι διατάξεις όπου η απόφαση διαγραφής μιας εταιρίας από το χρηματιστήριο είναι υποχρεωτική για την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ύστερα από αίτηση ή γνωμοδότηση του Δ.Σ του χρηματιστηρίου για τους ακόλουθους λόγους;

1. Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας κάτω των 50,000,000 δρχ.
2. Μη συμμόρφωση της εταιρίας προς τις γενικές ή ειδικές αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή προς τον κανονισμό του χρηματιστηρίου.

3. Αν επι τρία συνεχή χρόνια η εταιρία δε μοιραστεί το υπό του Ν. 1290/20 προβλεπόμενο υποχρεωτικό μέρισμα 6% επί της ονομαστικής αξίας της μετοχής.

4. Αν το ύψος των συναλλαγών, σε σχέση με το συνολικό αριθμό των μετοχών της, δεν υπεβεί σε ποσοστό το 10% το χρόνο.

6.3 Αναστολή Διαπραγμάτευσης Κινητής αξίας.

Ο πρόεδρος του Χρηματιστηρίου Αθηνων μπορεί να αναστέλλει τη διαπραγμάτευση μιας κινητής αξίας όταν :

1. Δεν ασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία της αγοράς.
2. Απειλείται προσωρινά η ομαλή λειτουργία της αγοράς.
3. Όταν το επιβάλλει η προστασία των επενδυτών.

6.4 Διαγραφή κινητής αξίας από την παράλληλη αγορά.

Οι λόγοι διαγραφής των μετοχών εταιρίας από την παράλληλη αγορά είναι οι ίδιοι που ισχύουν κάθε φορά για τη διαγραφή των μετοχών από την επίσημη χρηματιστηριακή αγορά.

Η απόφαση για τη διαγραφή ανήκει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μετά από την εισήγηση του Δ,Σ του Χ.Α.Α.

7. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ (ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)

7.1 Η στροφή προς το Χ.Α.Α.

Θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς, παίρνοντας υπ' όψιν του τα δεδομένα από τα μεγάλα χρηματιστήρια του εξωτερικού, ότι στη δεκαετία του '80 (μολονότι σημειώθηκε η έντονη κρίση του « μαύρου Οκτωβρίου 1987 ») οι αποδόσεις των χρηματιστηρίων ήταν ικανοποιητικά ωφέλιμες.

Η άνοδος των τιμών στο Χ.Α.Α. ξεκίνησε από το 1986 και προχώρησε κάπως ομαλά μέχρι το τέλος του 1988. Το πρώτο σοβαρό άλμα έγινε το 1989 και το πολύ μεγάλο στο πρώτο εξάμηνο του 1990 όπου φτάσαμε στο σημείο ο ετήσιος όγκος συναλλαγών του 1986, έφτασε να είναι ο ημερήσιος στο 1ο εξάμηνο του 1990, Ιδιαίτερα μετά τις εκλογές της 8-4-90, οι δείκτες σημείωσαν «ρεκόρ».

Η στροφή προς το Χ.Α.Α. φαίνεται από τον ακόλουθο πίνακα στον οποίο εμφανίζεται η εξέλιξη του Γενικού Δείκτη Τιμών που καταρτίζει το Χ.Α.Α. και έχει έτος βάσης το 1980 (1980;100)

Γενικός Δείκτης τιμών

31/12/1981	: 86,59
31/12/1982	: 93,42
31/12/1983	: 58,26
31/12/1984	: 59018
31/12/1985	: 70,95
31/12/1986	: 103,86
31/12/1987	: 272,47
31/12/1988	: 279,65
31/12/1989	: 459,43
20/7/1990	: 1.597,90

Από τον πίνακα παρατηρούμε ότι: μετά το 1981 και για μια 5ετία (1981-1985) ο γενικός δείκτης ήταν κάτω του έτους βάσης 1980. Από το 1986 αρχίζει μια ανοδική πορεία και φτάνουμε στη μεγάλη έκρηξη (+1.138,41 μονάδες στις 20/7/1990) που σημειώθηκε το 1ο εξάμηνο το 1990.

7.2 Η έκρηξη του 1990

α) Συναλλαγές σε μετοχές 1970- 1ο εξάμηνο 1990.

Η κίνηση ενός χρηματιστηρίου αξιών φαίνεται κυρίως από τις συναλλαγές, στο Χ.Α.Α. παρουσίασαν μεταξύ του 1970- 1ου εξαμήνου του 1990 την ακόλουθη εξέλιξη: (σε εκατομμύρια δραχμές).

1970	:1,354	1981	: 3,025
1971	:1,354	1982	: 2,459
1972	:1,354	1983	:1,480
1973	:7,162	1984	:1,314
1974	:6,954	1985	:2,384
1975	:4,878	1986	:4,529
1976	:4,675	1987	:59,618
1977	:5,064	1988	:44,380
1978	:5,527	1989	:88,997
1979	:6,193	Α΄ εξαμ. 1990	:305,468
1980	:3,675		

β) Οι συνολικές κατά κατηγορία και κατά μήνα συναλλαγές στο Χ.Α.Α. το 1989 και το 1ο εξάμηνο του 1990 ήταν :

Συναλλαγές στο Χ.Α.Α. το 1989 κατά μήνα
σε εκατ. δραχμές.

	Ομολογίες	Μετοχές		Σύνολο Μετοχών	Γ. Σύνολο Μετοχών Ομολογιών
		Τραπεζικές	Βιομηχανικές		
ΙΑΝ.	177,38	1124,70	719,58	1844,28	2021,66
ΦΕΒ.	216,53	1156,88	685,58	1842,46	2058,99
ΜΑΡ.	227,59	1584,31	691,93	2276,24	2503,83
ΑΠΡ.	302,77	1721,74	760,66	2482,40	2785,17
ΜΑΙ.	512,12	2926,13	1802,34	4728,47	5240,59
ΙΟΥΝ.	110,23	3791,99	3637,10	7429,09	7539,32
ΙΟΥΛ.	744,46	2573,52	3139,27	5712,79	6457,25
ΑΥΓ.	230,71	3189,60	4372,89	7562,49	7793,20
ΣΕΠ.	828,79	9312,86	9807,35	19120,21	19949,00
ΟΚΤ.	399,86	9780,26	7093,96	16874,21	17274,07
ΝΟΕΜ.	623,42	6845,14	5056,47	11901,61	12525,03
ΔΕΚ.	1158,63	3173,92	4048,51	7222,42	8381,05
ΓΕΝ. ΕΤΟΥΣ	5532,49	47181,04	41815,64	88996,68	94529,16

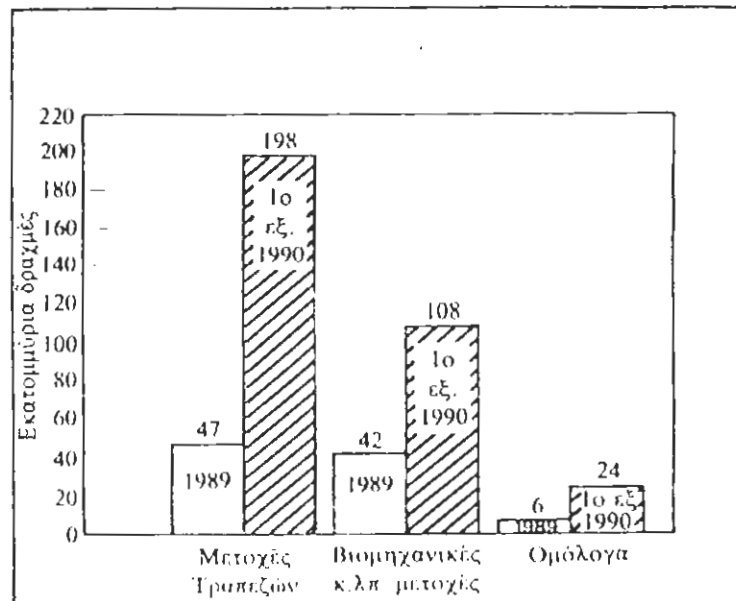
Συναλλαγές στο Χ.Α.Α. το 1990 κατά μήνα
σε εκατ. δραχμές.

	Ομολογίες	Μετοχές		Σύνολο Μετοχών	Γ. Σύνολο Μετοχών Ομολογιών
		Τραπεζικές	Βιομηχανικές		
ΙΑΝ.	1725,79	7070,10	9834,45	16904,55	18,630.33
ΦΕΒ.	2112,30	8119,49	8615,51	16735,00	18,847.30
ΜΑΡ.	3405,70	19460,26	17984,95	37445,21	40,850.95
ΑΠΡ.	2819,10	32111,13	19154,92	51266,06	54,085.16
ΜΑΙ.	7371,19	55474,68	22590,93	78065,61	85,436.80
ΙΟΥΝ.	7052,63	75587,74	29463,85	105051,59	112,104.23
Συν. Εξαμήνου	24486,75	197823,40	107644,61	305468,01	329,954.76

Πηγή στοιχείων : Στατιστική Υπηρεσία Χ.Α.Α.

γ) Σύγκριση του 1ου εξαμήνου 1990 και ολόκληρου του 1989.

Το σύνολο των συναλλαγών στο Χ.Α.Α. στο 1ο εξάμηνο του 1990 (περίπου 330 δισ. δραχμές) ήταν ανώτερο κατά 247% από το σύνολο ολόκληρου του 1989 (περίπου 90 δισ.δραχμές. Οι συναλλαγές σε τραπεζικές μετοχές (198 δισ. δραχμές) ήταν υπερτετραπλάσιες του 1989 (47 δισ. δραχμές) και σε βιομηχανικές μετοχές (108 δισ. δραχμές) ήταν αυξημένες κατά 157% του 1989 (42 δισ. δραχμές). Επίσης το ίδιο διάστημα οι συναλλαγές σε ομόλογα και ομολογίες (24 δισ. δραχμές) ήταν τετραπλάσιες του 1989 (6 δισ. δραχμές.)

7.3 ΤΟ Χ.Α.Α.

Μετά την έκρηξη του Ιου εξαμήνου 1990 ο γενικός δείκτης τιμών των μετοχών έκλεισε για το έτος αυτό στις 932 μονάδες την πορεία των δεικτών τιμών των μετοχών μέχρι τον Ιούνιο του 1995 δείχνει ο επόμενος πίνακας:

1. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ - SHARES PRICE INDICES *												
Βάση Δείκτη Leasing - Leasing Index Base: 31.12.1987 = 100 Μονάδες - Units, Βάση άλλων Δεικτών - Other Indices' Base: 31.12.1980 = 100 Μονάδες - Units												
ΕΤΟΣ / ΜΗΝΑΣ YEAR / MONTH	Τραπεζών - Banks	Ασφαλειών Insurance Companies	Εταιριών Επενδύσεων Investment Companies	Ετ. Χρημ/τικής Μίσθωσης Leasing Companies	Βιομηχανικών Εταιριών Industrial Companies	Διαφόρων Εταιριών Miscellaneous Companies	Κατασκευαστικών Εταιριών Construction Companies	Εταιριών Συμμετοχών Holding Companies	Γενικός Δείκτης ΧΑΑ ASEI Composite Index			
									Κλείσιμο Last	Κατώτ. Έτους Year Low	Ανώτερη Έτους Year High	
1988	289.12	233.44	...	94.93	254.65	279.65	264.01	321.50	
1989	470.77	353.78	...	113.18	433.19	459.43	260.04	527.77	
1990	1.073.56	823.60	661.05	279.13	701.65	932.00	460.68	1.684.37	
1991	1.010.71	777.54	453.94	321.31	539.41	809.71	794.81	1.317.85	
1992	809.48	619.41	312.60	346.02	493.15	672.31	558.85	1.009.46	
1993	1.005.07	805.09	420.80	397.02	826.21	919.45	958.66	687.72	958.66	
1994	Απρ. - Apr.	1.143.38	703.25	403.57	385.99	820.13	741.27	988.71	954.39	1.205.57
	Μάιος - May	974.97	558.39	365.69	325.52	731.89	650.47	860.10	793.57	1.205.57
	Ιούν. - Jun.	954.38	536.28	348.02	299.24	736.01	650.76	849.31	793.57	1.205.57
	Ιούλ. - Jul.	951.54	549.59	368.37	304.02	715.96	696.65	845.83	793.57	1.205.57
	Αύγ. - Aug.	957.87	564.65	356.40	307.88	700.70	760.90	846.44	793.57	1.205.57
	Σεπ. - Sep.	969.24	517.93	352.45	320.56	707.70	745.83	851.56	793.57	1.205.57
	Οκτ. - Oct.	945.14	488.48	328.92	296.96	684.57	710.30	643.77	641.00	815.14	793.57	1.205.57
1995	Νοέμ. - Nov.	981.96	513.50	352.17	323.63	709.92	717.47	680.60	590.41	846.62	793.57	1.205.57
Δεκ. - Dec.	1.034.58	501.74	361.96	318.14	709.39	782.86	704.25	557.81	868.91	793.57	1.205.57	
1995	Ιαν. - Jan.	983.17	462.37	349.54	304.90	641.32	733.15	618.08	541.24	803.92	802.40	888.12
	Φεβ. - Feb.	1.005.99	462.49	350.31	303.23	646.63	810.62	606.46	547.84	816.54	782.22	888.12
	Μαρ. - Mar.	1.021.73	445.09	311.97	283.96	651.05	807.84	644.51	563.05	824.60	782.22	888.12
	Απρ. - Apr.	1.044.49	433.28	325.07	270.07	648.79	780.08	628.67	556.33	827.50	782.22	888.12
	Μάιος - May	1.165.34	503.17	337.09	293.86	684.48	782.27	648.26	564.13	891.45	782.22	960.65
	Ιούν. - Jun.	1.161.26	486.37	339.14	281.15	694.84	751.13	674.69	527.90	895.02	782.22	960.65

* Νέοι Δείκτες Τιμών Μετοχών (Βασίζονται στην Τρέχουσα Χρηματιστηριακή Αξία)
New Share Price Indices (Based on Current Market Capitalization)

Για το γενικό δείκτη μπορούμε να πούμε ότι μετά το 1990 ακολουθεί μια μάλλον καθοδική πορεία. Το πρώτο εξάμηνο του 1995 η κατώτερη τιμή του είναι οι +82,22 μονάδες στις 04/08/95 με την ανώτατη τιμή των 99209 μονάδων όσον αφορά τους επιμέρους δείκτες. Ο δείκτης τραπεζών εμφανίζει μετά το 1990 με μικρές διακυμάνσεις μια σταθερή ανοδική πορεία. Αντίθετα για το ίδιο διάστημα οι δείκτες ασφαλειών και εταιριών επενδύσεων εμφανίζουν κάμψη. Οι υπόλοιποι 5 επιμέρους δείκτες παρουσιάζουν μικρότερες αυξομειώσεις και έχουν γενικά μια σταθερότερη πορεία.

Επειδή αναφερθήκαμε στον δείκτη τραπεζών καθώς και στους επιμέρους δείκτες πρέπει να πούμε ότι: ο γενικός δείκτης τιμών - μετοχών στο Χ,Α,Α, που χρησιμοποιείται, στηρίζεται σε μια σύνδεση αριθμού από κατηγορίες χρεογράφων στα οποία έχουν επενδυθεί στο έτος βάσης (1980) με τη μέση τιμή του έτους, 100,000 δρχ. για κάθε κατηγορία χρεογράφων.

Ο γενικός δείκτης βγαίνει ως εξής:

Συνολική αξία χρεογράφων στο χρόνο σύγκρισης

X 100

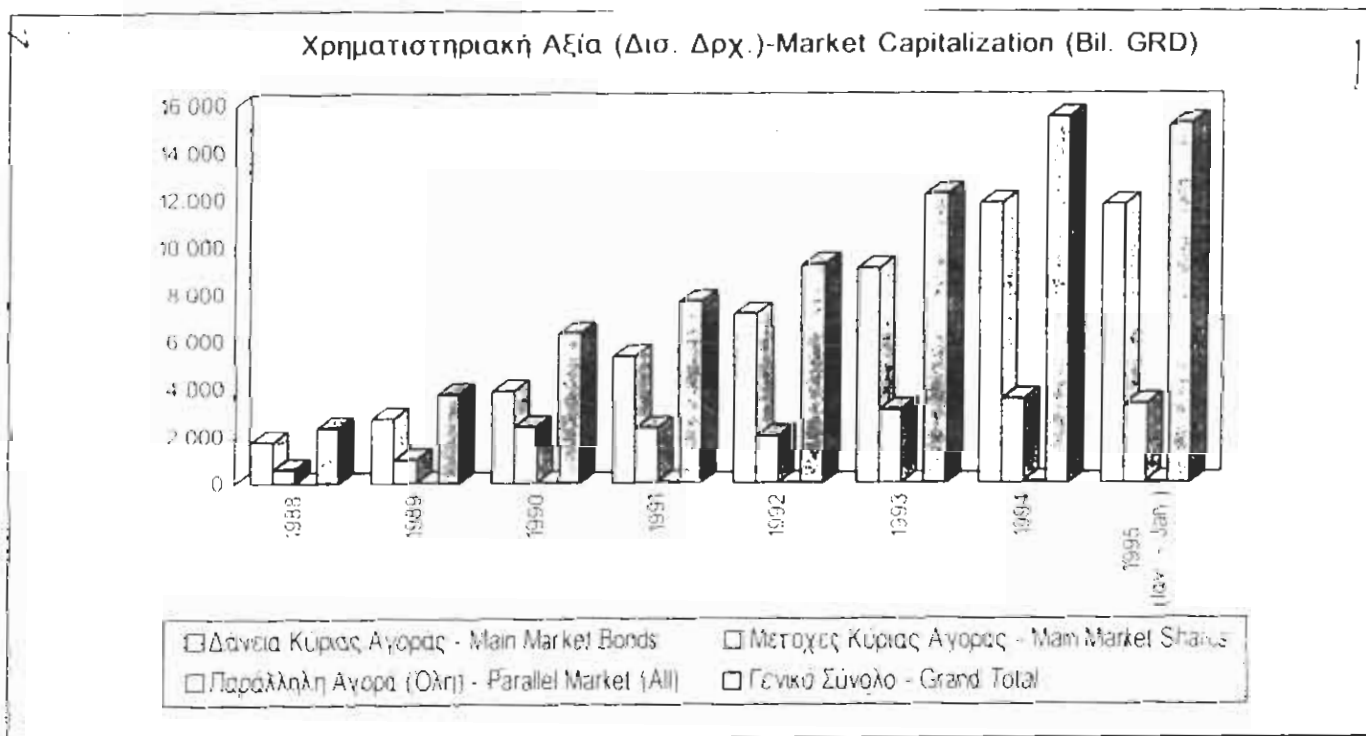
Συνολική αξία των χρεογράφων στο έτος βάσης (1980).

Οι επιμέρους δείκτες υπολογίζονται με ανάλογη του πιο πάνω τύπου.

Χρηματιστηριακή αξία είναι η τρέχουσα αξία της επίσημης ή παράλληλης ή οποιασδήποτε αγοράς που διαπραγματεύονται οι μετοχές. το επόμενο διάγραμμα απεικονίζει την τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία των δανείων της

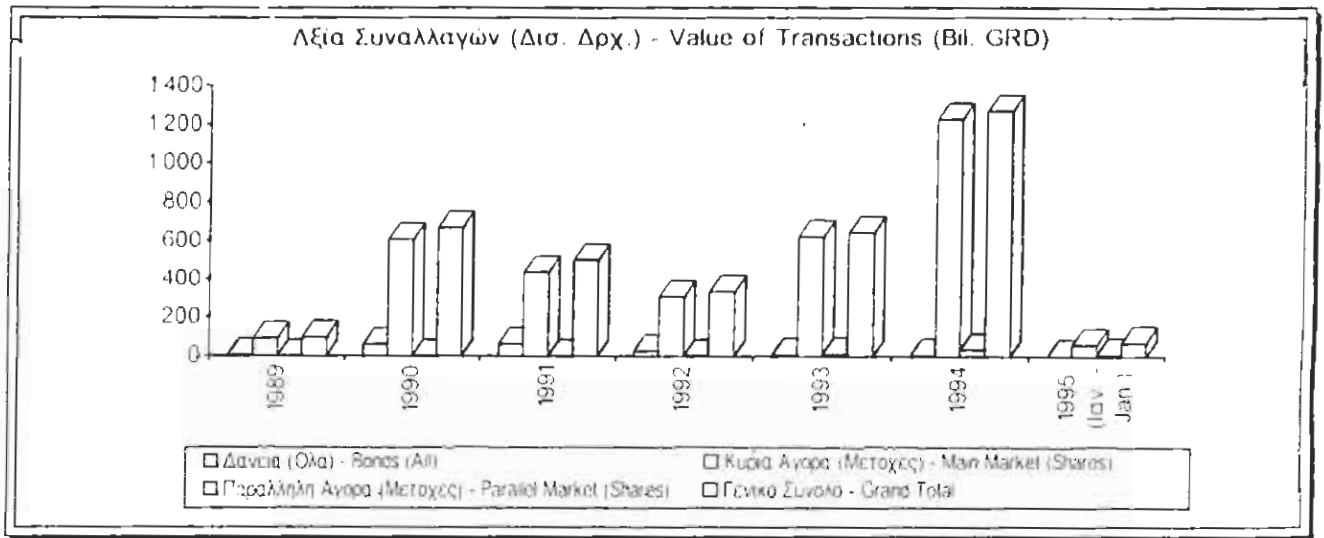
κύριας αγοράς, των μετοχών της κύριας αγοράς, την χρηματοπιστωτική αξία της παράλληλης αγοράς και το γενικό σύνολο.

Παρατηρούμε μεγάλη αύξηση της αξίας των δανείων της κύριας αγοράς και μικρότερη των μετοχών της κύριας αγοράς.

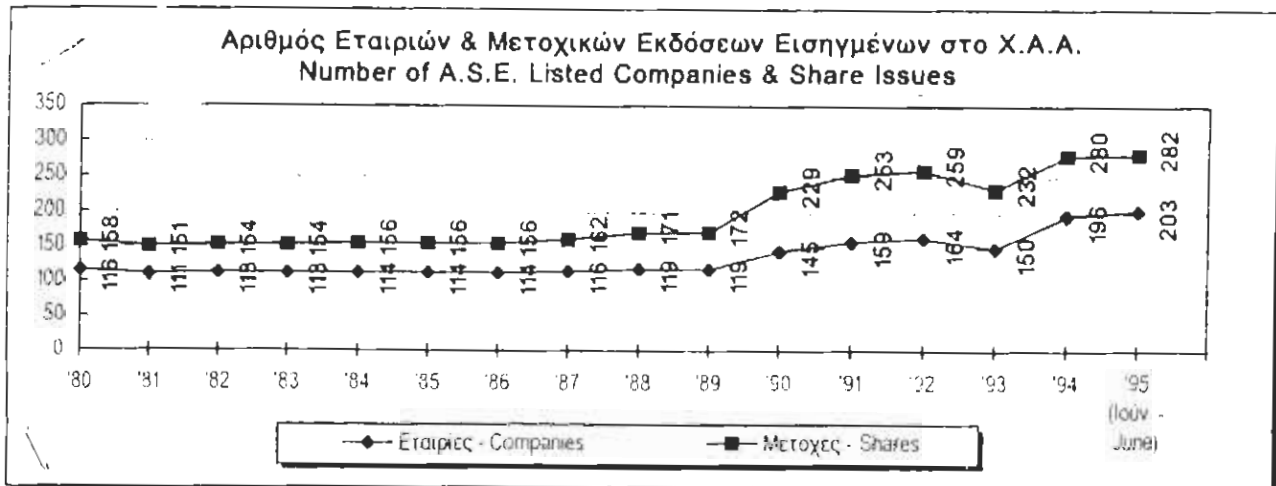

Αλλά και η αξία των συναλλαγών σε ότι αφορά τις συμμετοχές της κύριας αγοράς παρουσιάζει μεγάλη αύξηση το 1990. Μικρότερη είναι η αξία των συναλλαγών τα έτη 91, 92, και 93. Όμως η αξία των συναλλαγών των μετοχών της κύριας αγοράς εκτινάσσεται στο ύψος των 1200 δις και άνω το 1994 και

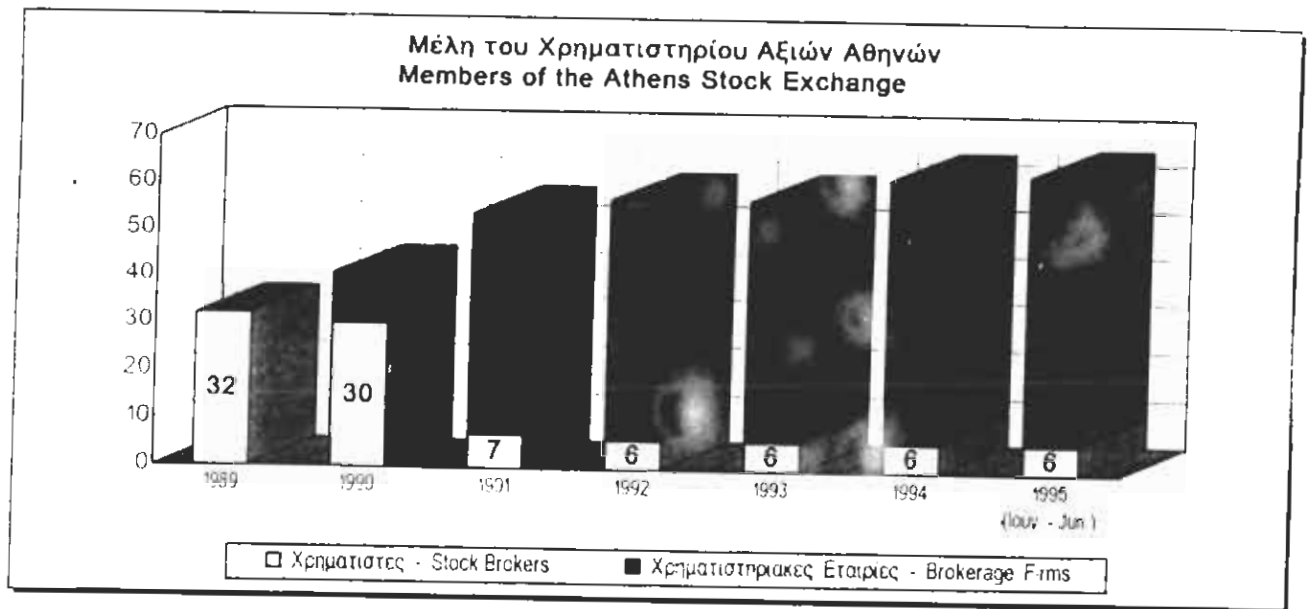
αποτελεί όπως δείχνει το πιο κάτω διάγραμμα σχεδόν το σύνολο της αξίας των συναλλαγών.

Αντίθετα η αξία των συναλλαγών των δανείων και τις παράλληλης αγοράς είναι σε χαμηλά επίπεδα. Όσον αφορά των αριθμό εταιριών αλλά και των μετοχών που έχουν εισαχθεί στο Χ.Α.Α. παρουσιάζει μετά το 1990 αύξηση με πτώση μόνο το 1993 το οποίο ήταν εκτός εκλογών.

Τέλος μετά το 1990 όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα συντελείται άλλη μια σημαντική αλλαγή που αφορά την σύνδεση των μελών του Χ.Α.Α. Ενώ μέχρι το 1990 οι χρηματιστηριακές εταιρίες είναι μόνο 11, το 1991 γίνονται 47 και μειώνονται οι χρηματιστές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών το οποίο περιλαμβάνεται στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου και προκύπτει από:

α) ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ - ΠΟΣΟΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ Α.Ε. ΚΑΙ ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΑ

Από τα εισοδήματα αυτά θα περιληφθούν στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου όσα αποκτήθηκαν μέσα στο προηγούμενο οικονομικό έτος. Τα εισοδήματα αυτά αποτελούν μεν εισόδημα κινητών αξιών για τους δικαιούχους όμως δεν συναδροίζονται με τα λοιπά εισοδήματά τους γιατί φορολογούνται στο όνομα της Α.Ε. και όχι του δικαιούχου συμβούλου ή μετόχου. Οι τελευταίοι αυτοί τα δηλώνουν για να καλύγουν διαφορές τεκμηρίων κ.λ.π

β) ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΟΚΟΙ ΤΙΤΛΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Εκ των οποίων θα περιληφθούν στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου όσα αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος.

γ) Από τους τόκους κάθε τίτλου έντοκης κατάθεσης τοις μετρητοίς ή εγγύησης καθώς και κάθε τίτλου χρεωστικού με υποθήκη, ενέχυρο ή όχι, από εκείνους που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α & β.

δ) ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Από τα κέρδη αυτά θα περιληφθούν στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου όσα αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος.

ε) ΚΕΡΔΗ ΔΙΑΝΕΜΟΜΕΝΑ ΑΠΟ Α.Ε. ΥΠΟ ΜΟΡΦΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ

Από τα κέρδη αυτά θα περιληφθούν στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου όσα αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενα της φορολογίας οικονομικό έτος επίσης.

στ) Στην υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων που σχηματίζονται στην περίπτωση των ασφαλιστών ζωής.

Πηγή άρθρο 25 ν.δ. 3323/1955 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 1828/1989 και του ν. 2065/1992.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

α) Το εισόδημα που προέρχεται από αποθεματικά Α.Ε. τα οποία διανέμονται ή κεφαλαιοποιούνται με οποιοδήποτε τρόπο και σε οποιοδήποτε χρόνο ανεξάρτητα εάν η διανομή τους γίνεται σε χρήμα ή σε ακίνητα ή σε άλλες αξίες λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

β) Σε περίπτωση εξαγοράς ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο απόκτησης από την ημεδαπή Α.Ε. των δικών της μετοχών με σκοπό την απόσβεση ή τη μείωση του κεφαλαίου της, θεωρείται ως μέρισμα που διανέμεται και η τυχόν επιπλέον διαφορά που προκύπτει μεταξύ του αντίτιμου των μετοχών που καταβάλλεται στους μετόχους και του ποσού που πραγματικά καταβλήθηκε από αυτούς και το οποίο δεν τους έχει επιστραφεί.

Ως ποσό που πραγματικά καταβλήθηκε από τους μετόχους θεωρείται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας προσαυξημένο με τα αποθεματικά που σχηματίστηκαν από την τυχόν έκδοση των μετοχών πάνω από το άρθρο. Η διάταξη αυτής της παραγράφου εφαρμόζεται ανάλογα και σε περίπτωση εξαγοράς από την Α.Ε. των δικών της ιδιωτικών τίτλων.

γ) Επίσης σε περίπτωση διάλυσης ημεδαπής Α.Ε. θεωρείται ως μέρισμα που διανέμεται η επιπλέον διαφορά μεταξύ του αντίτιμου των μετοχών που μερίζεται στους μετόχους και του ποσού που πραγματικά καταβλήθηκε από τους μετόχους, το οποίο δεν τους έχει επιστραφεί. Ως ποσό που πραγματικά καταβλήθηκε από τους μετόχους, θεωρείται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας προσαυξημένο με τα αποθεματικά που έχουν σχηματιστεί, από τις καταβολές των μετόχων κατά την τυχόν έκδοση των μετοχών πάνω από το άρθρο.

δ) Παροχές σε χρήμα ή σε είδος και γενικά παροχές που είναι δεκτικές χρηματικής αποτίμησης όταν γίνονται από ημεδαπή Α.Ε. χωρίς νόμιμη ή συμβατική υποχρέωση σε διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά σε πρόσωπα που την εκπροσωπούν νόμιμα, λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες που αποκτούν τα πιο πάνω πρόσωπα (προϋπόθεση ότι έχουν βαρύνει αποτελέσματα χρήσεως οικείας διαχειριστικής χρήσης).

ε) Κάθε δάνειο που έχει συνομολογηθεί ατόκως ή με επιτόκιο μικρότερο από το νόμιμο, λογίζεται ότι έχει συναφθεί με το νόμιμο επιτόκιο αλλά παρέχεται στον φορολογούμενο δικαίωμα ανταπόδειξης.

στ) Οι τόκοι συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές καθώς και οι τόκοι από τις απεδειγμένες πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση μεταξύ εμπόρων δε λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες αλλά ως κέρδος από εμπορικές επιχειρήσεις με την προϋπόθεση ότι αυτός που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί εμπορική γενικά επιχείρηση στην Ελλάδα ή προκειμένου για αλλοδαπό ότι αυτός έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες αυτή της μόνιμης εγκατάστασης πηγή: ΑΡΘΡΟ 26 ν.δ. 3323/1955.

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ.

Μέχρι τώρα αναφερθήκαμε στο εισόδημα από κινητές αξίες στην απόκτησή του καθώς και στις ειδικές περιπτώσεις που συναντάμε. Το εισόδημα που προκύπτει όμως σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα αποτελεί το ακαθάριστο εισόδημα από τις κινητές αξίες. Από το εισόδημα αυτό εκπίπτει κάθε φόρος, τέλος, ή δικαίωμα υπέρ του δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, που βαρύνει αυτό το εισόδημα. Το ποσό που απομένει μετά τις εκπτώσεις αποτελεί το καθαρό εισόδημα από κινητές αξίες.

Κατεξάίρεση για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος από τόκους οι οποίοι επιδικάστηκαν σε φυσικά πρόσωπα, εκπίπτουν οι τόκοι που καταβάλλονται σε δανειοδοτικούς φορείς μέχρι το ύψος του συνολικού ακαθάριστου εισοδήματος από τόκους εφόσον το ποσό των οφειλόμενων τόκων

δεν έχει ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του συνολικού ή του καθαρού εισοδήματος άλλης κατηγορίας ή δεν έχει εκπεσθεί από το συνολικό εισόδημα του οφειλέτη φυσικού προσώπου.

Πηγή: άρθρο 28 ν.δ 3325/1955 - άρθρο 27 ν. 1892/90.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από κινητές αξίες θεωρείται:

α) Όταν πρόκειται για μερίσματα προμερίσματα και ποσοστά διοικητικού συμβουλίου, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του νόμου (άρθρου 27), είναι ο χρόνος έγκρισης του ισολογισμού από τη γενική συνέλευση των μετόχων. Για τα τοκομερίδια ο χρόνος κτήσεως αυτών είναι ο χρόνος που ορίστηκε για την έναρξη της εξαργύρωσής τους.

Κατά συνέπεια εάν η έγκριση ισολογισμού από τη γενική συνέλευση των μετόχων έλαβε χώρα κατά το χρονικό διάστημα από πρώτη Ιανουαρίου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου κάποιου έτους το μέρισμα ή τα ποσοστά που εγρίθησαν θα περιληφθούν στην δήλωση που θα υποβάλει ο φορολογούμενος κατά το αμέσως επόμενο έτος (έτος της φορολογίας).

Παράδειγμα εάν ο ισολογισμός 1993 εκρίθηκε από τη γενική συνέλευση των Μετόχων τις 20 Μαρτίου 1994 το εισόδημα από μερίσματα ή ποσοστά ανήκει στο οικονομικό έτος 1994 γιατί η κτίση του έγινε κατά το νόμο μέσα σε αυτό το έτος. Θα δηλωθεί όμως κατά το επόμενο οικονομικό έτος, (1995) έτος της φορολογίας.

Επίσης τοκομερίδια για τα οποία ο χρόνος που αρχίζει η εξαργύρωση τους περιλαμβάνεται στο διάστημα από 1η Ιανουαρίου μέχρι 31η Δεκεμβρίου κάποιου έτους αποτελούν εισόδημα αυτού του έτους και ο φορολογούμενος θα υποχρεωθεί να τα περιβάλλει στη δήλωση που θα υποβάλει μέσα στο επόμενο οικονομικό έτος (έτος της φορολογίας) για παράδειγμα εάν ο χρόνος έναρξης της εξαργύρωσης των τοκομεριδίων ορίστηκε 10 ΜΑΙΟΥ 1994 το εισόδημα από αυτά ανήκει στο οικονομικό έτος 1994 αφού η κτήση του έγινε κατά το νόμο μέσα σε αυτό το έτος, θα δηλωθεί όμως κατά το επόμενο έτος (1995), έτος δηλαδή της φορολογίας.

Εφόσον στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου περιλαμβάνονται κατά το νόμο τα κτιθέντα μερίσματα, ποσοστά, τοκομερίδια κ.λ.π. είναι αδιάφορο αν αυτά εισπράχθηκαν κατά το ίδιο οικονομικό έτος συνεπώς μερίσματα, κ.λ.π. που εισπράχθηκαν μεν μέσα στο προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος, δεν είχαν όμως κτηθεί μέσα σε αυτό το έτος αλλά στα έτη που είχαν προηγηθεί τούτου (και εισπράχθηκαν με καθυστέρηση), δεν θα περιληφθούν στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου.

β) Ο χρόνος απόκτησης των μερισμάτων και τόκων τίτλων αλλοδαπής προελεύσεως θεωρείται ο χρόνος της εξαργύρωσης ή της είσπραξης των μερισμάτων και τόκων.

γ) Ο χρόνος απόκτησης εισοδήματος των τόκων που αναφέρονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 είναι ο χρόνος που οι τόκοι γίνονται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί.

Σε περίπτωση που εξοφλείται το κεφάλαιο δανείου ή γενικά κάποιας απαίτησης ή παρέχεται συνένεση με ιδιωτική βούληση ή με δικαστική απόφαση

για την εξάλειψη υποθήκης ή προσημείωσης που γράφεται για την ασφάλεια του δανείου ή γενικά της απαίτησης, θεωρείται χωρίς να επιτρέπεται ανταπόδειξη ότι εξοφλούνται συγχρόνως γιατί γίνονται απαιτητοί και οι τόκοι που αναλογούν μέχρι τη χρονολογία της εξόφλησης του Δανείου ή της εξάλειψης της υποθήκης ή της προσημείωσης οι οποίοι δεν έχουν δηλωθεί από τον υπόχρεο ούτε έχουν φορολογηθεί με άλλο τρόπο μέχρι αυτή τη χρονολογία.

Οι τόκοι αυτοί προκειμένου να φορολογηθούν μπορούν να κατανεμηθούν ύστερα από αίτηση του φορολογούμενου στο έτος της εξόφλησης και στα δύο προηγούμενα έτη και σε κάθε περίπτωση όχι πέρα από το έτος που έχει συνομολογηθεί το δάνειο ή δημιουργήθηκε η απαίτηση.

δ) Στα κέρδη από αμοιβαία κεφάλαια ως χρόνος κτήσεως τους θεωρείται ο χρόνος εγκρίσεως των κερδών από την Ανώνυμη Εταιρεία “ διαχειρήσεως “ και προκειμένου για Αμοιβαία κεφάλαια αλλοδαπής ο χρόνος είσπραξης αυτών.

ε) Για τα κέρδη τα διανεμόμενα από Α.Ε. υπό μορφή μετρητών στο εργατο-υπαλληλικό προσωπικό της ως χρόνος κτήσεως θεωρείται ο χρόνος της καταβολής ή πίστωσης αυτών στο όνομα των δικαιούχων.

στ) Για τα εισοδήματα που προκύπτουν από αποθεματικά, πρόσθετα μερίσματα (διαφορές) και παροχές ελληνικών Ανώνυμων εταιριών ο χρόνος που εγκρίθηκαν από τη γενική συνέλευση των μετόχων θεωρείται και ως χρόνος απόκτησής τους.

ζ) Σε περίπτωση που υπάρξει εισόδημα από Ανώνυμη εταιρία που διαλύθηκε ο χρόνος απόκτησης θεωρείται ο χρόνος διάλυσης της Α.Ε.

η) Για τα εισοδήματα ειδικών περιπτώσεων ως χρόνος κτήσεως αυτών θεωρείται: Προκειμένου για τα διανεμόμενα η κεφαλοποιημένα αποθεματικά των Ανώνυμων εταιριών και των ιδρυτικών τίτλων που λαμβάνουν οι κατοχοί τους κατά την εξαγορά τους από την Ανώνυμη εταιρία ο χρόνος έγκρισης αυτών από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

Προκειμένου για τα κατωτέρω εισοδήματα χρόνος κτήσης αυτών θεωρείται ο χρόνος της καταβολής αυτών στο όνομα των δικαιούχων:

- Για τα κέρδη που αποκτούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 400/1970 κάθε χρόνο οι έχοντες ασφάλεια ζωής και οι κάτοχοι τίτλων κεφαλαιοποίησης από την υπεραπόδοση των μαθηματικών αποθεμάτων.
- Για τις παροχές σε χρήμα ή σε είδος και γενικά τις παροχές χρηματικής αποτιμήσεως που γίνονται από ημεδαπή Ανώνυμη εταιρία, χωρίς νόμιμη ή συμβατική υποχρέωση, προς διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά προς πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν νόμιμα αυτή.
- Για τις αμοιβές και αποζημιώσεις μελών διοικητικού συμβουλίου ανωνύμου εταιρίας δεν προέρχονται από την διάθεση των κερδών αλλά καταβάλλονται κατά την διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης αφαιρούμενες από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας.

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.

1. ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Μέχρι την εφαρμογή του Ν. 1921/1991 από το εισόδημα από κινητές αξίες απαλλάσσονταν του φόρου.

- Οι τόκοι καταθέσεων σε δημόσιο και τραπεζικό ταμιευτήριο.
- Οι τόκοι των κάθε φύσης τραπεζικών καταθέσεων.
- Οι τόκοι των εκουσίων καταθέσεων όγεως και ταμιευτηρίου στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων και διάφορες άλλες περιπτώσεις

Με τις διατάξεις όμως του άρθρου 21 του Ν. 1921/1991 επιβλήθηκε από 1/1/1991 για πρώτη φορά φόρος εισοδήματος στους τόκους με συντελεστή 10% το ποσοστό του οποίου αυξήθηκε σε 15% από 1/9/1992 με τη διάταξη του άρθρου 18 παράγραφο 2 του Ν. 2093/1992. Ο φόρος αυτός παρακρατείται από τον οφειλέτη των τόκων κατά το χρόνο που γίνεται ο εκτοκισμός της καταθέσεως και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τα εισοδήματα από τους τόκους.

2. ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 21 του Ν. 1921/1991 «εξαιρούνται από τη φορολογία που επιβάλεται με αυτό το άρθρο οι τόκοι που προκύπτουν από:

1. Εντόκους τίτλους, γενικώς που εκδίδονται από το Ελληνικό Δημόσιο, την ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής ρυθμιστικών και Παλεομοδητικών Σχεδίων και τα κτηματικά ομόλογα του άρθρου 71 του Ν. 1892/1990 (Φ.Ε.Κ. 101 Α΄).

β) Οποιαδήποτε μορφή κατάθεσης σε τράπεζες που είναι στην Ελλάδα ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εφ' όσον το ποσό αυτής είναι σε ξένο νόμισμα.

γ) Εκούσιες καταθέσεις όψεως ή Ταμιευτηρίου στο ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εφ' όσον το ποσό αυτό είναι σε ξένο νόμισμα.

δ) Καταθέσεις στεγαστικού ταμιευτηρίου σε δραχμές εφ' όσον η κατάθεση θα χρησιμοποιηθεί για τη λήψη στεγαστικού δανείου. Εάν ο καταθέτης στεγαστικού ταμιευτηρίου δεν λάβει το στεγαστικό δάνειο δεν συντρέχει λόγος εξαίρεσης από την φορολογία των τόκων που προκύπτουν από καταθέσεις αυτής της κατηγορίας. Γι' αυτό οι τόκοι που προκύπτουν από το άνοιγμα του λογαριασμού στεγαστικού ταμιευτηρίου μέχρι την λήψη του δανείου από τον δικαιούχο καταθέτη υπόκεινται καταρχήν σε φορολογία και ο φόρος θα αποδίδεται στο δημόσιο με την προηγούμενη διαδικασία.

Εάν ο καταθέτης του στεγαστικού ταμιευτηρίου λάβει το δάνειο τότε η τράπεζα που παρακράτησε και απέδωσε το φόρο στο δημόσιο θα του επιτρέψει τα παρακρατηθέντα ποσά φόρου.

ε) Καταθέσεις σε δραχμές μετατρέψιμες σε συνάλλαγμα στις οποίες όμως δεν περιλαμβάνονται οι τόκοι των καταθέσεων ή ομολόγων ή ομολογιακών δανείων με ρήτρα ξένου νομίσματος.

στ) Καταθέσεις τραπεζών σε άλλες τράπεζες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι υποχρεωτικές ή μη καταθέσεις αυτών στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και οι τόκοι οι προερχόμενοι από καταθέσεις του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και του Ταμείου παρακαταθηκών και δανείων στην Τράπεζα της Ελλάδος.

ζ) Ομόλογα ή ομολογιακά δάνεια γενικά που έχουν εκδοθεί ή έχουν συναφθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1990 καθώς και οι τόκοι από ομολογιακά δάνεια σε συνάλλαγμα που εκδίδονται από την Τράπεζα της Ελλάδος από την 1 Ιανουαρίου 1991 και μετά.

η) Προθεσμιακές καταθέσεις που έχουν συναφθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1990 και για το χρονικό διάστημα μέχρι την πρώτη ανανέωση τους μετά από αυτή την ημερομηνία.

θ) Ομόλογα που εκδίδονται από τις Ελληνικές τράπεζες επενδύσεων και αγοράζονται από τράπεζες που είναι νόμιμα εγκατεστημένες στην Ελλάδα, με την προϋπόθεση ότι προέρχονται από ειδική έκδοση αποκλειστικά διαπραγματεύσιμη στην διατραπεζική αγορά.

ι) Εντόκους τίτλους γενικώς που εκδίδονται από τη διεθνή Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και αναπτύξεως, του διεθνή Οργανισμού χρηματοδοτήσεως και την Ευρωπαϊκή τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως.

3. ΤΟΚΟΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ Η ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.

Ο νόμος αρχίζει ότι απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος οι τόκοι των εθνικών δανείων που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή με ομολογίες εφ' όσον

όμως προβλέπεται η απαλλαγή τους από τον οικείο νόμο. Η απαλλαγή παρέχεται με σκοπό να διευκολύνει τη σύναψη δανείων από το κράτος και με ευνοϊκούς όρους.

4. ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ.

Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη του νόμου απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος οι τόκοι ενυποθήτων δανείων από την αλλοδαπή που παρέχονται από αλλοδαπούς με υποθήκη πλοίων ελληνικής εθνικότητας. Ο σκοπός αυτής της απαλλαγής είναι προφανής: αποβλέπει στην εισροή ξένων κεφαλαίων και την ενίσχυση μ' αυτόν τον τρόπο της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας η οποία αποτελεί έναν από τους κυριότερους πλουτοπαραγωγικούς κλάδους της χώρας.

Για την αναγνώριση της απαλλαγής αυτής πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το δάνειο να είναι ενυπόθητο.
- Το ποσό που δανείσθηκε να προέρχονται από αλλοδαπή.
- Ο δανειστής να είναι αλλοδαπός.
- Η υποθήκη να είχα εγγραφεί σε πλοίο ελληνικής ιδιγένειας.

5. ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΙΔΡΥΤΙΚΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε. ΕΚΜΕΤΑΛΕΥΣΗΣ ΠΛΟΙΩΝ.

Κατά ρητή διάταξη του νόμου, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος τα μερίσματα από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών

που ασχολούνται με την εκμετάλλευση πλοίων, των οποίων τα κέρδη υπόκεινται στον ειδικό φόρο των πλοίων του Ν. 27/1975.

Επίσης ορίζεται ότι σε περίπτωση που η επιχείρηση παράλληλα με την εκμετάλλευση πλοίων ασκεί και άλλες επιχειρήσεις, απαλλάσσεται από το φόρο ένα ποσό μερίσματος ίσο με τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στα ακαθάριστα έσοδα που έχουν κτηθεί από πλοία και το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων της εταιρίας.

Παράδειγμα : Υποθέτουμε ότι μια ανώνυμη εταιρία πραγματοποίησε μέσα σε ένα έτος ακαθάριστα έσοδα από όλες τις επιχειρήσεις της δραχμές 500.000.000, ότι τα έσοδα της από πλοία ήταν 200.000.000 δραχμές και ότι το μέρισμα που διανέμεται ορίσθηκε σε 300.000.000 δραχμές. Ποιό θα είναι το απαλλασσόμενο ποσό του μερίσματος;

Σύμφωνα με ανωτέρω το απαλλασσόμενο ποσό του μερίσματος θα είναι 120.000.000 δηλαδή το 40% του μερίσματος όση είναι η σχέση ανάμεσα στο σύνολο των ακαθάριστων εσόδων και στα έσοδα από την εκμετάλλευση των πλοίων της εταιρίας.

Κατά τον επιμερισμό αυτό δεν λαμβάνονται υπόψη τα βιβλία και στοιχεία της εταιρίας, ασχέτως εάν από αυτά προκύπτει μεγαλύτερο ή μικρότερο ποσό υποκειμένων σε φόρο ή απαλλασσομένων από το φόρο μερισμάτων. Όπως δε κρίθηκε από το συμβούλιο της επικρατείας ή διάταξη αυτή που δεσπίζει τον επιμερισμό και αφορά τους όρους και την έκταση της καθιερωμένης φορολογικής απαλλαγής δεν αντίκειται στο Σύνταγμα. Γεννήθηκε όμως το ακόλουθο ζήτημα: πως θα υπολογισθεί το απαλλασσόμενο τμήμα του μερίσματος στην περίπτωση που η άλλη η μη ναυτιλιακή επιχείρηση έχει πραγματοποιήσει ζημιά αντί για κέρδος; Η νομολογία αποφάνθηκε σχετικά ότι αφού ο νόμος δεν

κάνει διάκριση ο τρόπος υπολογισμού θα είναι ο ίδιος όπως και στις λοιπές περιπτώσεις. Δηλαδή θα υπολογίζεται με βάση τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στα έσοδα που κτήθηκαν από πλοία και το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων της εταιρίας.

6) ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ Δ.Ε.Η. - Ο.Τ.Ε.

Σύμφωνα με το νόμο απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος φόροι ομολογιακών δανείων που συνάπτονται από τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού και από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος. Η απαλλαγή ισχύει μόνο εάν προβλέπεται από τον οικείο νόμο.

7) ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Με ρητή διάταξη του νόμου απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος οι τόκοι των ομολογιακών δανείων των εκδιδομένων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα των Επενδύσεων. Η απαλλαγή προέρχεται για το δάνειο που συνάπτονται σε δραχμές ή συνάλλαγμα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η απαλλαγή αφορά τόσο τα φυσικά πρόσωπα όσο και τα νομικά που είναι δικαιούχοι των τόκων των εν λόγω δανείων.

8. ΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ ΜΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

9. ΟΙ ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ.

10. Η ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΠΟΥ ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΜΕ ΡΗΤΡΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ (ΕΚΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ)

ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ ΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

1. Στα διανεμόμενα κέρδη των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών με τη μορφή μερισμάτων, προμερίσματος, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των διεδυντών, καθώς και των αμοιβών εργατοϋπαλληλικού προσωπικού, ουδεμία παρακράτηση φόρου ενεργείται ως φορολογούμενα τα εισοδήματα αυτά στο όνομα του νομικού πρόσωπου.

Εξαιρετικά στα μερίσματα που διανέμεται απο ημεδαπές εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και στα κέρδη απο ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια ενεργείται παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 16 και 48 του ν.1969/1991.

2. Στα εισοδήματα που προέρχονται απο την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθέματα ασφαλιστικών εταιριών ενεργείται παρακράτηση φόρου

με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) εξαντλούμενης της φορολογικής υποχρέωσης του δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

3. Στα λοιπά εισοδήματα από κινητές αξίες ενεργείται παρακράτηση έναντι του φόρου που αναλογεί με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) εκτός των ποσών που φορολογούνται αυτοτελώς.

Εξαιρητικά για αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου και τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές που αφαιρούνται από τα ακαθάριστα έσοδα καθώς και για τα εισοδήματα από εξαγωγή ιδρυτικών τιτλών και από παροχές σε είδος ή σε χρήμα σε στελέχη Αωνύμων εταιριών ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) εξαντλούμενης της φορολογικής υποχρέωσης του δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

Στα εισοδήματα που αναφέραμε παραπάνω που προέρχονται από ανώνυμη εταιρία της οποίας η μετοχές είναι ανώνυμες μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο Αθηνών η παρακράτηση φόρου ενεργείται με συντελεστή σαράντα τοις εκατό (40%). Αν όμως η Ανώνυμη εταιρία έχει ονομαστικές και ανώνυμες μετοχές ο αυξημένος συντελεστή παρακράτησης φόρου εφαρμόζεται στην περίπτωση κατά την οποία ο αριθμός των ανωνύμων μετοχών που υπάρχουν κατά την έναρξη της διαχωριστικής περιόδου είναι ίσος ή μεγαλύτερος από το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνόλου των μετόχων.

4. Η παρακράτηση φόρου ενεργείται:

α) Για εισοδήματα από αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου, τόκου από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα

έσοδα καθώς και για τις παροχές σε είδος, κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε πίστωση του δικαιούχου.

β) Από τα εισοδήματα που σχηματίζονται από την υπεραπόδοση επενδύσεων μαθηματικών αποθεμάτων ασφαλιστικών εταιριών, κατά την καταβολή ή την εγγραφή του σε πίστωση του δικαιούχου ή της εγγραφή αυτών στον οικείο λογαριασμό των βιβλίων της ασφαλιστικής εταιρίας.

γ) Για τα εισοδήματα που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ανώνυμων εταιριών κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε πίστωση του δικαιούχου και το αργότερα μέσα σε ένα μήνα από την έγκριση από την γενική συνέλευση των μετόχων.

δ) Για εισοδήματα από ομολογίες και χρεόγραφα των ημεδαπών νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, καθώς και από κινητές αξίες γενικά αλλοδαπής προέλευσης, κατά την εξαργύρωση των τοκομερισμάτων ή της εισπράξεως των μερισμάτων από τον δικαιούχο.

ε) Για τόκους από την καταβολή τους ή την εγγραφή τους στα βιβλία του οφειλέτη σε πίστωση του δανειστή.

στ) Για τα μερίσματα που διανέμουν οι ημεδαπές εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, κατά το χρόνο εγκρισής τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

ζ) Για τα κέρδη από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια κατά το χρόνο έγκρισης τους από την Α.Ε διαχείρισεως.

5. Υπόχρεος Παρακράτησης φόρου ορίζεται:

α) Για τα εισοδήματα των περιπτώσεων α',β',γ' και στ' της προηγούμενης παραγράφου ή ημεδαπή ανώνυμη εταιρία που τα καταβάλλει.

β) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης δ' της προηγούμενης παραγράφου αυτός που ενεργεί στην Ελλάδα την εξαργύρωση ή την καταβολή τους.

γ) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης ε' της προηγούμενης παραγράφου χρέωσης που καταβάλλει τους τόκους.

δ) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης ζ' της προηγούμενης παραγράφου ή Α.Ε διαχειρήσεως που τα καταβάλλει.

6. Αποδοχή φόρου από κινητές αξίες των παραπάνω περιπτώσεων (Α)

Όσοι παρακρατούν φόρο υποχρεούνται να τον αποδίδουν εφάπαξ με την υποβολή δήλωσης στην δημόσια οικονομική υπηρεσία στην περιφέρεια της οποίας έγινε η καταβολή των ποσών για τα οποία παρακρατήθηκε ο φόρος, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επομένου από την παρακράτηση του φόρου που μήνα, με εξαίρεση τον φόρο που παρακρατήθηκε απο την υπεραπόδοση επενδύσεων μαθητικών αποθεμάτων ασφαλιστικών εταιριών, ο οποίος αποδίδεται εφάπαξ μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας που ορίζεται απο τον κώδικα βιβλίων και στοιχείων για το κλείσιμο του ισολογισμού.

7. Αυτοτελής Φορολόγηση Εισοδήματος από κινητές Αξίες.

Επιβάλεται φόρος εισοδήματος στους τόκους οι οποίοι αποκτώνται απο φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας χωρίς να εξετάζεται η ιδιγένεια και ο τόπος που διαμένουν ή κατοικούν ή έχουν την έδρα τους και προκύπτουν στην Ελλάδα από:

- α) Οποιαδήποτε μορφή κατάθεσης, περιλαμβανομένων και των πιστοποιητικών καταθέσεων σε τράπεζα ή ταμιευτήριο που είναι στην Ελλάδα.
- β) Οποιαδήποτε μορφή κατάθεση στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων.
- γ) Ομόλογα ή άλλους έντυπους τίτλους γενικώς τραπεζών ή ασφαλιστικών επιχειρήσεων ανεξάρτητα από το αν είναι διαπραγματεύσιμη ή μη στο χρηματιστήριο.
- δ) Ομολογιακά δάνεια επιχειρήσεων εφόσον έχουν τύχει των απαλλαγών του Ν.Δ. 3746/1957 (ΦΕΚ Α' 173).

Ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή δεκαπέντε (15%) τοις εκατό στο ποσό των τόκων που προκύπτουν και παρακρατείται από του οφειλέτη των τόκων κατά τον χρόνο που γίνεται ο εκτοκισμός της κατάθεσης ή απο εκείνον που καταβάλει τους τόκους κατά την εξαργύρωση των τοκομερισμάτων.

Ειδικώς για ομόλογα χωρίς κουπόνια (ZERO COUPON) ο φόρος υπολογίζεται κατά την έκδοση τους.

Με την παρακράτηση του φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά.

8. Απόδοση φόρου από κινητές Αξίες των παραπάνω περιπτώσεων (B).

Ο κατά τα ανωτέρω παρακρατούμενος φόρος αποτελεί έσοδο του οικονομικού έτους επί του οποίου υπολογίστηκαν οι τόκοι, βεβαιώνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη μέρα του μήνα Δεκεμβρίου του έτους αυτού και αποδίδεται με εφάπαξ καταβολή στο Δημόσιο, με την υποβολή δήλωσης, από τον οφειλέτη των τόκων ή από εκείνον που εξαργύρωσε τα τοκομερίδια, στη δημόσια οικονομική υπηρεσία στην περιφέρεια της οποίας αυτός έχει την έδρα του κεντρικού, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημέρες από το τέλος του μήνα που υπολογίστηκαν οι τόκοι.

Ειδικώς:

α) Ο φόρος που αναλογεί στα ομόλογα χωρίς κουπόνια αποδίδεται στο δημόσιο μέσα σε ένα μήνα από τη διάθεσή τους ενδιαφερομένους.

β) Τα πιστωτικά ιδρύματα που υπολογίζουν τους τόκους εφάπαξ κατ'έτος, υποχρεούνται στην υποβολή προσωρινής δήλωσης και στην απόδοση του αντιστοίχου φόρου μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από το τέλος του μήνα στον οποίο υπολογίστηκαν οι τόκοι. Η οριστική δήλωση υποβάλεται μέσα σε πέντε (5) μήνες από το τέλος του μήνα στον οποίο υπολογίστηκαν οι τόκοι μαζί με την τυχόν θετική διαφορά φόρου. Στην περίπτωση αρνητική διαφορά ο φόρος επιστρέφεται στο πιστωτικό ίδρυμα ως αχρεωστή της καταβληθείς.

Η δήλωση που υποβάλλεται περιέχει το στοιχείο του υπόχρεου απόδοσης του φόρου, το συνολικό ποσό των τόκων, το μήνα υπολογισμού των τόκων των καταθέσεων ή της εξαργύρωσης των τοκομεριδίων, καθώς και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε και αποδίδεται στο Δημόσιο.

Η επιβολή πάντως του φόρου δεν συνεπάγεται την άρση του απορρήτου των καταθέσεων στις τράπεζες όπως αυτό ισχύει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΟΜΙΣΤΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

1 Οι κύριοι μέτοχοι και ομολογιών γενικά όταν εξαργυρώνουν τις μερισματαποδείξεις και τα τοκομερίδια που ανήκουν στις μετοχές τους ή τις ομολογίες τους, έχουν υποχρέωση να παριστάνονται αυτοπροσώπως ή με ειδικό πληρεξούσιο τους που εξουσιοδοτείται και με απλή επιστολή.

Αν δηλώνεται ότι η εξαργύρωση των μερισματαποδείξεων και τοκομερισμάτων γίνεται για λογαριασμό τρίτων το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί την εξαργύρωση οφείλει να την αρνηθεί, εφ' όσον ο κομιστής τους δεν είναι πληρεξούσιος που να αποδुकνύει επαρκώς την ταυτοτητά του.

2 Κομιστές ανωνύμων μετοχών που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο έχουν υποχρέωση κατά την εξαργύρωση των μερισματαποδείξεων να υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση του νόμου 1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) ότι είναι κύριοι ή επικαρπωτές των μετοχών. Αυτός που ενεργεί την εξαργύρωση των μερισματαποδείξεων έχει την υποχρέωση να μην αρνηθεί εφ' όσον δεν προσκομίζεται η πιο πάνω υπεύθυνη δήλωση. Η δήλωση αυτή αποστέλεται μέσα σε δύο μήνες από την λήξη κάθε ημερολογιακού έτους, στον προϊστάμενο της

δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για τη φορολογία της ανώνυμης εταιρίας.

Όσοι παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις προηγούμενες παραγράφους υπόκεινται σε πρόστιμα. Αν ο μέτοχος δεν υπέβαλε δήλωση ή υπέβαλε ψευδή υπεύδυνη δήλωση, τα ποσά των μερισμάτων που είχαν απαλλαγεί από το φόρο εισοδήματος προστίθενται στα εισοδήματα του πραγματικού μετόχου και φορολογούνται με τα ισχύοντα κατά τον χρόνο που διαπιστώθηκε η παράβαση.

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

Ν. 2214/1994 ΑΡΘΡΟ 43 παράγραφο 11.

Στις εκδιδόμενες επιταγές που καλύπτουν εξόφληση επαγγελματικών συναλλαγών, ανεξαρτήτως ποσού, αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός φορολογικού μητρώου του εκδότη, του εκάστοτε οπισθογράφου, καθώς και του τελευταίου κομιστή που την εισπράτει.

Επίσης αναγράφεται υποχρεωτικά ο Α.Φ.Μ. του εκδότη της επιταγής που προσκομίζεται για εξόφληση οφειλής προς το δημόσιο ανεξαρτήτου ποσού.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. " Κώδιξ φορολογίας Εισοδήματος φυσικών και Νομικών Προσώπων "
ΤΟΤΣΗ, Αθήνα 1992.
2. " Τι πρέπει να γνωρίζουμε για το χρηματιστήριο "
Γιάννης Κ. Χολέβας 1991.
3. " Τι είναι Χρηματιστήριο Αξιών, τι πρέπει να ξέρουμε "
Σιαφάκας 1991.
4. " Χρηματιστηριακές επενδύσεις Ανάλυση και Διαχείριση "
Γεώργιος Παπούλιας 1990.

" Κωδικοποίηση Νόμου 2190 περί Ανώνυμων Εταιριών όπως ισχύει μετά τα Π.Δ.
409/86 και Π.Δ. 498/87 " Ελευθερίου Φ Λεβάντη, 1988.
5. " Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο "
Εμανουήλ Σακέλη (Τόμοι Α΄ και Β΄).
6. " Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο "
ΕΛΚΕΠΑ.
7. " Η Λογιστική των Εμπορικών Εταιριών "
Καφούση Γ΄.

8. "Εμπορικές Εταιρίες"

Ν. Ρόκα 1984.

9. Π.Δ. 350/24-5-1985 περί : καθορισμού των προϋποθέσεων εισαγωγής μετοχών στο Χ.Α.Α.

10. Τροποποίηση της νομοθεσίας για το Χ.Α.Α. και για την εισαγωγή σ' αυτό κινητών αξιών Ν. 1914/1990 άρθρο 57 Ν. 1982/1990.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Εφημερίδα "Ελεύθερο Βήμα".

2. Περιοδικό "Λογιστής" Μάϊος 1993 - Α.Τ. 463.

3. Περιοδικό "Εφοπλιστής" Δεκέμβριος 1995.

4. Εφημερίδα "Χρηματιστήριο Επενδύσεις και Χρήμα" 25/10/95.

5. Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Χ.Α.Α. τεύχος Ιανουαρίου 1995.

6. Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Χ.Α.Α. τεύχος Ιουνίου 1995.

Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Χ.Α.Α. τεύχος Σεπτεμβρίου 1995.

